

REVISTA BIBLIOTECILOR

11
1967

S U M A R

Imbold pentru perfecționarea muncii noastre 641

A 50-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie

Z. I. RIVLIN și G. G. FIRSOV: *Bibliotecile publice din Uniunea Sovietică în anul celei de-a 50-a aniversări a marelui Octombrie* 643

D. COPILU-COPILIN: *Ecouri ale Revoluției din Octombrie 1917 în literatura română* 648

George VLĂDESCU: *Observații asupra planificării muncii în bibliotecile comunale* 653

Mihai IANCULESCU: *Prepătirea cadrelor de bibliotecari, bibliografi și documentaliști* 656

Paul CARAVIA: *Organizarea științifică a producției și a cercetării. Sinteze documentare* 657

Traian PRODAN: *Aplicarea unor principii ale îndezării coordonate la alcătuirea evidenței publicațiilor din bibliotecă Suceală* 660

Experiența noastră

Apostol GEORGESCU: *Mai mult sprijin bibliotecarului cu muncă obștească* 666

D. CONSTANTIN ZAMFIR: *Încercări de catalogare centralizată pentru fondurile de cărți ale bibliotecilor comunale din regiunea Dobroea* 667

Valeria MAIER: *Debutul unui serviciu de informare bibliografică regională* 668

Antoaneta TOFAN: *Ștefania Pascu (Fișa pentru o monografie a profesiei de bibliotecar)* 669

Serban ANDRONESCU: *Expoziția „Arta scrierii”* 672

Biblioteci de peste hotare

Ecaterina TENEA: *O clipă grea în istoria culturii-auriunea de la Florența* 675

8446 679

Elena SAVU: *La aniversarea Republicii (bibliografie)* 680

Profiluri

Leon D. LEVITCBI: *Swift și „Edoția cărților”* 684

Lucrări de specialitate

FONEA, E. și BONDOC, Gh. *Cărți pentru copii și tineret traduse din literatura universală; Bibliotecinoe delo v zarubejnih stranah* 687

Fișier

„Capitalul” lui Marx și contemporaneitatea; *Antologia gândirii românești*; Miha, Achim. *Sociometria*; Lane, Mark. *O judecată pripită*; Cupșa, Ion. *Mărgești, Mărgești, Oțuz*; Galan, V. Em. *Accidentul era inevitabil*; Koptelov, Afanasii. *Marce început*; Constantinescu, Pompiliu. *Scrieri*. Vol. 1-2; Iliada Eădulescu, Ion. *Opere*. Vol. 1; Tomescu, Vasile. *Paul Constantinescu* 690

Consultații

Getta Elena RALLY: *Catalogarea (Y)* 696

Vasile RADO: *Stabilire pentru bibliotecă (Raft simplu pentru reviste)* 701

Posta redacției 703

PUBLICAȚIE
A COMITETULUI DE STAT
PENTRU CULTURĂ ȘI ARTA

ANUL XX

Nr. 11

NOIEMBRIE, 1967

REDACȚIA

Strada Biserica Amzei 5-7

Raionul „30 D

București, Oficiul

Telefon 13.94.04

IMBOLD

PENTRU PERFEȚIONAREA

MUNCII NOASTRE

Documentele de excepțională importanță pentru progresul României socialiste elaborate de Plenara C.C. al P.C.R. din 5—6 octombrie se află în centrul atenției întregului nostru popor, care recunoaște în ele spiritul novator și preocuparea stăruitoare a Partidului Comunist Român pentru ridicarea pe o treaptă superioară a întregii activități economice și culturale. Măsurile cuprinse în proiectul de Directive cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale și în Principiile de bază referitoare la îmbunătățirea organizării administrativ-teritoriale a țării și sistematizarea localităților rurale constituie baza unui complex proces de dezvoltare și aprofundare a operei de desăvârșire a construcției socialiste.

Dezbaterea largă, la care sînt invitați să participe masele de oameni ai muncii, va prilejui o analiză temeinică în toate sectoarele de activitate, va duce la dinamizarea tuturor forțelor creatoare ale națiunii și la valorificarea potențialului material și uman al patriei noastre în scopul înaintării ei pe drumul prosperității, civilizației și progresului. Printre numeroasele probleme consemnate în Documentele plenarei se pot discerne coordonatele principale și perspectivele largi ce se deschid în fața documentării tehnico-științifice și a bibliotecilor de toate tipurile, a căror prezență și contribuție se cere a fi mai concretă, mai operativă și mai eficientă.

Ne referim, în primul rînd, la măsurile menite să ducă la eliminarea activităților inutile și a lucrărilor paralele, la înlăturarea îngrădirilor birocratice, la îmbunătățirea formelor și metodelor de organizare și planificare. Fructificarea cuceririlor științei și tehnicii, a tezaurului de cunoștințe acumulate de omenire, a tot ceea ce cultura și arta integrează în paginile publicațiilor este de neconceput în etapa actuală fără o organizare riguroasă și, în același timp, suplă a rețelelor de biblioteci. Noile forme și metode de conducere ale economiei naționale, exigența față de perfecționarea profesională, solicită în mai mare măsură serviciile informării și documentării tehnico-științifice, o mai intensă circulație a publicațiilor din toate domeniile.

Tot așa cum fiecare activitate economică, oriunde s-ar desfășura, trebuie să corespundă unor nevoi reale și să fie rentabilă, fiecare bibliotecă va trebui să demonstreze utilitatea prin folosirea cu maximă eficiență a resurselor materiale și a capacității de muncă de care dispune. În acest sens, merită o atenție deosebită analiza structurii rețelei de biblioteci tehnico-documentare și științifice în ansamblu, precum și a locului ce îl ocupă fiecare bibliotecă în parte în cadrul unității economice sau al instituției științifice pe care o deservește.

Jaloanele principale ale structurii acestei rețele de biblioteci se conturează atît în capitolul despre principiile generale ale conducerii și planificării economiei naționale, cît și în măsurile preconizate în proiectul de Directive ale C.C. al P.C.R. pentru organizarea și conducerea activității economice. Rețeaua de biblioteci tehnico-documentare trebuie să se identifice în mod firesc cu structura economico-organizatorică propusă de partid pentru fiecare ramură a economiei naționale. Se pune problema stabilirii atribuțiilor ce revin diferitelor categorii de biblioteci și precizarea funcțiilor ce au să le îndeplinească bibliotecile din centrele de documentare pe ramură din fiecare minister

economic, cele care vor lua ființă în cadrul institutelor de cercetări și proiectări și în centrele de documentare ale centralelor industriale. Specificul acestor unități bibliotecare se profilează cu claritate în proiectul de Directive, care stabilește atribuțiile în domeniul informării și documentării pentru cele trei verigi din industria republicană. Astfel, ministerul economic „organizează documentarea tehnică și informarea centralelor industriale asupra tendințelor progresului tehnic, științific pe plan național și mondial”, centrala industrială „acordă o deosebită importanță activităților de cercetare și proiectare, studiază perspectivele de dezvoltare a întreprinderilor, tendințele progresului tehnic-științific în domeniul de care se ocupă, proiectează sortimente și tehnologii noi de fabricație, se îngrijește de asigurarea documentațiilor tehnice necesare investițiilor...” Acordarea de atribuții mai largi întreprinderilor în organizarea și dirijarea activității lor oferă posibilități mai mari de a acționa operativ și eficient pentru îndeplinirea sarcinilor de plan. În limitele stabilite de centrala industrială, întreprinderea va avea, între altele, competențe în aprobarea documentației tehnice; ea este aceea care răspunde direct de folosirea eficientă a fondurilor. În aceste condiții, unitățile de documentare și bibliotecile tehnice din întreprinderi vor putea să-și afirme operativitatea funcțională printr-o mai bună organizare a instrumentelor de informare, bazată pe dotarea corespunzătoare cu mijloacele necesare acestei activități de către conducerea întreprinderii. Reunind într-o mare unitate economică întreprinderi cu profil similar sau din ramuri conexe, asigurând cooperarea economică între unitățile componente, centrala industrială va prelua o parte din atribuțiile actuale ale ministerului și ale altor organe centrale. Această măsură va permite înlăturarea unor paralelisme care se manifestă în achizițiile de publicații de specialitate din străinătate și o mai bună coordonare a activității de informare și documentare între întreprinderile din cadrul centralei industriale. Este de dorit ca, în spiritul prevederilor proiectului de Directive, să se ajungă la înlăturarea paralelismelor existente între bibliotecile sindicale și cele tehnice din aceeași întreprindere.

Cresterea complexității activității economice, sociale, culturale, problematica tot mai amplă a construcției socialiste reclamă perfecționarea organizării administrativ-teritoriale a țării. Așa cum se subliniază în proiectul Principiile de bază cu privire la îmbunătățirea organizării administrativ-teritoriale a României și sistematizarea localităților rurale, „actuala împărțire administrativă pe regiuni, raioane, orașe și comune, stabilită cu mai mulți ani în urmă, nu mai corespunde etapei de dezvoltare economică-socială în care se află în prezent țara noastră”. Perfecționarea organizării administrativ-teritoriale urmărește crearea unui asemenea sistem de administrație care să permită rezolvarea operativă și competentă a problemelor, să contribuie la dezvoltarea în mod armonios, sub aspect economic, social-cultural și edilitar, a localităților, să faciliteze posibilitățile de comunicație cât mai directe între diferitele unități administrative — județul, orașul, comuna. Consemnând profundele transformări economice și sociale petrecute în satul românesc în anii construcției socialiste, Plenara C.C. al P.C.R. consideră că este necesară dezvoltarea organizată, rațională a localităților rurale — comune și sate, în cadrul unui program național de ansamblu, bazat pe studii referitoare la amenajarea unor localități teritoriale complexe. La stabilirea comunelor și a profilului lor viitor, se va avea în vedere, între altele, ca fiecare comună să dispună și de o bibliotecă publică, căreia îi revin funcții bine statornicite în viața satelor.

În lumina principiilor de bază cu privire la îmbunătățirea administrativ-teritorială a României și sistematizarea localităților rurale, se cristalizează și criteriile de bază pentru organizarea rețelei de biblioteci publice. Fără îndoială că, înlăturarea actualii dispersări a fondurilor de publicații în mii de biblioteci mici cu o slabă eficiență în activitate, a paralelismelor existente între diferitele categorii de biblioteci care funcționează în aceeași localitate, a fenomenelor de birocratism în sistemul de achiziții și de completare a colecțiilor — sînt doar cîteva dintre problemele care se supun atenției.

Comunele ce se vor organiza — unități administrative puternice — vor avea posibilități mai mari pentru întreprinderea unor biblioteci publice moderne, capabile să asigure lectura populației și o bună circulație a fondurilor de cărți pe teritoriul întregii comune. Consiliile orașenești și municipale vor manifesta o grijă sporită față de bibliotecile publice care deservească populația orașelor respective. Conducerea și îndrumarea metodică a întregii rețele de biblioteci publice din județ se vor realiza fără verigi intermediare, apropiind centrele metodice de unitățile care beneficiază de asistența lor de specialitate.

Documentele elaborate de Plenara C.C. al P.C.R. din 5—6 octombrie, la a căror dezbateri vor participa și miile de bibliotecari din țara noastră, ne oferă, prin optica nouă în care sînt analizate probleme de importanță capitală pentru desăvîrșirea construcției socialiste, noi îndoburduri spre căutarea celor mai bune căi pentru îmbunătățirea și perfecționarea activității în bibliotecile noastre.

BIBLIOTECILE PUBLICE DIN UNIUNEA SOVIETICĂ ÎN ANUL CELEI DE-A 50-a ANIVERSĂRI A MARELUI OCTOMBRIE

În articolul *Politica Ministerului instrucțiunii publice*, scris în 1913. V. I. Lenin, arată că „În Europa n-a mai rămas țară atât de înapoiată, în care masele poporului să fie atât de spoliata sub aspectul învățămîntului, bîninii și cunoștințelor, afară de Rusia¹⁾”.

Din datele unui recensămînt efectuat înainte primului război mondial reiese că doar aproximativ 20% din totalul locuitorilor Rusiei erau știutori de carte. Pe imensele teritorii periferice ale țării, în rîndurile minorităților naționale, știutorii de carte nu reprezentau mai mult de 1—2% din numărul total al locuitorilor, majoritatea covârșitoare a populației fiind analfabetă.

Din această cauză, era firesc ca și în privința dezvoltării bibliotecilor, Rusia pre-revoluționară să rămînă cu mult nu numai în urma statelor europene avansate, ci chiar și a unor state asiatice ca, de pildă, Japonia.

În Rusia țaristă, la o populație de 160 de milioane de oameni existau numai 76 de mii de biblioteci de toate categoriile și tipurile, cu un fond total de 40 de milioane de volume. Deci, o bibliotecă revenea la 2.100 de locuitori și o carte la trei oameni.

O imagine și mai dezolantă oferea situația bibliotecilor de masă. Numărul lor era pe atunci mai mic de 14 mii și dispuneau de un fond de numai 9,5 milioane volume. Aceasta înseamnă că abia la 10 mii de locuitori exista o bibliotecă de masă și fiecare bibliotecă avea, în medie, un fond de 680 de volume.

Chiar în Petrograd, fosta capitală a imperiului rus, la începutul anului 1914, pentru deservirea celor aproape 2 milioane de locuitori funcționau abia 20 de biblioteci și săli de lectură orășenești. Acestea aveau un fond de cărți de 120 de mii de volume și 50 de mii de cititori, în majoritate școlari. Astfel, abia 2,5% din locuitorii acestei metropole frecventau bibliotecile de masă. Pentru a ilustra felul în care era răspîndită cartea în rîndul populației de la periferiile imperiului rus, este elocvent următorul exemplu: pe actualul teritoriu al Republicilor Uzbekă, Kirghiză, Tadjiică și Turkmenă nu exista înainte de Revoluție nici o bibliotecă de lectură publică.

Rusia țaristă se diferențiază de vecinii săi occidentali nu numai prin caracterul restrîns al rețelei de biblioteci, nu numai prin deservirea nesatisfăcătoare a cititorilor ci și prin nivelul deosebit de scăzut de organizare a activității bibliotecilor. Situația grea a bibliotecilor în epoca pre-revoluționară era agravată și de faptul că acestea nu aveau asigurată baza materială necesară și nu dispuneau de cadre calificate. Nu numai că nu existau instituții de învățămînt biblioteconomic superior și mediu, dar nu existau nici măcar cursuri de pregătire pentru bibliotecari²⁾.

Guvernul țarist, dușman înverșunat al luminării maselor muncitoare, combătea din toate puterile influența culturalizatoare a bibliotecilor. Ministerul Învățămîntului și alte instituții în subordonarea cărora se aflau bibliotecile, se îngrijeau mai mult de împiedicarea pătrunderii literaturii „rebele” decît de îmbunătățirea organizării activității bibliotecilor.

¹⁾ Lenin, V. I. *Opere complete*. Vol. 23. Buc., Editura politică, 1964, p. 134.

²⁾ Abia în anul 1913 au fost inaugurate, prin inițiative particulare, cursuri pe termen scurt pe lângă Universitatea Populară „A. L. Șaniavski”.

Consacrându-și cea mai mare parte a eforturilor luptei cu guvernul țarist și cu funcționarii acestuia pentru dreptul de înființare și de existență al bibliotecilor, bibliotecarul rus din trecut era lipsit de posibilitatea de a acorda suficientă atenție organizării muncii de bibliotecă. Un obstacol serios în calea dezvoltării bibliotecilor din Rusia îl constituia și lipsa aproape totală a contactelor între lucrătorii diferitelor biblioteci din țară și cu atât mai mult între ei și colegii lor de peste hotare.

„Lipsa unui statut juridic precizat al bibliotecilor populare și obștești, situația nedefinită a bibliotecilor academice, lipsa de organizare internă a unora și a altora, totala fărâmițare a activității bibliotecarilor din cauza lipsei unor organe locale și centrale...” aceasta era, după caracterizarea precisă și judicioasă a unuia dintre organizatorii primului Congres al bibliotecarilor din Rusia din 1911³⁾ — A. E. Plotnikov — situația, în linii generale, a bibliotecilor în Rusia prerevoluționară.

A sigurînd culturalizarea pe scară largă a maselor populare, Marxa Revoluției Socialiste din Octombrie a imprimat un uriaș avînt bibliotecilor, a creat toate condițiile necesare pentru dezvoltarea cu succes a activității acestora. Chiar din primele luni după instaurarea Puterii Sovietice, Consiliul Comisarilor Poporului a adoptat *Decretul cu privire la naționalizarea tuturor bibliotecilor*, declarîndu-le bun al statului, proprietate a poporului. Trebuie să subliniem în mod deosebit că în U.R.S.S. activitatea bibliotecilor a fost creată și dezvoltată sub conducerea nemijlocită a lui V. I. Lenin. Istoria mondială nu cunoaște nici un alt om de stat și politic care să îi acordat atîta atenție propagandei cititului, activității bibliotecilor. Este uimitor îndeosebi faptul că majoritatea indicațiilor, observațiilor, articolelor lui V. I. Lenin despre activitatea bibliotecilor datează tocmai din primii și cei mai grei ani de existență ai Statului Sovietic.

În noiembrie 1917 V. I. Lenin și-a formulat primele propuneri cu privire la activitatea Bibliotecii Publice din Petrograd (în prezent Biblioteca Publică de Stat „M. E. Salțikov-Șcedrin”); în februarie 1919 el și-a expus considerațiile cu privire la organizarea evidentelor și gestiunii în bibliotecă și cu privire la desfășurarea întrecerii socialiste între lucrătorii acestor instituții. În luna mai a aceluiași an, V. I. Lenin a rostit, la primul Congres general al cadrelor din domeniul învățămîntului extrașcolar o cuvîntare programatică referitoare la problema rețelei unice de bibliotecă și la combaterea fărâmițării lor departamentale. Ulterior, în noiembrie 1920, Vladimir Ilici formulează observații esențiale pe marginea Proiectului de Decret *Cu privire la centralizarea activității bibliotecilor din Republică*, iar în februarie 1921 publică articolul *Cu privire la activitatea Comisariatului Poporului pentru Învățămînt*, în care analizează foarte minuțios starea bibliotecilor în acei ani și aduce o serie de propuneri concrete și detaliate pentru perfecționarea activității acestor instituții⁴⁾.

În toate aceste documente este subliniată ideea fundamentală a lui Lenin *cu privire la deservirea deplină și generală a populației cu cărți*. Un astfel de mod curajos de a aborda această problemă, prin proporțiile sale, nu avea egal în întreaga istorie a culturii moderne. Vladimir Ilici lega dezvoltarea activității bibliotecilor de ansamblul problemelor revoluției culturale din Statul Sovietic. Concretizînd această idee a lui Lenin, N. K. Krupskaja scria în articolul *Frontul bibliotecar în ajunul celui de-al XVII-lea Congres al Partidului*: „Să organizăm astfel activitatea bibliotecilor în Țara Sovietelor, încît o densă rețea de biblioteci de diferite tipuri să servească prompt absolut întreaga populație cu cartea de care are nevoie, să satisfacă necesitatea de cunoștințe în continuă creștere a maselor, să lărgescă orizontul lor, să răspundă cerințelor lor — aceasta este indicația lui Lenin⁵⁾”.

Cum este transpusă în realitate această indicație a lui Lenin ?

La vremea sa, V. I. Lenin visa ca în țară să fie 50 de mii de biblioteci de masă. Prin eforturile poporului sovietic acest deziderat a fost îndeplinit încă în anul 1935. În

³⁾ Trudî Pervogo Vserosslijskogo slezda po bibliotecinomu delu. I. S.Pb, 1913, s. I. (Lucrările primului Congres al bibliotecarilor din Rusia. Partea I. Petrograd, 1912, p. 1).

⁴⁾ Lenin i kniga. Moskva, 1964, s. 217; 220—223; 226—228; 231—236. (Lenin și cartea, Moscova, 1964, p. 220—223; 226—228; 231—236).

⁵⁾ Lenin i kniga. Moskva, 1964, s. 217; 220—223; 226—228; 231—236. (Lenin și cartea, Mospedagogice vol. 8, p. 439—440).

prezent, numărul bibliotecilor de masă a crescut la 124 de mii! În afară de acestea, în U.R.S.S. funcționează peste 50 de mii de biblioteci științifice, 6 mii de biblioteci pentru copii, 182 de mii de biblioteci școlare. În total, în U.R.S.S. există peste 380 de mii de biblioteci de diferite tipuri, cuprinzând în fondurile lor de cărți 2,3 miliarde volume. Aceasta înseamnă că, în Uniunea Sovietică revin, în medie, 10 cărți pe cap de locuitor și o bibliotecă la 600 de oameni. Este un salt imens, în comparație cu situația din Rusia prer evoluționară.

Succesele activității bibliotecilor din Uniunea Sovietică sînt deosebit de evidente în ceea ce privește creșterea rețelei de biblioteci în diferite republici unionale. Astfel, dacă înainte de Revoluție pe teritoriile actuale ale Republicilor Uzbekă, Kirghiză, Tadjică, Turkmână nu exista nici o bibliotecă cu acces general, în prezent în aceste republici funcționează peste 8 mii de biblioteci publice ale diferitelor departamente, iar în întreaga Asie Mijlocie Sovietică există în zilele noastre peste 30 de mii de biblioteci.

Crește în ritm rapid și numărul cititorilor. Numai bibliotecile de masă din Uniunea Sovietică sînt frecventate de peste 85 de milioane de oameni, iar în total, bibliotecile sovietice deservesc peste 110 milioane de cititori. Acesta este un succes colosal al activității bibliotecilor sovietice. În nici o țară din lume bibliotecile nu sînt frecventate de un număr atît de mare de cititori! Cartea a pătruns puternic în viața de zi de zi a oamenilor sovietici, a devenit o necesitate permanentă a lor.

Dar cu toate acestea, nu putem să trecem cu vederea faptul că o parte importantă a populației Uniunii Sovietice nu este încă cuprinsă în sistemul de deservire al bibliotecilor. Problema creșterii numărului cititorilor, a atragerii întregii populații în sfera lecturii, așa cum scria despre acest lucru V. I. Lenin, capătă o importanță deosebit de mare în etapa de desăvîrșire a revoluției culturale, constituind unul dintre cele mai importante criterii ale sale.

În *Hotărîrea* din 1959 *Despre starea și măsurile de perfecționare a activității bibliotecilor din țară*, C.C. al P.C.U.S. a ridicat în fața bibliotecarilor sarcina amplă și complexă de a vehicula cartea pînă în fiecare localitate, pînă în fiecare familie. Bibliotecarii au depus importante eforturi în această direcție. S-a reușit să se obțină mari succese în Republicile Socialiste Ucraineană, Bielorusă, Lituaniană, Armeană și în alte republici. O contribuție deosebită la aceasta a avut dezvoltarea formelor mobile de deservire a populației cu cărți. Încă în primii ani ai Revoluției au apărut mici biblioteci mobile, în fabrici și uzine, în căminele muncitorești. Ulterior, bibliotecile mobile și colportarea cărților au cunoscut o largă răspîndire în mediul rural. În prezent, în țară există peste 300 de mii de filiale ale bibliotecilor de bază, puncte de împrumut și de colportare a cărților, biblioteci mobile.

În anii imediat următori, în fața bibliotecilor se pune sarcina de a atrage spre citit pe toți copiii de vîrstă școlară, întregul tineret, pe toți lucrătorii din fabrici, uzine, construcții, sovhozi etc., aceasta constituind în etapa actuală principalul obiectiv pe plan organizatoric al bibliotecilor sovietice.

Bibliotecile din Uniunea Sovietică ocupă un loc important în educarea omului nou, în dezvoltarea sa multilaterală și constituie un deosebit sprijin pentru dezvoltarea științei și producției.

În activitatea bibliotecilor se folosesc forme variate de muncă individuală și de masă. Sînt organizate sistematic consfătuiri cu cititorii, întîlniri cu scriitorii, cu autorii lucrărilor de tehnică și știință, expoziții de cărți, prezentări bibliografice, convorbiri despre cărți; pentru propaganda cărții sînt folosite pe scară largă presa locală, radio-ul etc.

Bibliotecile publice desfășoară o activitate multilaterală de informare bibliografică în ajutorul studiului individual al cititorilor, al ridicării calificării lor profesionale. Pentru unele categorii de cititori sînt elaborate bibliografii tematice; pentru alte categorii, liste de recomandare în vederea întocmirii de referate pentru perfecționări și invenții etc.; cititorilor li se explică modul de utilizare a cataloagelor, fișierelor, bibliografiilor, enciclopediilor și a altor materiale de referință.

În marea majoritate a bibliotecilor este folosit sistemul accesului liber la raft, parțial sau integral, ceea ce permite evidențierea tezaurului bibliotecilor, favorizează propaganda cărții și orientarea lecturii. În aceleași scopuri, în practica activității multor biblioteci au intrat organizarea de expoziții cu cărțile noi, de expoziții tematice, expoziții de cărți cu acces liber.

În toate bibliotecile publice există instrumentele bibliografice necesare. Unul dintre elementele lor principale îl constituie cataloagele. De regulă, pentru cititori se organizează cataloage sistematice și alfabetice, precum și diferite fișiere tematice. De o mare popularitate se bucură fișierul articolelor din ziare și reviste.

Întreaga activitate de organizare a cataloagelor și fișierelor se bazează pe fișele tipărite. Elaborarea și pregătirea pentru tipar a fișelor pentru bibliotecile publice din U.R.S.S. este efectuată pe baza principiului catalogării centralizate, de către Biblioteca de Stat a U.R.S.S. „V. I. Lenin” și Camera Unională a Cărții. Descrierea cărților pentru toate cataloagele bibliotecilor de masă se efectuează în conformitate cu *Regulile unice de descriere a producărilor de tipar*⁶⁾. Pentru sistematizarea cărților sînt utilizate *Tabelele de clasificare de bibliotecă pentru bibliotecile de masă*⁷⁾. Un mare ajutor în propaganda cărților îl acordă bibliotecilor numeroșii lor prieteni — prietenii cărții, colportorii, consultanții la secțiile de împrumut și alți activiști obștești. Numărul lor depășește cifra de 1 milion și jumătate.

În ajunul celei de-a 50-a aniversări a Revoluției din Octombrie, bibliotecile au organizat în întreaga țară consfătuiri cu cititorii, pe temele *Tinărul erou în literatură sovietică* și *Pe calea părinților*. La aceste manifestări deosebit de interesante și de o mare semnificație educativă au luat parte zeci de mii de biblioteci, sute de mii de cititori.

O mare realizare a bibliotecilor sovietice o constituie crearea unei largi rețele de centre metodice.

Pentru bibliotecile de masă a fost elaborat un sistem încheșat de îndrumare metodică care cuprinde toate categoriile și tipurile de biblioteci, începînd cu cele sătești. Îndrumarea metodică a întregii rețele a bibliotecilor de masă din țară este condusă de Biblioteca de Stat a U.R.S.S. „V. I. Lenin”. Îndrumarea bibliotecilor publice din R.S.F.S.R. este încredințată Bibliotecii Publice de Stat „M. E. Saltîkov-Șcedrin”. În acest scop, aceste biblioteci editează manuale, bibliografii de recomandare etc.

Bibliotecile de masă primesc ajutor pe linie organizatorico-metodică din partea bibliotecilor republicane, regionale și orașenești.

După cum se știe, activitatea bibliotecilor depinde în mare măsură de situația fondului de cărți, de volumul acestuia, de selecționarea judicioasă a publicațiilor menite să asigure îndeplinirea sarcinilor ce se ridică în fața bibliotecilor.

În ultimii 50 de ani, fondurile bibliotecilor publice au cunoscut o creștere excepțională, numărînd peste 1 miliard de volume, ceea ce înseamnă că revin pe cap de locuitor, în medie, 4,5 cărți⁸⁾. Acesta este un indice destul de ridicat, care nu a fost încă atins în nici o țară capitalistă.

Fondurile de publicații ale bibliotecilor de masă din U.R.S.S. au cunoscut creșteri însemnate. Fiecărei biblioteci îi revin în prezent 3 650 de cărți, în timp ce înainte de Revoluție fondul unei biblioteci abia dacă ajungea în medie la 680 de volume!. Bibliotecarii sovietici se străduiesc să ridice în continuare indicele de asigurare a populației cu cărți. În actualul cincinal, se prevede ca acest indice să ajungă la 6,5 cărți pe cap de locuitor. O dată cu aceasta, atenția bibliotecarilor este îndreptată spre îmbunătățirea calitativă a structurii fondurilor.

O preocupare constantă a bibliotecilor sovietice este ridicarea calității activității colecturilor de biblioteci și a achizițiilor, organizarea fondurilor de schimb pe plan teritorial. Toate aceste măsuri sînt subordonate unui obiectiv principal, crearea unui sistem unic al fondurilor de cărți ale bibliotecilor raionale, orașenești, regionale, republicane.

Dacă în Rusia prer evoluționară activitatea bibliotecară nu era recunoscută drept o profesiune, în Uniunea Sovietică bibliotecarul a devenit activist pe frontul ideologic, iar biblioteconomia este una dintre științele sociale și pedagogice.

În U.R.S.S. sînt peste 230 de mii de bibliotecari, deci, un bibliotecar la 1 000 de locuitori. Marea majoritate a bibliotecarilor au pregătire de specialitate. Astfel, de exemplu, în bibliotecile publice 14% din personal are studii superioare iar 42% studii medii de specialitate. Învățămîntul bibliotecar de stat, introdus încă din primii ani de

⁶⁾ *Edinimi pravilami opisaniia proizvedenii peciatii*. Moskva, 1963.

⁷⁾ *Tablitsi bibliotecznoi klasifikații dlea massovih bibliotek*. Moskva, 1961.

⁸⁾ Înainte de Revoluție, în Rusia revenea o carte la 14—15 oameni.

după Revoluția din Octombrie pregătește cadre pentru bibliotecile de diferite grade. Sistemul de învățământ bibliotecar din U.R.S.S. cuprinde mai multe forme. Cadrele de bibliotecari cu calificare superioară sînt pregătite la facultățile de biblioteconomie ale institutelor din Moscova, Leningrad, Harkov, Ulan-Ude precum și la secțiile de biblioteconomie din cadrul universităților și institutelor pedagogice din aproape toate republicile unionale. La 12 institute tehnice de biblioteconomie și la 65 de secții de biblioteconomie ale școlilor de activiști culturali se formează cadre de bibliotecari cu calificare medie. După Hotărîrea C.C. al P.C.U.S. din 1959, peste 10 mii de bibliotecari cu calificare superioară și peste 45 de mii cu calificare medie au absolvit instituțiile de învățămînt superior și mediu de specialitate. Dar cerința de cadre de bibliotecari depășește cu mult posibilitățile instituțiilor de învățămînt existente. În legătură cu aceasta, guvernul sovietic a hotărît deschiderea unor institute pentru pregătirea activiștilor culturali în diferite zone ale țării și, totodată, sporirea numărului de locuri la diferitele institute și școli de pregătire a cadrelor de bibliotecari.

P.C.U.S. și guvernul sovietic au acordat și continuă să acorde o deosebită atenție problemelor organizării și dezvoltării bibliotecilor, apreciază într-un înalt grad activitatea bibliotecarilor, considerindu-i ajutoare de nădejde în propagarea învățaturii atotbiruitoare a lui Marx, Engels, Lenin, în educarea comunistă a oamenilor muncii.

În cinstea celei de-a 50-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie s-a desfășurat întrecerea unională a bibliotecilor de toate tipurile și categoriile. Bibliotecilor fruntașe li se acordă titlul de „Cea mai bună bibliotecă” a raionului, regiunii, republicii, iar bibliotecilor care au obținut cele mai bune rezultate li s-a atribuit titlul de onoare de „Bibliotecă cu activitate exemplară”. Alături de încurajările cu caracter colectiv, în Uniunea Sovietică au fost instituite titlurile de onoare de „Activist cultural emerit” iar în unele republici unionale „Bibliotecar emerit” și insigna Ministerului Culturii al U.R.S.S. „Pentru activitate exemplară”. Aceste titluri sînt acordate bibliotecarilor pentru activitate rodnică îndelungată în domeniul propagandei cărții, pentru contribuția adusă la dezvoltarea biblioteconomiei sovietice. Sute de bibliotecari din U.R.S.S. au primit aceste înalte distincții.

Biblioteconomia sovietică a parcurs în acești 50 de ani un drum lung, a avut de înlăturat multe piedici, a dus o luptă grea cu influențele burgheze, cu concepțiile bibliotecarilor de școală veche. Drumul biblioteconomiei sovietice a fost dificil și datorită lipsei complete a oricărei experiențe prealabile în construirea unui sistem bibliotecar de tip socialist, dar, cu toate acestea, a obținut succese mari.

O particularitate caracteristică a dezvoltării bibliotecilor sovietice în perioada postbelică o constituie realizarea unor strînse contacte de lucru, stabilirea de legături reciproce cu bibliotecile din țările socialiste. Conferințele multilaterale și bilaterale, consfătuirile, seminariile, schimburile de delegații, contactele personale între bibliotecari etc. au favorizat ridicarea calității muncii de bibliotecă.

Bibliotecile de masă întîmpină cea de-a 50-a aniversare a Statului Sovietic cu realizări importante pe drumul înfăptuirii indicațiilor lui Vladimir Ilici Lenin cu privire la deservirea deplină și generală a populației cu cartea în biblioteci.

În continuare, bibliotecarii sovietici se preocupă de îmbunătățirea activității bibliotecilor. Îmbunătățirea activității de informare, înlăturarea fărîmițării departamentale, introducerea pe scară mai largă a cooperării și coordonării în munca bibliotecilor, obținerea utilizării optime a fondurilor de cărți și ridicarea indicelui lor de circulație, aplicarea cu mai multă hotărîre a metodelor de organizare științifică a activității în toate sectoarele muncii de bibliotecă, sînt măsuri menite să determine, în ultimă instanță, perfecționarea deservirii cititorilor.

Conducerea înțeleaptă a Partidului Comunist și a Guvernului Sovietic, uriașul entuziasm al bibliotecarilor sovietici constituie garanția că aceste sarcini vor fi rezolvate cu succes.

docent Z. I. RIVLIN și docent G. G. FIRSOV
Institutul de stat pentru Cultură „N.K. Krupskaja” —
Leningrad

ECOURI ALE REVOLUȚIEI DIN OCTOMBRIE 1917 ÎN LITERATURA ROMÂNĂ

„Eveniment epocal în istoria universală¹⁾”, „care a deschis noua epocă a trecerii omenirii de la capitalism la socialism²⁾”, „răsunind ca un îndemn înflăcărat la luptă pentru realizarea aspirațiilor de libertate și progres, pentru eliberarea socială și națională³⁾”, „Revoluția din Octombrie a avut un puternic ecou în România⁴⁾”.

Referindu-se în mai multe rânduri la însemnătatea influenței covârșitoare pe care a exercitat-o Marea Revoluție Socialistă din Octombrie asupra conștiinței artistice a umanității, Tudor Vianu opina pentru cercetarea ecourilor acestui eveniment și în literatura română.

În seria încercărilor din ultimul timp de a aborda din multiple puncte de vedere această temă pe cât de vastă, pe atât de generoasă, în articolul de față nu ne putem îngădui să realizăm decât o sumară trecere în revistă a principalelor surse de inspirație românească, care să schițeze măcar coordonatele temei, sprijinindu-ne în acest sens pe principalele date oferite îndeosebi de perioadele de intensitate a ecoului Revoluției în România.

Trebuie să precizăm de la început că întinderea și particularitățile primelor ecouri ale Revoluției din Octombrie în literatura română au fost determinate de climatul social-politic și literar în care au fost înregistrate: sfârșitul războiului mondial, destrămarea imperiului austro-ungar, memoriile lupte pentru reîntregirea țării, învierea care se producea atunci în revuistica și literatura de orientare democratică, concomitent cu avântul nișcării muncitorești, dar și cu intensificarea cenzurii militare, a stării de asediu și a reacțiunii opresive față de Revoluția Socialistă. Aceste împrejurări⁵⁾ au determinat, în mare măsură, natura preferințelor și rezervele față de Revoluția rusă și ecourile ei imediate la noi. Interesul pentru Revoluție — cu toate opreliștile ivite — a fost stimulat de răspindirea știrilor din presă despre zguduitorul eveniment, de acțiunile românilor care au participat la Revoluție sau au venit în contact numai cu „soldații revoluției”, de procesul de democratizare a presei care favorizează apariția unei literaturi și a unei publicistici militante.

În această ambianță, se semnalează primele ecouri literare și publicistice ale Revoluției la noi. Presa democratică abordă această problemă cu toată fermitatea: „Revoluția comunistă rusă e cea mai mare zguduire și prefacere pe care a suferit-o omenirea pînă azi. E soarele care prevestește începutul unei noi ere” (*Oltenia socialistă*, 15, nov 1919): „Ceea ce nu au putut face miile de ziare, zecile de mii de broșuri, și oratorii cei mai aprinși o va face Revoluția rusă”, care „va răsări în toată Europa, cuprinzînd-o ca o vâpae” (*Chemarea*, 22 ian 1918); „*Marele foc mondial începe să invăluie și România. Noi nu știm decît o știință din acest foc. Menirea noastră e să ardem putregaiul oligarhic și capitalist al țării*”, (*Scînteia*, 3 aug 1919).

În publicistica social-politică a scriitorilor noștri și în literatura propriu-zisă din epocă această idee va fi reluată diferențiat de diferite categorii de autori.

Dintre aceștia se remarcă N. D. Cocea, unul dintre puținii martori oculari români ai istoricului eveniment. În zilele lui Octombrie 1917 el se afla la Petersburg și, ca ziarist, posedînd un permis special, a putut pătrunde în sala în care au fost emise istoricele decrete ale Revoluției. Dintre toate impresiile despre zilele revoluționare trăite la Petersburg (în *Chemarea* publică seria de reportaje *Cum se face revoluția*, articole de solidarizare cu Rusia revoluționară etc.); puternică rămîne amintirea despre Lenin din noaptea istorică de 25 octombrie (7 Noiembrie): „Și azi și mine, și o mie de ani dacă aș trăi, cum aș putea să uit că în Petrogradul revoluționar, în praful de pușcă și în scăpărări de baionetă, în noaptea fatidică a cutremurului social care avea să prăbușească o lume, am văzut urcîndu-se la tribună și am auzit vorbind pe Lenin⁶⁾”. Momentul acesta autentic a fost redat de Cocea, cu o deosebită forță de sugestie, într-unul din cele mai frumoase eseuri pe care le cunoaște publicistica noastră militantă, intitulat *Lenin*, semnat cu pseudonimul Nicoară al lunei⁷⁾.

Adevărul despre Lenin începe să fie astfel cunoscut și la noi. Gala Galaction, de pildă, vedea în Lenin un exemplu de „modestie, de simplitate și de înaltă finută etică⁸⁾”.

În seria de articole din presă, majoritatea incluse în volumul *O lume nouă* din 1919, Gala Galaction exprima poziția poate cea mai fermă și declarată a unui literat român față de Revoluția din Rusia și față de ecoul ei la noi în acea perioadă. „Ne-a fost dat să vedem cu ochii noștri cum se prăbușesc lumile vechi și cum se nasc cele nouă. Și ni se pare cu deosebire interesant, privit de pe insula românească. Este de cel mai vital interes al nostru să-l urmărim cu încordare și să învățăm din el tot ce se mai poate învăța” — declara scriitorul în articolul semnificativ intitulat *Puterea celor mulți*⁹⁾.

Adrian Maniu încearcă să citească — aidoma lui Galaction — în *Cartea vremii*¹⁰⁾, cărcia însă îi prelungea obirșia pînă la Marx: *Cartea vremii stă deschisă... Lumina vine de la răsărit, se întinde, slovele cărții se luminează*. Imaginea aceasta vagă, umanitaristă o dată cu concretizarea mesajului va îmbrăca haina artistică demnă de pana poetului tribun: „*Martirii căzuți pe frontul luptei sociale*” — la 13 decembrie și în 1917 — sint prezenți de acum drept „*pedestale ale prestigiilor de mîine*”¹¹⁾. Precizarea mesajului aduce după sine și precizarea speciei literare adecvate. În pamfletul *Revoluția blestemată*¹²⁾ întrezărim forța expresiei și fermitatea poziției poetului militant.

O activitate intensă și consecventă desfășoară în această perioadă poetul Ion Vinca, colaborator apropiat al lui Cocea. Pamfletele prin excelență politice, sînt animate fie de „*duhul cel nou al vremii năvălitoare*”, care „*va prefăce lumile*” ivite de la răsărit ca o „*filifire roșie ce înspăimîntă cirezile reacționarilor noștri*”¹³⁾, fie că ard cu bicul satirei, ca în cazul portretelor-pamflet despre amiralul Kolceak și generalul Denikin, „*aventurierii oficializați sau nu ai contrarevoluției ruse*”¹⁴⁾, plămuitori de „*visuri strimbe și hide*”¹⁵⁾ etc. Și alți intelectuali ca C. I. Parhon, Emil Isac, Octav Băncilă, Barbu Lăzăreanu, Al. Oprescu ș.a. au luat o poziție combatantă în presa vremii împotriva contrarevoluției.

Referiri la evenimentele revoluționare mai întilnim, dar cu oarecari insuficiențe informative și ideologice. O doză de veridicitate ideologică și artistică remarcăm în romanul-eseu *Cartea sacerii* (Cultura Națională, 1931, 2 vol.) de Eugen Goga.

Ecourile literare propriu-zise ale Revoluției din Octombrie din anii imediat următori războiului nu sînt foarte numeroase, după cum nici producția literară, îndeosebi cea de orientare democratică, nu era bogată și explicația o găsim în condițiile vitrege, în general, în care se desfășura viața socială și literară a țării. O adiere de inari neliniști, de întrebări și pasiuni străbate însă poezia și proza în care ecourile Revoluției au izbutit să stimuleze imaginația artistică, speranțele într-o lume nouă, optimismul, încrederea în viață și lupta pentru regenerarea omenirii sub imboldul și idealurile Revoluției socialiste.

Tema Revoluției în literatura acelor ani este legată de obicei de aceea a războiului mondial, de curînd încheiat, care a mijlocit contactul dintre ostașii români și ruși mai ales pe frontul de răsărit. În schița sa documentară *Soldații revoluției*¹⁶⁾, Ion Plugaru evoca fraternitatea soldaților români din Moldova cu revoluționarii ruși în zilele lui Octombrie 1917.

Înregistrarea de către ostașii români a faptelor eroice săvîrșite de „soldații revoluției” va cunoaște și forme active, reflectate în poezia vremii. Dezamăgiți de realitățile care îi așteptau pe la vetrele lor, ostașii români sînt hotărîți să-i imite pe soldații ruși în ceea ce privește lupta lor cu principalii vrășmași, cicoiți¹⁷⁾, așa cum glăsuiește și *Cîntecul* devenit popular, pus în circulație printre soldați de către sergentul regimentului 7 de vinători. Gidici Gheorghe¹⁸⁾, cîntec publicat în anii din urmă.

Aniversarea Revoluției la 7 noiembrie 1920 a prilejuit lui C. Pajură (pseudonimul profesorului C. Papacostea) o evocare poetică a evenimentului¹⁹⁾.

Ecoul Revoluției ia și forma unor idei poetice umaniste de libertate socială și națională, în care se face doar aluzie vagă la evenimentul istoric propriu-zis, ca în bucățile apărute în unele publicații ale vremii²⁰⁾. De pildă, revista lui E. Lovinescu, *Lecturi pentru toți*, publica prin 1918—1919 nuvela *Catastrofa* de Liviu Rebreanu și poemele despre Prometeu ale lui Victor Eftimiu și Al. Philippide, în care ecourile Revoluției din Octombrie au imprimat oarecari urme pe țesătura lor artistică. Comună acestora este problematica revoluționară, care se leagă puternic de epoca în care au fost compuse.

La numai cîțiva ani distanță, ecouri ale Revoluției au mai fost înregistrate și pe cîteva dintre pînzele epice aparținînd citorva frunțași ai literaturii noastre. Dintre cele mai semnificative reținem, în ordinea apariției, *Strada Lăpușneanu*, roman scris de Mihail Sadoveanu în 1921 pentru foiletonul ziarului *Rampa*, *Balaurul Hortensiei* Papadat-Bengescu din 1923 (Ed. Ancora, 280 p.) și *Roșu, galben și albastru* din 1924 de Ion Minulescu (Ed. Cultura Națională, 224 p.), romane despre primul război mondial și sfîrșitul acestuia pe teritoriul românesc, în special în Moldova, în momentul izbucnirii Revoluției din Octombrie și al primelor ei ecouri la noi. Personajele, ideile legate de evenimentele Revoluției din Rusia care populează romanul *Balaurul* — personajul acesta mitologic simbolizează războiul — au o nuanță recunoscut livrescă.

În *Strada Lăpușneanu*, de Mihail Sadoveanu înfățișarea evenimentelor nu va fi fabuloasă ca în romanul Hortensiei Papadat-Bengescu și nici impersonală ca la Minulescu, ci realistă și personală, exprimînd atitudinea activă subliniată a autorului ei. Așa se face că „*Andrei Plopeanu vedea dintr-o margine de sat mișcările acestea de sărbătoare ale regimentelor siberiene vecine cu ei*” (p. 193), că „*soldații ruși înlătură rîzînd pe ofițerii lor*” (p. 193), că „*Stăpînul care a lovit și a asuprit a scăpat din mîna bicul. Scelau care poate lovi la rîndul lui e fără milă*” (p. 194). Nu există nici un fel de impediment psihologic în romanul lui M. Sadoveanu, dimpotrivă, climatul firesc este favorabil unor acțiuni curajoase și meditații libere din partea personajelor privind

„revoluția slobodă”, inutilitatea războiului, necesitatea fraternizării oamenilor (eroii principali ai cărții sînt înfrățiți și prin nume: Ploeanu-alias-Plotnikov).

La Minulescu imaginile, acțiunea sînt realiste; fraza este concretă, grea, materială, directă, înzestrată cu toată gama arsenalului poetic proprie artistului: „*Armata rusă coboară spre București în fragmente greoaie și nesfîrșite ca niște baloturi de mărșă ce dispar în pîntecele unui transatlantic*”; sau, imediat după izbucnirea Revoluției, comunicarea e mai directă: „*De acum s-a sfîrșit cu Tarul și cu Nemșoica lui. Revoluția mult așteptată a început. Semnalul în armata rusă l-a dat un soldat... un simplu om liber*” (p. 139).

Din roman aflăm că la noi „*opinia publică e împărțită. Unii privesc la evenimentele din Rusia cu simpatie; alții continuă să se îndoiască de schimbarea radicală a situației*” (p. 140). Prin urmare, nu lipsesc nici referirile cu privire la ecoul românesc al evenimentului, în care găsim afirmații cu o largă circulație în epocă: „*cei tineri însă, proslăveau triumful democrației... și propovăduiau chiar o revoluție la fel și în România*” (p. 141)²¹). Relatările cronicarului exprimă însă, în altă parte a romanului, o atitudine vădit ostilă față de Revoluția Socialistă din Rusia, altitudine în consens cu aceea a păturilor marii burghezii și a cercurilor politice oficiale românești.

Așadar, opiniile dezbătute între eroii romanului minulescian reflectă cum nu se poate mai bine starea de spirit din sînul principalelor grupări social-politice și literare de la noi față de evenimentele rusești și de aceea romanul reprezintă, pentru acea perioadă, unul dintre cele mai autentice ecouri literare românești despre Revoluția Socialistă din Octombrie. Doveditoare sînt și alte referințe pe care le cuprinde romanul.

În ciocnirea și învîlmășeala de evenimente din roman apare însă, din cînd în cînd, cite un gînd calm, care te invită la meditație: „*În Rusia... se pregătește temelia lumii noi*” (p. 147). Unul dintre eroii cărții chiar ne comunică într-un mod foarte sugestiv detalii despre felul — semnificativ — în care se discută, încă atunci, despre consecințele Revoluției din Octombrie: „*Rusia vă pune la îndemînă de azi înainte materialul necesar să vă puteți construi și voi în formule nouă... vă dă puțința să eșiți de sub tutela burgheziei care vă soarbe ca un fitil de lampă cu gaz*”. Această teorie a fitilului nu era lipsită de sensul istoric, prins imediat în contextul unor învățăminte ca acestea: „*Luați exemplu de la noi... Desteptați-vă... valorificați-vă, cuceriți-vă dreptul vostru sub soare*” (p. 162).

În deceniile următoare însă, cu deosebire după 23 August 1944, cînd revoluția socialistă din țara noastră a stimulat interesul social și literar pentru istoricul eveniment, aproape că nu a existat scriitor român care să nu fi abordat într-un fel sau altul tema Revoluției Socialiste din 1917.

Începînd din perioada reluării relațiilor diplomatice cu U.R.S.S., inițiativa reactualizării temei Revoluției din Octombrie aparține autorilor unor volume de impresii de călătorie prin Uniunea Sovietică, în care sînt evocate evenimentele (și urmările lor), locurile, oamenii Revoluției și semnificația lor contemporană. Prima din această serie este o carte rămasă aproape necunoscută. Ea a fost întocmită din inițiativa P.C.R. de către Barbu Lăzăreanu și Vasile Savetov și a apărut — sub pseudonimul lui Radu Savin și Victor Florescu — în 1932, cu titlul *U.R.S.S. — după 15 ani* (I.ed. 144 p.). În carte se insistă asupra semnificației și ecoului Revoluției, „*care a zguduît conștiința combatanților de pe front și din dosul frontului. N-a existat în lume eveniment care să fi născut atîta ură și atîtea speranțe în milioane de suflete... Sînt 15 ani de atunci și patimile nu s-au potolit*” — remarcă autorii. Aceste considerente sînt completate și subliniate în binecunoscuta carte a lui Alexandru Sahia *U.R.S.S.-Azi* din 1936. (Ed. Ramuri, 224 p.). Dintre volumele din această serie, aparute mai tîrziu, remarcăm în ordine cronologică pe cele publicate de M. Gh. Bujor²²), Victor Eftimiu²³), Ion Pas²⁴), Zaharia Stancu²⁵ și Geo Bogza²⁶), la care adăugăm articolele apărute în presă ale lui Nagy Istvan din 1948 (despre aniversarea Revoluției din Octombrie la Doftana în 1935)²⁷) și Tudor Argezi din 1956 (evocări cu prilejul vizitării Moscovei)²⁸).

Mai tîrziu, aproape de zilele noastre, doi dintre cei mai mari poeți ai noștri din ultima jumătate de veac evocă în cărțile lor istoricul eveniment. „*Marea Revoluție a lui Lenin se instalase acum cîțiva ani în Rusia... Mînjite de sînge, simbolurile imperiale se năruiau... Rumoarea străzii străbătea prin toate zidurile*”²⁹) — nota Lucian Blaga în *Hronicul vîrstelor*.

Nu la Viena, ca L. Blaga, ci în Elveția, Tudor Argezi receptează cu entuziasm ecourile Revoluției. Mai mult, el a fost unul dintre puținii fericiți care îl văzuse pe Lenin. Cuvintele poetului despre „personalitatea cu totul excepțională a lui Lenin”, care continuă să fie „*viu și prezent*”³⁰ printre noi, încununază omagiul poetic adus de români aceluia care a fost „*un om, / cu fruntea ca un pisc plesuș în soare. / Cu ochii, — doi copii în sărbătoare. / Cu inima, — o mare în furtună. / Cu gîndurile — aripi vulturești / Izbînd cu măreție în poarta / Istoriei, — și care într-o zi / A ridicat în*

aer brațul și a spus: / — „Noroad, sus!“³¹). Și în țara noastră, ochiul poetului vedea cum „muncitorești, ochi umezi, sumedenii/ priveau spre zborul brațului lui Lenin“³²).

Imaginea lui Lenin, integrată în cea a Revoluției, ni se înfățișează cu și mai multă pregnanță în amintirile multora dintre românii care l-au cunoscut personal în situația tojil evenimentelor, când acesta — la rîndul lui — „s-a interesat din nou de situația din România“³³). Impresiile și amintirile „de neuitat“ ale foștilor prizonieri români, care au luat parte la Revoluție și la războiul civil și l-au cunoscut pe Lenin, au fost așternute pe hîrtie după cîteva decenii. O parte dintre aceste amintiri au apărut în volume antologice la București și Cluj în 1957 și 1967³⁴). Acțiunile de solidaritate cu Revoluția din Octombrie mai sînt înfățișate în cartea lui Nicolae Manea, *Anii de foc*³⁵), o înmănușiere literară a memoriilor personajului central, un marinar român, participant la luptele pentru instaurarea puterii sovietice, ajuns în Rusia revoluționară cu vasele flotei române, retrase în porturile dunărene, în semn de revoltă. Răscoala propriu-zisă a marinarilor flotei de pe Dunăre și Marea Neagră din decembrie 1917—martie 1918, care s-a desfășurat pe vasele românești din Galați, Tulcea, Chilia, Sevastopol, în special în Sulina și Odesa este povestită dramatic în 1955 de Vladimir Colin în piesa *Torpilelor roșu*³⁶).

Informații asupra stărilor de spirit din Iași, din timpul Revoluției din Octombrie 1917³⁷), cuprinde povestirea lui Ion Marin Sadoveanu, *În acele zile*³⁸), scrisă la persoana întâi de un ziarist al vremii, eroul central.

O ultimă lucrare de mai mare amploare, consacrată aproape în întregime temei ecoului Revoluției ruse în Moldova este poemul-cronică al poetului Marcel Breslău *În țîrg la Iași*³⁹). Aici, contactul cu soldații ruși generează o efervescență în masele de oameni simpli, care dobîndesc conștiința propriilor năzuințe, ca în *Cîntecul sergentului Gidici Gh.*, cu diferența că versurile meșteșugite ale poetului cult dobîndesc o putere de sugestie mai mare în înfățișarea aceleiași realități, încununată de apoteoza unuia dintre eroi: „Uăd ai noștrii aceste toate! / Și-unde-ncep să-și deie coate: „Uite vere, că se boate!“ (p. 43).

Poezia postbelică în care înregistrăm ecourile Revoluției din Octombrie este foarte bogată și variată. Reținem poezii axate în întregime pe tema evenimentului istoric — *Noiembrie de foc*⁴⁰), *Octombrie roșu*⁴¹), *Aurora*⁴²) — sau închinată acestui eveniment — *Odă Revoluției*⁴³), *Zilele lui Octombrie*⁴⁴), *Octombrie*⁴⁵), *Salut revoluției*⁴⁶). Unii poeți găsesc în idealurile Revoluției propriile lor idealuri de viață: „Dragoste de viață fără moarte, / Neptolită sete de speranță“⁴⁷). Abordînd tema, poetul simte cum „din inimă un cîntec tînar crește / Și se așterne-n strofe pe hîrtii“⁴⁸). Pentru unii, Revoluția este veșnicul „răsărit“ din zare⁴⁹), pentru alții, o realitate apropiată a zilelor pe care le trăim: „Din prunci, altoiul a dat trunchi. / Sculat-i țara din genunchi“⁵⁰).

Poezia și proza noastră contemporană recepționează în felul acesta ecouri ale Revoluției, dîndu-le o nouă dimensiune poetică, o nouă simțire și expresie artistică românească.

Receptarea ecoului Revoluției din Octombrie în literatura română de-a lungul a cîteva decenii trecute reactualizează, așa dar, o serie de lucrări, descoperind valori autentice: de asemenea, pune în lumină modul în care literatura noastră a comunicat și a colaborat cu alte literaturi în preluarea și dezvoltarea unuia dintre motivele fundamentale ale literaturii epocii socialiste.

D. COPILU-COPILLIN

- 1) Ceaușescu, Nicolae. *Victoriile hotărîtoare ale socialismului—triumf al marxism-leninismului*. In: *Scînteia*, nr. 7495, 17 oct 1967.
- 2) Mănescu, Manea. *90 de ani de la nașterea lui V. I. Lenin*. In: *Scînteia*, nr. 7319, 22 apr 1967.
- 3) Ceaușescu, Nicolae. *Partidul Comunist Român — continuator al luptei revoluționare și democratice a poporului român, a tradițiilor mișcării muncitorești și socialiste din România*. Buc., Editura politică, 1966, p. 21—22.
- 4) *Hotărîrea Comitetului Central al Partidului Comunist Român pentru sărbătorirea în România a semicentenarului Marii Revoluții Socialiste din Octombrie*. In: *Scînteia*, nr. 7297, 31 mar 1967.
- 5) Vezi mai pe larg în: I. Popescu-Puțuri și I. Rădulescu. *România și Marea Revoluție socialistă din Octombrie*. In: *Analele Institutului de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R.*, 13), nr. 4, 1967, p. 33—70; Unc, Gheorghe. *Solidaritatea mișcării muncitorești și democratice din România cu Revoluția din Octombrie*. In: *Lupta de clasă*, oct 1967, p. 30—40.
- 6) Apud. Baconsky, Leon. *Octombrie 1917. Adeviziunea contemporanilor și sensul nădeziunii noastre*. In: *Steaua*, nr. 10, oct 1957, p. 15.
- 7) *Chemarea*, nr. 17, 20 apr 1919.
- 8) Galaction. *Gala. Exemplul lui Lenin*. In: *Chemarea*, nr. 456, 5 sep 1920.
- 9) *Chemarea*, nr. 60, 15 mai 1919.
- 10) Astfel își intitula articolul, publicat în: *Chemarea*, nr. 265, 15 ian 1920.
- 11) Maniu, Adrian. *Dreptul majoritarilor*. In: *Chemarea*, nr. 186, 19 oct 1919.
- 12) Maniu, Adrian. *Revoluția blestemată*. In: *Facta*, nr. 2, 7 nov 1919

- 13) Vinea, Ion. *În așteptare*. In : *Chemarea*, nr. 264, 14 ian 1920.
- 14) Vinea, Ion. *Denikin, Kolceak*. In : *Chemarea*, nr. 46, 31 mai 1919.
- 15) Vinea, Ion. *Amiralul Kolceak*. In : *Chemarea*, nr. 40, 25 mai 1919.
- 16) Plugaru, Ion. *Soldaii revoluției*. In : *Chemarea*, nr. 243, 7 nov 1919.
- 17) Lupta împotriva „clococilor” era o lozincă generală răspândită și în rindul muncitorilor. Vezi măturile lui V. Th. Cancicov din art. citat la nota 5.
- 18) Cules și inclus de I. Soricu în vol. *Cin-tăce de război*, păstrat în manuscris la Biblioteca Academiei R.S.R., ms. 5105.
- 19) Pajură, C. *Odă Rusiei socialiste*. In : *Cuvîntul socialist*, nr. 18, 19 dec 1920.
- 20) cf. Foala tinărului, nr. 2—3, 15 mar 1919, p. 7 (poezia : *Lumina altor vremi*) ; *Cultura națională*, nr. 2, apr 1919, p. 3 (*De sub acoperământul unui proletar*) ; *Tineretul socialist*, nr. 9, 1 sep 1919, p. 7 (*Triumful așteptării*) ; *Lucaefărul*, nr. 4-5, 1920, p. 58 ; *Lupta socialistă*, nr. 4, 8 feb 1920, p. 1 (*Noroc trudit*) și nr. 47, 5 iun 1921, p. 2 (*Eroiți libertății*) etc.
- 21) „Cei tineri” trebuie să fi reprezentat, în intenția autorului, tinăra și avîntata mișcare revoluționară din perioada aceea de intensificare a situației revoluționare, despre care amintesc documente mai noi : „Avîntul revoluționar ce a cuprins numeroase țări ale lumii, printre care și România... exprima năzuința de a urma exemplul proletariatului rus și de a scutura jugul exploatării capitaliste” (cf. art. cit. la nota 5, p. 34).
- 22) Bujor, M. Gh. *U.R.S.S. Impresi de călătorie*. Buc., 1944. 56 p.
- 23) Eftimiu, Victor. *13 decembrie și alte poeme*. Buc., Editura de Stat, 1947, p. 31.
- 24) Pas, Ion. *Noi în U.R.S.S.* Buc., Socec, 1947. 84 p.
- 25) Stancu, Zaharia. *Căldătorind prin U.R.S.S.* Buc., E.S.P.L.A., 1951. 292 p.
- 26) Bogza, Geo. *Meridiane sovietice*. Buc., E.S.P.L.A., 1953. 176 p. și altă ediție, Ed. tineretului, 1956. 112 p.
- 27) István, Nagy. *Noi am răzbit*. In : *Viața românească*, nr. 6, nov 1948, p. 69—70.
- 28) Argezi, Tudor. *Între Leningrad și Karlsruhe*. In : *Scintela*, nr. 3693, 6 sep 1956.
- 29) Blaga, Lucian. *Hronicul virstelor*. Buc., Ed. tineretului, 1965, p. 216, 222—223.
- 30) Argezi, Tudor. *Lenin*. In : *Tablete de cronicar*. Buc., E.S.P.L.A., 1960, p. 17—18.
- 31) Dorlan, Emil. *Lenin*. In : *Poeme pentru 7 Noiembrie*. Buc., E.S.P.L.A., 1949, p. 29—30.
- 32) Jebeleanu, Eugen. *Glăsul lui Lenin*. In : *Versuri alese*. Buc., E.S.P.L.A., 1954, p. 338—341.
- 33) cf. Bujor, M. Gh. *Vospominanția o vstre-ciaș s Leninim (Amintiri despre în-tîlnirile cu Lenin)*. In : „O. Lenine Vospominanția zarubejnih sovremennikov”. (Amintirile contemporanilor de peste ho-tare). Moscova, 1962, p. 230—233.
- 34) *Amintiri (1917—1922) ale foștilor voluntari români din Armata Roșie în timpul Mar-rii Revoluții Socialiste din Octombrie și al războiului civil*. Buc., E.S.P.L.A., 1957. 275 p. ; *Sub steagul lui Octombrie. Amintiri*. Cluj. Institutul de istorie al Par-tidului, Sectorul Cluj. *Marea Revoluție din Octombrie și mișcarea revoluțio-nară și democratică din România* (Docu-mente și amintiri), Buc., Editura po-litică, 1967. 454 p. ; *Date și con-siderații vezi și la Cheresteșu, V. și Copolu, N. Participarea ome-nilor muncii din România la apărarea și sprîjinul Marți Revoluții Socialiste din Octombrie*. In : *Analele Institutului de studii istorice și social-politice de pe lingă C.C. al P.C.R.*, 13, nr. 4, 1967, p. 71—84.
- 35) Manea, Nicolae. *Ani de foc, ani fur-tunoși 1919—1920*. Buc., Ed. tineretului 1960, 192 p.
- 36) Collin, Vladimir. *Torpile roșu*. Piesă în două acte. Cu un prolog și un epilog. Buc., E.S.P.L.A., 1955. 108 p.
- 37) Pt. conf: Unc, Gheorghe, art. cit. la nota nr. 5
- 38) Sadoveanu, Ion Marin. *În acele zile*. In : *Veac nou*, nr. 44, nov 1955, p. 4.
- 39) Brelășu, Marcel. *În țirg la Iași. 1917*. Buc., Ed. tineretului, 1953. 64 p.
- 40) Jebeleanu, Eugen. In : *Viața românească*, nr. 6, nov 1948, p. 54—55.
- 41) Dragomir, Mihai. In : *Poeme pentru 7 Noiembrie*, cit. p. 31—32.
- 42) Beniuc, M. In : *1917. Antologie li-rică*. Buc., E.S.P.L.A., 1957, p. 173.
- 43) Gurghianu, A. In : *1917. Antologie liri-că*, cit. p. 100—101.
- 44) Neamtu, Leonida. In : *1917. Antologie li-rică*, cit. p. 129—131.
- 45) Teodorescu, Virgil. In : *1917. Antologie lirică*, cit. p. 43.
- 46) Cassian, Nina. In : *An viu, nouă sute șaptesprezece*. Buc., E.S.P.L.A., 1949, p. 9—12, 27—30, 53—60.
- 47) Teodorescu, Virgil, loc. cit.
- 48) Baconsky, A. E. *Scriind în Octombrie*. In : *1917. Antologie lirică*, cit. p. 142.
- 49) Alexandru, Ion. *Vremea anului 1917*. In : *Steaua*, nr. 11, nov 1960, p. 55.
- 50) Corlaclu, Ben. *Octombrie*. In : *1917. An-tologie lirică*, cit. p. 156.

OBSERVAȚII ASUPRA PLANIFICĂRII MUNCII ÎN BIBLIOTECILE COMUNALE

În pragul toamnei, la începutul perioadei intense a muncii culturale la sate, am fost interesați să cunoaștem ce parte din activitatea planificată în bibliotecile comunale pentru întreg anul s-a realizat sau la ce nivel ajunge munca desfășurată în bibliotecile comunale înaintea ultimei părți a anului. Așa cum este firesc, consultarea planificării activității din aceste unități și a consemnării realizărilor urma să dea răspuns interesului nostru. Dar, vizitând câteva biblioteci comunale din regiunea București, atât consultarea planurilor de muncă, cât și analizarea rezultatelor obținute ne-au îndepărtat de la obiectul „cît s-a realizat” și ne-au condus la o problemă de fond, și anume, la „cum s-a planificat”. De aceea, credem că sînt necesare cîteva observații asupra planificării muncii în bibliotecile comunale. Mărturisim că ne-am așteptat ca astfel de observații să fi fost făcute fiecărui bibliotecar de la comună, în cadrul îndrumării metodice, de către bibliotecile raionale și ca metodiștii acestora să ajungă în bibliotecile comunale, chiar înaintea noastră, și cu astfel de probleme. Planificarea activității trebuie să fie prezentă în îndrumarea metodică și în programul oricărui curs de pregătire profesională. În cadrul unor discuții, bibliotecari cu un stagiu mai redus în muncă au exprimat deschiș această necesitate, chiar după întoarcerea lor de la cursurile de pregătire organizate de către Biblioteca regională București de la Săftica, în luna august a acestui an.

Înaintea observațiilor, se impune o precizare cu privire la „cantitatea” planurilor de muncă pe care trebuie să le întocmească bibliotecarul comună. În acest sens, la biblioteca comună Daia (raionul Giurgiu), cît și la biblioteca comună Sf. Gheorghe (raionul Urziceni), situația nu este fericită. La cea dintîi, grație experienței moștenite de către bibliotecara Petra Pîrcălabu (cu o vechime de numai 5 luni în bibliotecă) de la predecesora

sa, găsim — păstrate cu grijă și în ordine — planuri de muncă de la cel anual pînă la cele săptămînale. Și, pe drept cuvînt, ne întrebăm: suflul raționalizărilor, în luptă cu birocratismul, nu a pătruns și în îndrumarea metodică din raionul respectiv? Oare numai planul anual și planurile trimestriale nu sînt de ajuns? O bună planificare poate fi realizată doar cu aceste planuri, chiar dacă în fiecare săptămînă bibliotecarul își extrage sarcinile în curs pe cîte o notiță. La biblioteca din Sf. Gheorghe, găsim planuri de la cele trimestriale pînă la cele săptămînale, dar plan de muncă anual nu; înseamnă aceasta oare raționalizare sau lipsă a exigenței controlului și îndrumării metodice în raionul Urziceni?

În privința structurii planurilor, mai precis, a înscrierii obiectivelor și a sarcinilor, planul de muncă anual al bibliotecii din comuna Daia este corect alcătuit; înscrierea sarcinilor prezintă însă unele deficiențe, care dăunează unității și clarității unui plan. De pildă, în planul de muncă pe anul 1967, apar unele sarcini de amănunt, care încarcă planul și îi știrbește din claritate. Amintim consemnarea sarcinii cu privire la propaganda literaturii de popularizare a științei, în care sînt trecute titlurile a șase lucrări ce vor fi popularizate; fixarea titlurilor și a temelor unor manifestări nu pot avea la bază criteriul analizei circulației mai slabe a unor cărți, ci, mai degrabă, este o urmă de subiectivism în planificare. Planul anual are datoria să consemneze sarcinile care au ca obiect anumite manifestări sub o formă mai generală, aceea a felului manifestării (propagandă orală a cărții — prezentări, recenzii etc. și propagandă vizuală — expoziții de carte, rafturi tematice ș.a.); în planurile trimestriale aceste sarcini vor apărea în detaliu, cu precizări de teme, ca urmare a analizei circulației cărților pe perioade mai mici.

Nu în aceeași situație trebuie să se găsească în planificarea anuală cifrele de plan. De pildă, în planul anual al bibliotecii comunale Daia, așa cum este consemnat (la sarcina: înscrierea de noi cititori) numărul cititorilor care vor fi înscriși în întreg anul, tot astfel trebuia să apară și numărul total al volumelor planificate să fie eliberate în anul 1967. Argumente sînt: unitatea planificării (în toate planurile trimestriale apare numărul volumelor care vor fi servite); posibilitatea prevederii acestei cifre de plan pe baza îndeplinirii ei în anul precedent și orientarea dezvoltării activității bibliotecii, în privința servirii cu cărți a cititorilor, de la un an la altul.

Înscrierea sarcinilor în planurile trimestriale, avînd în vedere gradul mai mare de amănunțime al acestora, ridică mai multe probleme.

În unele planuri trimestriale, întîlnim descori sarcini răzlețe, fără vreo tangență cu obiectivul la care au fost consemnate și fără vreo legătură cu munca cu cartea. Astfel, în planul pe trimestrul al III-lea al bibliotecii din Daia, la obiectivul *contribuția bibliotecii la formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste a cititorilor*, este consemnată sarcina: „*se va duce muncă de lămurire pentru înfrunșarea comunei*”. Cu o formulare mai îngrijită, o astfel de sarcină putea fi cuprinsă la un obiectiv aparte, de forma *munca obștească a bibliotecarului*.

Remarcăm de asemenea și lipsa de sistematizare în însurirea sarcinilor. Fiînd formulate lapidar, unele sarcini sînt înscrise, ca așezare grafică, confuz, fără claritate, îngreunînd foarte mult descifrarea a ceea ce a fost propus să se realizeze. Iată, de pildă, cum arată o astfel de însurire (o combinație de sarcini cu titluri de cărți) în dreptul obiectivului *propaganda cărții pentru copii*, în planul trimestrului al III-lea, la biblioteca comunală Daia:

Se va ține dimineața de poezie „Natura în poezia lui U. Alecsandri”

Dimineața de basm

„Din basmele lui I. Slavici”

Basmele lui I. Creangă

„Povestiri eroice” de E. Camilar

Seară de basm: Basme de frații Grimm.

Cu bunăvoință, credem este vorba de planificarea următoare:

Se vor organiza următoarele manifestări de propagandă a literaturii pentru copii:

— dimineața de poezie cu tema „Natura în poezia lui U. Alecsandri”

— dimineții de basme. Se va citi

din:

— basmele lui I. Slavici

— basmele lui I. Creangă

— volumul „Povestiri eroice” de E. Camilar

— seară de basme: prezentarea volumului „Basme” de frații Grimm*).

În planurile trimestriale apar și unele inadvertențe de natura înscrierii unor sarcini care țin de realizarea unui obiectiv la altul. Spre exemplu, în planul de muncă pe trimestrul al III-lea al bibliotecii din Daia, unele manifestări legate de propagandă cărții agrozootehnice sînt intercalate printre sarcinile de propagandă a literaturii social-politice și ideologice sau a literaturii consacrate unor evenimente de seamă din viața poporului nostru. Inconsecvențe mai apar și în înscrierea sarcinilor privind propaganda literaturii de popularizare a științei. În trimestrul I, ele sînt trecute la obiectivul *formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste a cititorilor* (obiectiv, de altfel, cu o formulare prea generală), iar în trimestrul al III-lea, la obiectivul propriu lor: *propaganda literaturii științifice*.

Formularea sarcinilor este adeseori deficitară. O formulare sumară, eliptică, fără orizont, cum este de pildă „*Știința în slujba maselor*” (înscrișă astfel ca sarcină în planul trimestrului al III-lea al bibliotecii comunale Daia), nu spune nimic. Sau, sarcina: „*Voi citi multe cărți pentru ridicarea mea profesională*” (în planul pe trimestrul al III-lea al bibliotecii din comuna Sf. Gheorghe) nu are o formulare fericită și nici nu arată că planul de muncă este al unei instituții (și nu al bibliotecarei).

Din analiza realizărilor obținute în activitatea bibliotecii comunale Daia, se observă că bibliotecara care a întocmit planul pe anul 1967 și planurile pe primele două trimestre ale acestui an a apreciat foarte larg, cu tendință de supraestimare (sau ignorare) a posibilităților de realizare a cifrelor, numărul de cititori nou înscriși și numărul de volume eliberate. Cu toate că, în anul precedent, fuseseră înscriși 902 cititori, pentru anul 1967 a fost planificată înscrierea a 1 500 de cititori. Este adevărat că, în cazul unei comunc cu aproximativ 4 000 de locuitori, este posibilă planificarea acestei cifre, dar indicele realizat în anul precedent infirmă această po-

* Am notat denumirile acestor manifestări potrivit terminologiei folosite acum de bibliotecari. Asupra formulării mai mult sau mai puțin proprii sau corecte a acestor denumiri ne exprimăm rețineră.

sibilitate. Concluzia de mai sus ne este îndreptăţită de următorul fapt: la sfârşitul trimestrului al III-lea 1967, au fost înscrise doar 577 de cititori. La fel se petrec lucrurile şi la volume eliberate: de pildă, pentru trimestrul I din 1967, a fost planificată eliberarea a 2 000 de volume, dar au fost difuzate doar 1 700; sau, s-a planificat difuzarea pe întreg anul a 800 de volume din literatura agrozootehnică, dar la sfârşitul trimestrului al III-lea erau eliberate numai 224 de volume. În schimb, au fost prevăzute, pentru anul 1967, 8 prezentări de cărţi din literatura agrozootehnică, dar, numai în primele două trimestre, au fost organizate 11 manifestări de acest fel. „Depăşirile de plan“ la numărul manifestărilor de masă nu au influenţat, nici în cazul acestei biblioteci, circulaţia cărţii.

Aceste câteva observaţii nu epuizează toate problemele din cadrul planificării activităţii bibliotecilor comunale. Întocmirea unui plan de activitate (şi ne referim, în special, la planul anual) este o muncă de răspundere, o operaţie bazată pe aplicarea unor criterii ştiinţifice. Alcătuirea planului de muncă trebuie să pornească de la analiza posibilităţilor reale de îndeplinire a sarcinilor ce vor fi înscrise. Bibliotecarul trebuie să cunoască: cantitatea timpului (în zile şi în ore) pe care îl va afecta pentru realizarea sarcinilor din plan; mijloacele materiale de care dispune; ce s-a realizat în perioadele anterioare; ce poate şi ce trebuie să fie realizat în viitor; baza de control al realizării fiecărei sarcini. După această etapă, urmează schiţarea planului, în care fixarea obiectivelor prezintă o deosebită importanţă. În planificarea muncii de bi-

bliotecă, putem deosebi: *obiective generale* (care nu trebuie însă să fie formulate cu aspect de lozincă) şi *obiective specifice*. În prima categorie intră obiectivele comune activităţii din orice bibliotecă: înscrierea cititorilor şi difuzarea publicaţiilor din bibliotecă, propaganda cărţii ş.a. Obiectivele specifice rezultă din condiţiile locale: difuzarea, de pildă, într-o proporţie crescută faţă de alte materii, a publicaţiilor din domeniul viticulturii, într-o comună în care ocupaţia de bază a locuitorilor este cultivarea viţei de vie; obiectivele specifice rezultă şi din cunoaşterea stadiului în care se află activitatea în biblioteca respectivă: întocmirea catalogelor, acolo unde acestea nu există, sau continuarea întocmirii lor, acolo unde operaţiunea nu a fost încheiată.

În fixarea obiectivelor, se mai pot face distincţii între: *activităţi care pot fi planificate* (pe baza cunoaşterii timpului de muncă şi a mijloacelor necesare), de pildă, manifestările de propagandă a cărţii sau direcţiile de dezvoltare a fondului, şi *activităţi care nu pot fi cunoscute cantitativ, dar pot fi prevăzute* (pe baza analizării indicilor realizaţi anterior), cum sînt numărul noilor cititori şi numărul volumelor de difuzat.

O condiţie principală care nu trebuie să lipsească nici unei planificări este controlul îndeplinirii sarcinilor. Urmărirea atentă a realizării fiecărei prevederi înscrise în plan contribuie atît la perfecţionarea muncii de planificare, cît şi direct la dezvoltarea activităţii de zi cu zi din bibliotecă.

George VLĂDESCU

„...să consideri ca un titlu de mîndrie şi de glorie al unei biblioteci publice nu numărul rarităţilor, al ediţiilor din secolul al XVI-lea sau al manuscriselor din secolul al X-lea, ci proporţiile circulaţiei cărţilor în popor, numărul noilor cititori, promptitudinea cu care este satisfăcută price cerere de carte, numărul cărţilor date spre citire acasă, numărul copiilor atraşi spre lectură şi spre folosirea bibliotecii“.

V. I. LENIN

„Trebuie să folosim cărţile pe care le avem şi să pornim la crearea unei reţele organizate de biblioteci, care să ajute poporul să folosească fiecare carte pe care o avem, să nu creăm organizaţii paralele, ci o organizaţie unică“.

V. I. LENIN

Pregătirea cadrelor de bibliotecari, bibliografi și documentaliști

Nu voi supune discuției aici utilitatea acestor cadre în contextul activității științifice. Despre aceasta consider că vorbește de la sine însăși creșterea numărului bibliotecarilor, al bibliografilor și al documentaliștilor din bibliotecile noastre naționale, al celor din centrele de informare și de documentare, din bibliotecile învățământului superior, cât și al celor din bibliotecile regionale, vorbește însăși munca de zi cu zi a acestora. În ultimul an, mai mult decât oricând, presa a subliniat rolul și sarcinile care revin acestor cadre, precum și *necesitatea pregătirii lor profesionale la nivelul exigențelor pe care le implică munca de cercetare*. Experiența școlii românești și a altor țări, care au realizat, pe bun drept, un adevărat sistem de pregătire a cadrelor de bibliotecari, reprezintă un argument în plus în această direcție.

Studiul privind dezvoltarea învățământului superior*, pus în discuție publică prin intermediul presei, a stîrnit un viu interes și în rândurile bibliotecarilor.

În timpul scurs de la publicare, presa, radioul, televiziunea au mijlocit împărtășirea a numeroase opinii în legătură cu ideile cuprinse în studiul respectiv și cele ce urmează încearcă să se înscrie în rândurile acestor contribuții menite să ducă la îmbunătățirea studiului.

Am citit studiul cu multă atenție, cu convingerea fermă că, fie și mai la sfîrșitul lui, voi putea găsi anumite idei care să se refere la un anumit sistem de pregătire a cadrelor din instituțiile culturale de masă și, în principal, din bibliotecile publice și științifice. Încheind lectura, am văzut că problema pregătirii cadrelor de bibliotecari, precum și a bibliografilor și documentaliștilor care deservesc bibliotecile științifice, centrele de informare și de documentare, a fost neglijată și aceasta, tocmai acum, cînd măsurile luate de către partid și guvern cu privire la reorganizarea activității de cercetare au menirea să reconsidere, să așeze la locul cuvenit pe bibliotecari, bibliografi și documentaliști, ca factori indispensabili în munca de cercetare.

* Studiu privind dezvoltarea învățământului superior. În: Contemporanul, nr. 29 (1984), 21 iul 1987, p. 8-9.

A nu ține seama de realitatea că, în prezent, în marea majoritate a bibliotecilor lucrează cadre fără o pregătire bibliologică însușită în mod organizat (numai la Biblioteca regională Banat există 28 de asemenea cadre) și că această situație prejudiciază calitatea muncii desfășurate, a nu ține seama de rezultatele în muncă ale absolvenților Secției de biblioteconomie a Institutului pedagogic din București și, în consecință, a nu fi prevăzută nici o măsură pentru dezvoltarea acestei forme de învățămînt universitar mi se pare a fi o eroare, o dovadă, probabil, a lipsei de colaborare a Ministerului Învățămîntului cu Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă în elaborarea proiectului dezbătut.

În legătură cu remedierea lipsurilor semnalate, consider a fi necesare următoarele:

1. Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă să întocmească o documentație din care să reiasă situația școlarizării profesionale actuale și în perspectivă a cadrelor din bibliotecile de toate gradele. Documentația va trebui să fie pusă de urgență la îndemîna Ministerului Învățămîntului și poate chiar în discuție publică.

2. Situația existentă a cadrelor din toate categoriile de biblioteci reclamă menținerea Secției de biblioteconomie de la Institutul pedagogic din București, cu o capacitate de școlarizare anuală a unui număr de cadre cerut de ocuparea posturilor rămase vacante și de creșterea activității bibliotecare. În plus, este necesar a se înființa, în cadrul acestei secții, *cursuri fără frecvență*. Această măsură ar răspunde unui deziderat, dar mai ales unei

cerințe obiective, cînd mii de bibliotecari (din bibliotecile comunale, raionale, regionale, ale sindicatelor, școlare), majoritatea cu pregătire medie și cu vechime în munca de bibliotecă, sînt nevoia perfecționării cunoștințelor lor de specialitate prin sistemul învățămîntului superior fără frecvență.

Dacă pentru acoperirea necesarului de cadre din învățămîntul de toate gradele în decursul anilor s-au luat măsuri de școlarizare intensă și pe calea învățămîntului fără frecvență, credem că această măsură poate fi luată și pentru pregătirea bibliotecarilor, fie chiar pentru o perioadă dată de timp. Asemănarea principiilor educative care stau la baza muncii bibliotecarilor și a cadrelor didactice, experiența pregătirii cadrelor didactice pe calea învățămîntului fără frecvență sînt argumente edificatoare pentru ca propunerea noastră să poată fi luată în considerație.

3. În legătură cu pregătirea cadrelor de bibliografi și documentaliști din întreaga țară, subscriem propunerilor făcute de conferențiarul universitar Mircea Tomescu, directorul Bibliotecii centrale universitare din București, în articolul *Cerințe noi în pregătirea și reglementarea profesiei de bibliotecar*, publicat nu demult în *Știința*, și în plus, propun *înființarea — în cadrul Universității din București — a unei Secții de bibliologie și documentare, cursuri fără frecvență*.

Poate nu ar fi lipsită de interes nici ideea înființării unor cursuri bibliologice post-universitare pentru cadrele de bibliografi și documentaliști care au urmat cursurile facultative de bibliologie sau vor urma cursurile Secției de bibliologie mai sus-amintite.

Cele cîteva propuneri inserate aici sînt departe de a epuiza problema pregătirii cadrelor de bibliotecari, bibliografi și documentaliști.

Participarea la dezbaterile acestei teme, în contextul discuției pe marginea studiului privind dezvoltarea învățămîntului superior, a unor cadre cu munci de răspundere din Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă, de la bibliotecile publice și științifice, a unor cercetători, oameni de știință, bibliografi și documentaliști ar însemna o binevenită contribuție la o acțiune care își propune să stabilească orientarea și modalitatea de rezolvare practică a dezvoltării învățămîntului superior în țara noastră în următorii ani, dezvoltare în cadrul căreia trebuie să fie prevăzută și perspectiva pregătirii cadrelor de bibliotecari, bibliografi și documentaliști.

Mihai IANCULESCU

Organizarea științifică a producției și a cercetării

Sinteze documentare

De o nedezmințită actualitate, problemele organizării științifice a producției, a proiectării sau a cercetării se impun atenției colectivelor de specialiști din toate ramurile economiei naționale. Interesul pentru aceste preocupări este deplin justificat, datorită contribuției deosebite pe care o aduc ele în fundamentarea științifică a diverselor măsuri de organizare sau de conducere. Amintim cîteva domenii de aplicație, pentru a înțelege mai ușor imperativul unei aprofundate cunoașteri: modernizarea lucrărilor economico-organizatorice; optimalizarea investițiilor (alegere soluțiilor, amplasarea, proiectarea și determinarea capacităților de producție etc.), aplicarea metodelor operaționale, a calculului matematic în analizele economice, programarea și planificarea, aprovizionarea întreprinderilor, raționalizarea procesului de muncă sau de creație, a valorificării cercetărilor ș.a.

Printre factorii de reală importanță în organizarea producției și a cercetării, se găsește și *complexul informațional*, prin care înțelegem atât operațiile de culegere și prelucrare coordonată a datelor tehnico-economice, provenite din compartimentele interne ale întreprinderilor, cît și informațiile științifice, primite prin canalele externe ale unităților respective, informații selecționate de către serviciile de documentare din literatura și din experiența mondială și prelucrate potrivit scopurilor întreprinderii.

Organizarea modernă a producției nu mai poate fi concepută fără o documentare completă și operativă, care să constituie un temelie riguros pentru deciziile conducerii, atât în sectorul de concepție, cât și în cel al perfecționării tehnologice și economice, sau pentru stabilirea criteriilor după care este efectuat controlul de calitate. De aceea, printre sarcinile actuale ale unităților de documentare este, de bună seamă, și semnarea competentă a realizărilor mondiale în sectorul organizării și dezvoltării, precum și dotarea cu publicații corespunzătoare a bibliotecilor tehnice și științifice. Astfel de semnalări apar cu regularitate în buletinele de informare ale centrelor departamentale, ale Centrului de documentare științifică al Academiei Republicii Socialiste România și ale Institutului Central de Documentare Tehnică. I.C.D.T. editează, de exemplu, *Buletin de referate. Documentarea tehnică* — seria *Lucrări tehnico-economice* (lunar) și *6 Caiete selective* (lunare), în următoarele specialități:

1. Conducerea și planificarea activității întreprinderilor;
2. Organizarea producției și aprovizionarea întreprinderilor;
3. Problemele prețului de cost și ale eficienței economice;
4. Probleme de organizare a muncii și salarizare;
5. Probleme de statistică social-economică;
6. Mecanizarea și automatizarea lucrărilor de evidență, calcul și de birou.

În colecția *Progrese* — seria *Organizarea științifică a întreprinderilor* (trimestrială) — și în cadrul cercetărilor bibliografice tematice, elaborate tot de către I.C.D.T., figurează 7 teme referitoare la organizarea științifică a producției și a economiei. Centrul de documentare științifică publică, de asemenea, informații în buletinele și revistele de referate și în volumul lunar *Progresele științei*. În acest context, se impune și mai mult apariția proiectatei reviste de referate în domeniul Științei, care, în cele 4 numere deja pregătite, cuprinde bogate surse de informare în domeniul organizării și conducerii cercetărilor științifice. Sintezele amintite ale I.C.D.T.-ului cuprind elemente ale disciplinei organizării, tratate însă diferențiat după specificul ramurii de producție. În general, sînt urmărite trei grupe de probleme, referitoare la: conducere și planificare (structura și metodele științifice de conducere, de planificare, de evidență, de control, de analiză etc.); folosirea rațională a mijloacelor de producție (utilizarea optimă a capacităților de produc-

ție, organizarea rațională a compartimentelor și coordonarea întregului proces de producție); organizarea muncii (organizarea locului de muncă și a desfășurării proceselor, normarea, retribuirea, calificarea și psihologia muncii).

Pînă în prezent, au apărut studii de sinteză pentru industria construcțiilor de mașini, metalurgie, construcții, pentru industria alimentară (în 2 volume), de pielărie-încălțăminte, textilă, pentru silvicultură și exploatarea pădurilor, pentru agricultură. De asemenea, au fost editate sinteze privind: organizarea științifică a reparației utilajelor și organizarea științifică a producției în industria petrolului; conducerea și planificarea producției cu ajutorul metodei drumului critic; experiența mondială în organizarea și conducerea întreprinderilor industriale și eficiența economică a întreprinderilor moderne în construcția de mașini. Este așteptată completarea colecției cu studii similare în domeniul minier, electrotehnic și al calculatoarelor.

Au mai fost elaborate sinteze cu caracter metodologic, privind organizarea științifică în domeniul proiectării și al documentării. (În cea din urmă, lipsesc, din păcate, elementele de eficiență economică). Urmează să apară și studii referitoare la organizarea cercetării științifice. Studiile documentare editate urmăresc să desprindă principalele direcții de gândire în domeniul organizării științifice, să evidențieze, chiar comparativ, perfecționările care au loc în metodologia organizării și în privința mijloacelor de optimizare a acestei activități, indicîndu-se perspectivele și unele soluții folositoare practicii din țara noastră.

Nu toate sintezele elaborate au un conținut informativ de aceeași valoare. Studiile ar trebui efectuate cu mai multă rigurozitate. De pildă, unele dintre ele nu au la bază o documentare exhaustivă și folosesc surse insuficient de semnificative. Alteori, cum este cazul *Caietului* pentru domeniul construcțiilor, liniile mondiale de orientare sînt expediate sumar, în loc să fie detaliate potrivit necesităților actuale (capitolul privind salarizarea în construcții, p. 80—83, este extras din lucrarea românească a lui C. Hidos, *Normarea muncii în construcții*, indicată în bibliografie). Considerăm că este necesară completarea colecției și cu caiete dedicate experienței înaintate din țara noastră, care ar urma să generalizeze rezultatele bune

sau să devină un imbold în efortul de cercetare a acestor probleme. În studiul privind proiectarea, lipsește recenzarea unor materiale interesante, apărute în reviste străine. De pildă, în nr. 7/1966 al revistei *Deutsche Architektur*, consacrat în întregime acestei preocupări, au apărut *Tehnologia proiectării* (cu scheme-model pentru principalele operații), *Tehnologia în proiectare și eficiența economică* (prezentind două modele de grafice-rețea pentru planificarea lucrărilor la proiectarea unei teme, cu indicarea tehnicii și a procedurilor utilizate).

Dacă detalierea problemelor legate de organizarea științifică a compartimentelor tehnice este justificată, atunci trebuie să fie acordat un interes egal și aspectelor economice, iar în cadrul acestora, tuturor componentelor. Poate că nu ar fi lipsit de importanță ca asemenea studii

să fie întocmite prin colaborarea specialistului tehnic cu economistul de ramură (cum se procedează, de altfel, la unele fascicule). Studiile nu trebuie să capete caracter de manual, cu definiții elementare, ci să explice noțiunile noi din practica mondială, accentul urmînd să cadă pe informațiile înseși (sisteme de organizare, metode de calcul sau analiză, rezultate dobîndite etc.).

Inițiativa I.C.D.T.-ului, care suplinește în acest stadiu lipsa unei literaturi pe măsura interesului ce se acordă domeniului discutat, se impune a fi sprijinită în așa fel, încît următoarea ediție a colecției, pe care o dorim cît mai apropiată, să sporească contribuția documentării la cunoașterea celor mai noi concepții în această direcție.

Paul CARAVIA

„Acolo unde oamenii nu citesc ziarele, nu citesc cărți, acolo nu există politică, ci numai zvonuri și clevetiri“.

V. I. LENIN

„Bibliotecarul este sufletul activității bibliotecare. De el depinde foarte multe lucruri. El trebuie să fie un entuziast al muncii, să știe a lucra cu masele cititorilor, să stăpînească metodele activității bibliotecare, să știe a organiza cu ajutorul acestor metode întreaga muncă a bibliotecii“.

N. K. KRUPSKAIA

„Adînc pătruns de adevărul creației mele, vă spun tuturoră: iubiți cartea, ea vă ușurează viața, vă ajută prietenește să vă descurcați în vîlmășagul pestriț, furtunos al gîndurilor, sentimentelor și împlîrărilor din viață; ea vă învață să respectați omul și pe voi înșivă, ea vă înaripează mintea și inima cu simfămîntul dragostei pentru lume, pentru om“.

M. GORKI

Aplicarea unor principii ale indexării coordonate la alcătuirea evidenței publicațiilor din biblioteci

Sugestii

Una din caracteristicile epocii actuale este dezvoltarea fără precedent a științelor și a tehnicii, avînd drept consecință o creștere vertiginosă a numărului de documente păstrate în biblioteci, număr care se dublează aproximativ la fiecare zece ani, ajungîndu-se în prezent la cifre de ordinul zecilor și chiar sutelor de milioane. Această „explozie de documente” a făcut dificilă informarea cititorului în domeniul care-l interesează și tot atît de dificilă, pentru biblioteci, procurarea și sistematizarea tuturor documentelor referitoare la fiecare domeniu tehnic, științific sau cultural în parte. Efortul de înlăturare a acestor dificultăți a impus revizuirea practicilor privind alcătuirea evidenței documentelor, în special sub aspectul conținutului și al valorii lor informative.

Din aceste revizuri au rezultat diferite forme de coordonare și cooperare: planuri de coordonare a achizițiilor de documente în perimetrul unui anumit teritoriu, schimburi naționale și internaționale de documente, cooperări sistematice privind împrumutul inter-bibliotecar de documente la nivel național și internațional, elaborarea unui întreg complex de documente secundare (bibliografii, reviste de referate, cataloage colective etc.), menite să faciliteze folosirea documentelor primare, prelucrări centralizate ale documentelor etc. care au marcat importante progrese în această direcție.

Trebuie să recunoaștem însă că, sub aspectul dezvoltării colecțiilor prin cataloagele alfabetice și pe materii, bibliotecile au rămas, în esență, tot la forma folosită cu decenii în urmă. Aici considerăm noi că trebuie să căutăm explicația faptului că marile biblioteci se împotmolesc din ce în ce mai mult în catalogarea și oglindirea conținutului documentelor (volumul intratelor depășind cu mult posibilitățile actuale de prelucrare) și că posibilitatea de informare a acestor biblioteci este din ce în ce mai deficitară față de cerințele moderne de informație. Acesta este și motivul care a impus crearea de unități separate de informare, rupte în mod artificial de biblioteci, cu scopul de a suplini deficiențele acestora în acțiunea de informare, cînd, în mod normal, ar fi logic ca întreaga acțiune să se desfășoare în biblioteci, ca o componentă firească a procesului unic de documentare. Credem că unitățile de informare, indiferent de numele pe care-l poartă (centre sau oficii de documentare ori informare etc.) trebuie să formeze un tot organic cu biblioteca, documentele bibliotecii constituind baza materială a acestei informări.

Considerăm că bibliotecile și-ar putea alcătui instrumente de informare mult mai cuprinzătoare dacă ar aplica, în alcătuirea cataloagelor alfabetice și pe materii ale fondului lor de documente, unele simplificări și adaptări, inspirate din metoda indexării coordonate, care, în esență, nu este altceva decît o metodă de alcătuire a unui catalog pe subiecte, ridicată la un înalt nivel de perfecționare.

Indexarea coordonată preconizează: 1) un catalog cu descrierile bibliografice ale documentelor (fișe document), în care fișele sînt numerotate în ordinea prelucrării documentelor și care coincide cu un catalog topografic pe fișe; 2) un fișier de termeni (unitermi, descriptori, termeni din tezaur), în care se trec vedetele de subiect și, pe zece coloane numerotate de la 0 la 9, numerele curente ale documentelor care cuprind materialul referitor la subiectul respectiv, fișier care ar corespunde cu un catalog pe subiecte perfecționat. Față de catalogul obișnuit pe subiecte, catalogul de termeni prezintă avantajul că, selecționînd termenii din tezaur, rezolvă oarecum problema sinonimelor, iar făcînd o fișă termen pe care se trec doar numerele curente ale documentelor care cuprind material referitor la acest termen, poate concentra pe o singură fișă zeci de documente referitoare la acest termen, nemaifăcînd cîte o fișă de subiect pentru fiecare document, ceea ce reduce considerabil munca de redactare a fișelor. În plus, cifrele indicînd numerele de ordine ale documentelor, care se repetă pe mai multe fișe termen, fac legătura (coordonarea) între acești termeni; ele consemnează lucrările care se referă în același timp la mai mulți termeni (subiecte), făcînd posibilă astfel o informare cît mai complexă.

Aplicînd principiile cele mai avantajoase ale indexării coordonate la cataloagele de bibliotecă, propunem organizarea acestora în felul următor:

a) Se redactează pentru fiecare document (cu excepția periodicelor) câte o fișă cu descrierea bibliografică completă, pe fișe de format internațional (75×125 mm), care să cuprindă o cotă topografică (formată din cifre arabe) și indicii de clasificare zecimală sau vedetele de subiect, în funcție de sistemul de clasificare folosit în fiecare bibliotecă pentru catalogul pe materii. De exemplu, în cazul folosirii clasificării zecimale :

24.414

Parhon, Constantin I. și Aslan, Ana
Novocaina, factor eutrofic și înlineritor
în tratamentul profilactic și curativ al bătrîneții.
București, Editura Academiei R.P.R., 1955.

Bibliografie p. 69—70.

612.67
616—053.9—08
615.781.63

În cazul folosirii în bibliotecă a clasificării pe subiecte :

24.414

Parhon, Constantin I. și Aslan, Ana

Novocaina, factor eutrofic și înlineritor
în tratamentul profilactic și curativ al bătrîneții.
București, Editura Academiei R.P.R.,
1955.

Bibliografie p. 69—70.

Bătrînețe
Reînlinerire
Novocaină

Aceste fișe se aranjează într-un fișier în ordinea crescândă a cotelor topografice, alcătuind un catalog topografic pe fișe. Pe cât posibil, e recomandabil să se facă cotarea sub o cotă comună a acelorași categorii de documente, colecții sau serii, pentru a se asigura plasarea acestora într-un singur loc și pentru a se ajunge la numere de cotă cât mai mici, care prezintă avantaj pentru mecanizare. În acest sens, de exemplu, în Biblioteca centrală a Institutului de medicină și farmacie din București, toate tezele de doctorat susținute la Facultatea de medicină din Paris, în număr de mai multe zeci de mii, poartă o singură cotă topografică: 24.672, la care se adaugă, sub formă de fracție, numărul curent anual al fiecărei teze și anul de apariție. De exemplu :

24.672 Villard, Claude
897/965

L'insulinothérapie abusive dans le
diabète de l'adulte. Thèse pour le
doctorat en médecine. Diplôme d'état.
Paris, Editions A.G.E.M.P., 1965.

43+ V p. + 1 f. pl. (Faculté de Médecine
de Paris, Année 1965. No. 897).

Bibliografie p. I—V.

616.379—008.64
615.361.379

La fel se procedează cu tezele de doctorat din București, Iași, Cluj, Bordeaux, Lyon, Lille, München, cu totalul lucrărilor științifice prezentate la o sesiune științifică a cadrelor didactice sau a studenților etc.

Mai menționăm că un catalog topografic pe fișe, de felul celui menționat mai sus, scutește biblioteca de alcătuirea unui registru topografic, înlesnește adăugarea la aceeași cotă a volumelor ce apar ulterior dintr-o publicație în mai multe volume sau dintr-o colecție și poate servi și pentru un control expeditiv al fondului de documente dintr-o bibliotecă.

b) Pe câte o fișă de mărimea unui sfert de coală, se trece în vedetă numele și prenumele autorului, iar în cuprinsul fișei se inserează, în ordinea crescândă a numerelor, cotele topografice ale tuturor lucrărilor semnate de acel autor. Documentele ce intră ulterior în bibliotecă și care au același autor se operează în aceeași fișă, trecându-se în continuare cotele noilor lucrări. De exemplu, lucrarea mai sus menționată a prof. Constantin I. Parhon și lucrarea :

21.488
Parhon, Constantin I.
Biologia vrstelor. Cercetări clinice și experimentale. București, Editura Academiei R.P.R., 1965.
452 p.
577.71
<u>612.67</u>

se vor trece pe fișa de autor în modul următor :

Parhon, Constantin I.
21.488
24.414

În acest mod se concentrează, pe aceeași fișă, toate documentele de același autor, fără a mai fi nevoie să se redacteze câte o fișă pentru fiecare document aparținând autorului respectiv. Aceste fișe se aranjează în ordine strict alfabetică, alcătuind catalogul alfabetic al fondului de documente al bibliotecii. Dacă vrem să știm datele bibliografice ale unui anumit document din acest catalog alfabetic, după cota topografică îi căutăm fișa cu descrierea bibliografică completă din catalogul topografic.

c) Pe câte o fișă de forma celei din catalogul alfabetic (adică pe un sfert de coală de hîrtie), dar împărțită în zece coloane numerotate de la 0 la 9, trecem în vedetă descriptorul sau indicele sistemului de clasificare aplicat în bibliotecă ; cota topografică a documentelor al căror conținut se referă la subiectul sau indicele de clasificare trecut în vedeta fișei se inserează în coloana cifrei cu care se termină cota topografică. De exemplu, cele două lucrări ale profesorului Constantin I. Parhon, citate mai sus, se vor trece pe fișele de materie în modul următor :

612.67									
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
24.414 .					21.488				

577.71									
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
									21.488

616-053.9-08									
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
									24.414

615.781.63									
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
									24.414

La catalogul pe subiecte, se trece în vedeta fișei cite un descriptor, iar în cele zece coloane, cotele documentelor care se referă la acel subiect. De exemplu, pentru lucrările de mai sus, vedetele de subiect ar fi: bătrînețe, reținere, novocaină, iar fișele cu descriptori ar arăta în felul următor :

Bătrînețe									
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
									21.488
									24.414

Reținere									
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
									24.414

Novocaină									
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
									24.414

Orice alt document intrat în bibliotecă, al cărui conținut s-ar referi la unul din aceste subiecte sau indici de clasificare, se operează în fișa de subiect sau în fișa indicelui de clasificare respectiv, trecindu-i-se cota topografică în coloana respectivă. În modul acesta se concentrează, pe o singură fișă, cotele topografice ale tuturor documentelor care

se referă la același subiect sau indice de clasificare, fără a mai fi nevoie să se facă câte o fișă pentru fiecare document. Fișele se aranjează apoi în ordinea alfabetică a vedetelor de subiect sau, în cazul folosirii clasificării zecimale ori a unui alt sistem de clasificare, în ordinea prevăzută de schema de clasificare respectivă, alcătuiind catalogul pe materii al tuturor documentelor dintr-o bibliotecă. Cotele topografice care se repetă pe diferite fișe de subiect sau de indici de clasificare fac legătura (coordonarea) între subiectele acestor fișe și indică documentele în a căror tratare se interferează sferile a două sau mai multor subiecte, permițând, ca și la indexarea coordonată propriu-zisă, să se furnizeze informații pe teme cât mai complexe.

d) Pentru periodice, preconizăm o metodă simplificată, aplicabilă atât în indexarea coordonată, cât și în catalogul pe materii al articolelor de periodice din bibliotecă. Indexarea coordonată cere ca fiecare articol de periodic să fie considerat ca un document aparte și să fie tratat ca atare, adică să i se facă o fișă document cu descrierea bibliografică completă și cu un număr de ordine care să fie trecut pe fișa termen. Noi preconizăm câte o singură fișă document pentru fiecare titlu de revistă. Această fișă document, ce poate fi redactată pe o fișă de format internațional, trebuie să cuprindă titlul și subtitlul revistei, locul de apariție și cota topografică a colecției. De exemplu :

P. 2474

Microbiologie, parazitologia, epidemiologia. Revistă a Societății de patologie infecțioasă și epidemiologie. București.

Articolul : *Cysticercus cellulosae*. *Studiul compoziției chimice*, de Larisa Iancu, Paula Solomon și Justina Tințăreanu, publicat în volumul XII, nr. 1, anul 1967, p. 31—34 din această revistă, avind ca descriptori termenii : *cysticercus* ; *compoziție chimică a microorganismelor*, iar ca indici de clasificare zecimală : 576.895.121 : 576.8.098, s-ar opera în fișa termen, indicându-se în locul numărului documentului — în coloana corespunzătoare ultimei cifre din cota topografică a revistei — o cotă în formă de fracție, formată din cota topografică a colecției revistei, pe numărul volumului (sau indicarea anului), supra numărul fasciculei din volumul respectiv, pe numărul paginii în care începe articolul. De exemplu, articolul citat mai sus va avea cota $\frac{P\ 2474/12}{1/31}$ în care la numitor avem cota colecției și numărul volumului, iar la numărător numărul revistei și numărul paginii cu care începe articolul.

Cysticercus									
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
$\frac{P\ 2474/12}{1/31}$									
sau									
576.891.121									
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
$\frac{P\ 2474/12}{1/31}$									

La fel se va proceda și pentru celălalt descriptor sau celălalt indice de clasificare zecimală. În modul acesta, folosind o singură fișă document pentru întreaga colecție a unui titlu de revistă, putem opera în fișa termen toate articolele ce au apărut sau vor mai

apare privitoare la acest indice, fără a mai fi obligați să facem o fișă document pentru fiecare articol.

În prezent, inițiind aplicarea metodei indexării coordonate în organizarea bibliotecii Clinicii chirurgicale din Spitalul Panduri (specialitate: chirurgie, urologie), folosim practic, cu mult succes, această simplificare, având astfel perspectiva punerii la punct a evidenței analitice a periodicelor, cu forțe de muncă reduse și într-un timp record.

O imagine a economiei în redactarea fișelor realizată prin acest procedeu ne-o dă următoarea situație: în prezent apar în lume aproximativ 6000 de titluri de reviste medicale; presupunând un minim de apariție de 6 fascicule pe an, cu un minim de 10 articole în fiecare fasciculă, rezultă 360 000 de articole pe an. În loc de 360 000 de fișe document, se redactează, conform acestui procedeu, doar 6 000 de fișe document, făcând deci o economie de 354 000 de redactări pe fișe document pe an.

În afară de catalogul alfabetic al titlurilor de periodice, avem în vedere și organizarea unui catalog topografic cu fișe pe titluri de periodice, cuprinzând aceleași date ca și la fișa document a titlului de periodic indicat mai sus (titlul și subtitlul revistei, locul de apariție și cota topografică). Aceste fișe, aranjate în ordinea crescândă a cotelor topografice, alcătuiesc catalogul topografic al titlurilor de periodice existente în bibliotecă și dau cheia identificării cotelor specificate pe fișele termen.

c) Pe linia simplificărilor preconizate mai sus, sugerăm și o metodă mai expeditivă de întocmire a formelor de evidență în bibliotecă pentru extrase. După regulile biblioteconomice clasice, fiecare extras trebuie considerat un document aparte și tratat ca atare, adică trebuie să fie cotate și să i se facă o fișă alfabetică și tot atâtea fișe pentru catalogul pe materii câte subiecte sau indici de clasificare cuprinde. Dat fiind numărul mare de extrase, întocmirea unei evidențe clasice presupune o muncă uriașă pentru care bibliotecile nu găsesc nici timpul, nici forța de muncă necesare, astfel că, de cele mai multe ori, aceste documente rămân neprelucrate sau se prelucreează sumar, în grup. Fără a se fi scos în evidență conținutul lor, adeseori foarte valoros. Propunem ca extrasele să fie cotate cu cota titlului de periodic din care-i extras articolul. Dacă avem volumul din care este extras articolul publicat aparte, atunci îl considerăm dublet și îl tratăm ca atare. Dacă nu-l avem, atunci îl considerăm ca un articol obișnuit din colecția titlului respectiv de periodic și îl includem în catalogul pe materii, după metoda indicată mai sus pentru articole de periodice, fără a-i mai face fișă aparte.

Prin aplicarea simplificărilor sugerate mai sus, considerăm că orice bibliotecă, cu actualele sale posibilități, poate ajunge la o evidență completă, științifică, a fondului său de documente, fiind în măsură să dea informații complete și competente.

Desigur că, ideal ar fi să se poată realiza, pentru fondul de documente al bibliotecilor, o evidență detaliată, după metodele clasice, care ar ușura informarea cititorilor și orientarea lor în aprecierea valorii informative a acestor documente; aceasta rămâne un deziderat, pentru a cărui realizare ar fi nevoie de eforturi materiale de care bibliotecile nu sînt încă capabile. Și pentru a veni în sprijinul acestei afirmații, precizăm că Biblioteca centrală a Institutului de medicină și farmacie din București, care primește anual 1 240 titluri de periodice, ar avea nevoie de 12 mașini de scris și de 12 dactilografe numai pentru redactarea fișelor necesare catalogului pe materii al articolelor din periodice alcătuit după metoda clasică*). Și nu am atins, prin acest exemplu, decât un singur aspect al acestui proces extrem de complex și costisitor, neținînd seama de condițiile materiale (fișiere, încăperi) pe care trebuie să le asigurăm în cazul dezvoltării catalogului pe materii al articolelor din periodice în acest ritm.

Pe de altă parte, sînt îndreptățite obiecțiunile ce s-ar aduce că, prin simplificările de mai sus, se complică în schimb, în oarecare măsură, regăsirea informației căutate; de asemenea, cea mai mică greșală în transcrierea cotei pe fișă duce la pierderea vremelnică a sursei de informație. Trebuie însă să ținem seama de faptul că, în prezent și încă pentru multă vreme de acum înainte, există doar această alternativă: sau sîntem în măsură să dăm o informație completă și corespunzătoare, cu unele dificultăți inerente simplificărilor propuse, sau rămînem în situația de a furniza informații incomplete, tardive, necorespunzătoare cu nivelul cerințelor actuale.

Prin organizarea cataloagelor pe materii în sensul propus mai sus, se pot pune bazele aplicării ulterioare a mecanizării și automatizării operațiilor de catalogare și clasificare în bibliotecă.

Traian PRODAN

directorul Bibliotecii Institutului
de medicină și farmacie — București

*) 1 240 de titluri, a câte 6 fascicule pe an = 7 440 fascicule, a 10 articole fiecare = 74 400 articole, a minimum 4 fișe de fiecare articol = 297 600 articole, a 300 zile lucrătoare pe an = 992 articole pe zi, a 80 de articole dactilografiate în 8 ore = 12 dactilografe.

Mai mult sprijin bibliotecarului cu munca obștească

Biblioteca sindicatului de la Uzina de mase plastice „București” se numără printre bibliotecile mijlocii din raionul „25 August”. Ea cuprinde un fond de aproape 5 000 de volume — cele mai multe din literatura beletristică, o parte social-politice precum și din diverse alte domenii: studii critice, biografii ale unor oameni celebri, lucrări cu caracter turistic-geografic, de popularizare a științei, descrieri de călătorii etc. În ultimii ani, cărțile achiziționate pentru bibliotecă au fost ridicate, cu regularitate, de la Colectura bibliotecilor o dată pe lună, ceea ce a permis creșterea continuă a colecțiilor și, în același timp, asigurarea noutăților, atât de solicitate de cititori.

Cu fondul de cărți pe care-l posedă, biblioteca sindicală poate să satisfacă, dacă nu toate, dar în orice caz o parte însemnată din cerințele salariaților întreprinderii în ceea ce privește literatura beletristică, informarea politico-ideologică și cultural-științifică în problemele cele mai actuale.

Din păcate însă există o destul de evidentă neconcordanță între ceea ce poate să dea și ceea ce dă în realitate biblioteca noastră. Am avut prilejul, în cei trei ani de când sint bibliotecar cu muncă obștească, să-mi dau seama cât de importante sint unele lucruri în desfășurarea activității bibliotecii. Contează destul de mult locul unde este situat sediul, dacă interiorul este plăcut, atrăgător, dacă biblioteca are un program și dacă bibliotecarul, în primul rînd, înțelege să-l respecte, dacă volumele sint așezate într-o ordine sistematică, care să permită cititorului să se orienteze asupra unor titluri sau autori etc. Toate acestea nu sint treburi mărunte, și dacă ne ocupăm de ele, rezultatele vor fi concludente. Astfel, la sfîrșitul anului 1964, biblioteca are 97 de cititori care au împrumutat 554 de volume. După un an, numărul cititorilor a crescut la 204, iar numărul volumelor împrumutate a ajuns la 1 531. În 1966, numărul total al cititorilor era de 270 fiind împrumutate 1 630 de volume. În cursul acestui an, situația se menține în general la același nivel.

Din aceste cifre rezultă, neîndoios, o creștere. Dar, dacă ținem seama de numărul de salariați al uzinei și de rolul deosebit de important pe care-l are cartea în educarea și instruirea oamenilor muncii, nu putem considera suficient de pozitive nici ritmul de creștere și nici actualul nivel al acestei creșteri. Numărul cititorilor bibliotecii noastre reprezintă mai puțin de o cincime din personalul uzinei. Și nici măcar aceștia nu pot fi considerați, în totalitate, cititori ai bibliotecii: unii au împrumutat un volum cu luni de zile în urmă și de atunci n-au mai dat pe la bibliotecă pentru a înapoia cartea. Nu exagerez de loc dacă afirm că, de fapt, doar 40—50 sint cititori activi, perseverenți, care vin la bibliotecă cel puțin o dată pe lună și restituie la timp cărțile împrumutate. Și alte aspecte merită a fi luate în considerație. Astfel, sint cititori care nu au restituit cărțile împrumutate de peste un an de zile, unii chiar de doi ani. Alții folosesc biblioteca sindicală pentru a împrumuta cărți bune ce nu se mai găsesc în comerț și pe care nu le mai înapoiază motivînd că le-au pierdut, li s-au furat etc. Sint și cititori care înapoiază cărțile la bibliotecă cu copertile rupte, murdare ori cu file lipsă.

Așa stau lucrurile și, prin urmare, cu toată creșterea pe care o ilustrează cifrele, nu poate fi vorba de o activitate rodnică, eficientă a bibliotecii sindicale din uzina noastră. Cum se explică această situație? După părerea mea, sint două cauze care frîcăză activitatea.

Funcționarea bibliotecii și rezolvarea tuturor problemelor care se ivesc sint lăsate exclusiv în seama bibliotecarului. Iar dacă acesta este singur și nu are un colectiv cu care să lucreze, așa cum este cazul meu, se înțelege că, diferitele probleme care se ivesc nu pot fi cuprinse și rămîn nerezolvate. Mă refer la recondiționarea unor cărți deteriorate, casarea volumelor peste măsură de uzate, confecționarea de rafturi pe măsura creșterii fondului de cărți, popularizarea bibliotecii, atragerea de noi cititori. Toate aceste lucruri nu pot fi realizate de un singur bibliotecar, mai ales cînd acesta îndeplinește și obligațiile profesionale și de aceea, este necesară alcătuirea unui colectiv obștesc, care să-l ajute efectiv în îmbunătățirea activității bibliotecii. Dar un astfel de colectiv nu există și ar trebui să fie organizat de către comitetul sindicatului din uzină.

Totodată sint necesare măsuri pentru reglementarea recuperării cărților în sensul celor aplicate de către bibliotecile publice, care să oblige pe cititorii

necorecți sau neglijenți să restituie cărțile împrumutate.

A doua cauză este, după părerea mea, lipsa unor indicații și îndrumări metodice privind felul cum trebuie să-și desfășoare munca bibliotecarul. Firește, nu mă refer la îndrumări generale de felul celor pe care le primim în ședințele organizate la câteva luni o dată de Consiliul sindical raional. Am în vedere un sprijin eficient care să vizeze aspecte concrete, de amănunt ale muncii bibliotecarului, care să-l orienteze în îndeplinirea diferitelor sarcini ale bibliotecii, în înlăturarea greutăților pe care le întâmpină în activitatea sa. Prin trasarea unor sarcini generale comitetelor sindicale și prin ținerea, la câteva luni de zile, a câte unei ședințe, așa-zisă de schimb de experiență, în care, de obicei, un bibliotecar salarizat dintr-o mare uzină expune un referat încărcat de cifre și date comparative, se face prea puțin pentru instruirea bibliotecarului sindical în general și, chiar și mai puțin, dacă ne referim la bibliotecarul cu muncă obștească. Nu e de loc normal ca instruirea să se facă fără a se ține seama de deosebirea dintre bibliotecarii salariați și cei nesalariați. Ultimii, după cum se știe, dispun de mai puțin timp și își desfășoară activitatea în condiții cu totul deosebite.

Chestiunea instruirii eficiente și în mod diferențiat a bibliotecarilor sindicali ar trebui să se bucure de o mare atenție din partea Consiliului raional al sindicatelor. Ar fi binevenită înființarea unui cabinet metodic pentru bibliotecile sindicale pe lângă Consiliul orașenesc al sindicatelor, cu metodisti bine pregătiți, care să studieze cu ochii profesionistului problemele acestor biblioteci, să valorifice experiența pozitivă a muncii cu cartea, să îndrume sistematic, în mod concret activitatea noastră, a bibliotecarilor sindicali. Deoarece înființarea unui astfel de cabinet metodic ridică diferite probleme de schemă și organizare, ar fi oportun ca bibliotecile raionale în colaborare cu Comitetele raionale ale sindicatelor să asigure asistența de specialitate a bibliotecilor sindicale din întreprinderi.

În orice caz, trebuie luate astfel de măsuri care să permită desfășurarea mai rodnică a activității bibliotecarilor cu muncă obștească.

Apostol GEORGESCU

bibliotecar la biblioteca
sindicală de la Uzina de
mase plastice „București“

ÎNCERCĂRI DE CATALOGARE CENTRALIZATĂ PENTRU FONDURILE DE CĂRȚI ALE BIBLIOTECILOR COMUNALE DIN REGIUNEA DOBROGEA

Organizarea corectă a fondului de cărți și a cataloagelor din bibliotecile comunale ridică la ora actuală o serie de probleme a căror rezolvare reține întreaga atenție a colectivului Bibliotecii regionale Dobrogea.

În ultimii ani, am întreprins unele măsuri având drept scop însușirea de către bibliotecarii comunali a unui minimum de cunoștințe de tehnică biblioteconomică; în cadrul cursurilor de calificare de scurtă durată, s-au predat lecții de clasificare zecimală, catalogare și organizare a cataloagelor și s-au făcut aplicații practice. Și totuși, rezolvarea în practică a problemelor legate de munca tehnică de bibliotecă a rămas, și în prezent, tot în stadiul de deziderat, deoarece principalele instrumente de muncă (Clasificarea zecimală, Tabela prescurtată pentru așezarea cărților în rafturile bibliotecilor, Tabelele de autor) se întâlnesc astăzi foarte rar în bibliotecile sus-amintite, iar reeditarea lor întârzie nejustificat de mult. Prelucrarea defectuoasă a fondului de cărți are ca urmare așezarea incorectă a cărților în rafturi, îndrumarea inadecvată a cititorilor și întocmirea eronată a situației privind circulația cărților și componența fondurilor.

Cum problema organizării fondului de cărți și a cataloagelor nu mai putea fi amintată, s-au adoptat, la sugestia Serviciului metodic regional, următoarele măsuri: 1. Să se introducă în fiecare colet cu cărți destinat bibliotecilor comunale câte o listă alfabetică a acestora, cuprinzând descrierea completă a fiecărui titlu, cota și indicii de clasificare zecimală pentru catalogul sistematic; 2. Să se multiplice tabelele de autori și tabelele prescurtate de clasificare zecimală pentru a

se putea prelucra și fondul intrat în bibliotecă înainte de 1 ianuarie 1967; 3. Fiecare bibliotecă raională să-și planifice în acest an verificarea organizării fondului de cărți și a cataloagelor la 4—5 bibliotecile comunale, bibliotecile fiind repartizate nominal lucrătorilor din bibliotecile raionale; de asemenea lucrătorilor din biblioteca regională le-a revenit organizarea fondului și verificarea cataloagelor în 15 bibliotecile comunale. În anul viitor operația va continua, extinzându-se la alte bibliotecile, astfel ca în viitorii 2—3 ani să se rezolve problema în toate bibliotecile comunale.

S-a stabilit ca Serviciul de completare și organizare a colecțiilor din Biblioteca regională Dobrogea să întocmească lunar lista cărților achiziționate de bibliotecile comunale, cu descrierea, clasificarea zecimală și cota adecvată, și să o expedieze o dată cu lotul de cărți al fiecărei bibliotecii comunale. Cu ocazia prelucrării fondului din aceste bibliotecii, ne-am propus să eliminăm și publicațiile depășite din punct de vedere științific și tehnic și să rezolvăm problema redistribuirii dubletelor. În vederea folosirii eficiente a listelor întocmite, am expediat în luna ianuarie a.c. o scrisoare metodică cuprinzând explicațiile necesare asupra fiecărui element inserat în descrieri.

De la 1 ianuarie a.c. a trecut destul timp pentru a ne putea da seama de eficiența măsurilor întreprinse de noi. Expedierea listelor de cărți, o dată cu exemplarele achiziționate, a rezolvat unitar prelucrarea curentă a cărților noi din bibliotecile comunale, realizându-se o mare economie de muncă cu maximum de corectitudine. Trebuie să menționăm însă că, până în prezent, majoritatea bibliotecilor comunale au folosit aceste liste pentru întocmirea evidenței primare și individuale și pentru cotarea cărților, lipsa fișelor de catalog făcând ca bunele noastre intenții de a organiza cataloagele să nu poată fi în întregime traduse în practică. Totuși, atunci când vom procura fișele necesare tuturor bibliotecilor, cataloagele vor putea fi ușor întocmite, fiind vorba, în fond, numai de copierea descrierilor și a indicilor de clasificare zecimală după listele primite de fiecare bibliotecă în parte.

Vom fi poate întrebați de ce nu folosim pentru rezolvarea acestor probleme fișele tipărite care conțin aceleași elemente ca și listele noastre. În primul rând, anul acesta nu am putut face decât 25 de abonamente la fișa tipărită pentru bibliotecile comunale. În al doilea rând, sosirea fișelor cu mult după apariția căr-

ților în bibliotecă îngreuiază folosirea lor. Întocmind în cadrul Bibliotecii regionale descrierile și clasificările zecimale pentru cele 25—35 de cărți ce intră lunar în bibliotecile comunale, noi rezolvăm operativ și centralizat problema prelucrării stocurilor de cărți, într-un mod unitar și corect.

D. CONSTANTIN ZAMFIR

*directorul Bibliotecii
regionale Dobrogea*

DEBUTUL UNUI SERVICIU DE INFORMARE BIBLIOGRAFICĂ REGIONALĂ

La Biblioteca regională Cluj a luat ființă, la începutul acestui an, conform prevederilor Regulamentului de funcționare a bibliotecilor regionale, un serviciu de informare bibliografică.

În lipsa unor instrucțiuni care să profileze mai precis sarcinile și metodele de muncă ale acestui serviciu, am încercat, după tatonări și căutări îndelungate, să schițăm un plan de activitate a colectivului cât mai echilibrat.

Informările bibliografice din diverse domenii, întocmite la cerere, în funcție de solicitări, constituie un obiectiv permanent al muncii noastre; una din sarcinile de viitor va fi de asemenea informarea publicului cititor în cadrul sălii de lectură, unde cite un bibliograf de serviciu va răspunde nevoilor imediate de informare.

Una din preocupările majore ale serviciului nostru este elaborarea bibliografiei regionale. Am început munca prin alcătuirea unei bibliografii care să întru-nească tot ceea ce a apărut până în prezent referitor la acest subiect. În urma consultării acestor materiale, colectivul a hotărât ca bibliografia regională să cuprindă trei capitole mari: 1) publicațiile despre regiune, incluzându-se tot materialul privind cultura materială și spirituală locală, indiferent de locul de apariție a publicației; 2) publicațiile autorilor care s-au născut, au trăit sau au activat timp mai îndelungat în regiune, indiferent de subiectul tratat; 3) publicațiile de orice natură, editate sau tipărite pe teritoriul regiunii. Până în prezent, au fost alcătuite aproximativ 6 000 de fișe

din diverse periodice și intenționăm ca la sfârșitul trim. II/1968 să încheiem elaborarea primului volum al bibliografiei regionale. Principiile și metodele aplicate de noi în întocmirea bibliografiei regiunii nu sînt definitive; este evident că avem nevoie de un material metodic care să lămurească în amănunt problemele legate de această importantă latură a muncii bibliografice.

Ca o continuare a preocupărilor de depistare a valorilor regionale, s-a întocmit un studiu însoțit de o bibliografie detaliată, privind viața și activitatea lui Ioniță Scipione Bădescu, ziarist și poet, prieten cu M. Eminescu și I. L. Caragiale, sărbătorit în luna mai a.c. la Zalău, în cadrul unei sesiuni științifice. Pentru definitivarea bibliografiei, am apelat la bunăvoința colegilor noștri de la Biblioteca centrală de stat, Biblioteca universitară „M. Eminescu” din Iași și Biblioteca centrală universitară Cluj.

În cadrul serviciului nostru se organizează de asemenea fișierul de informare în bibliologie, alcătuit pe baza fișelor semnal elaborate de Biblioteca centrală de stat. Pentru început, am luat drept unic criteriu de orînduire a fișelor descriptorul, deoarece ni s-a părut că, astfel organizat, fișierul este mai accesibil bibliotecarilor. Ar fi de dorit să grupăm fișele și după indicii de clasificare zecimală, însă nu cunoaștem semnificația cifrelor, biblioteca noastră, ca și alte multe biblioteci publice, neposedit ediii de clasificare zecimală ediție universală. Credem că ar fi foarte oportun să ni se trimită extrase din tabele, cuprinzînd cifrele detaliate de la rubrica 02 Biblioteconomie. Bibliotecii.

Lucrînd într-un serviciu recent înființat, desigur că avem încă multe probleme care necesită o consultare mai largă pentru lămurirea lor. De aceea, am avea cîteva deziderate, născute din necesitatea mereu prezentă de a ne îmbogăți cunoștințele de specialitate: organizarea unui curs de instruire cu lucrătorii serviciilor bibliografice din întreaga țară, deplasări și schimburi de experiență la serviciile bibliografice centrale sau regionale care au obținut deja realizări importante etc.; considerăm de asemenea ca absolut necesară coordonarea muncii bibliografice de către un for central și colaborarea strînsă între toate serviciile de informare bibliografică din țară, pentru a se evita paralelismele și a se asigura nivelul științific corespunzător unei munci de informare calificate.

Valeria MAIER

șefa Serviciului informare bibliografică
din Biblioteca regională Cluj

Ștefania Pascu

La jumătatea drumului dintre Dej și Baia Mare, pe malul Someșului, străjuită ca o cetate de dealuri împădurite de o nebanuită frumusețe, călătorul descoperă frumoasa așezare Ileana.

Comuna mare, bine întemeiată, întinzîndu-se cu cele opt sate aparținătoare pînă la 12 km distanță de vatră, își găsește atestarea în hrisoave de mai bine de cinci veacuri. Iledenii — aproape 3500 la număr — sînt oameni harnici și gospodari, pămîntul este darnic, pășunile mînoase; se cultivă cereale, legume, pomi fructiferi, se cresc vite. Comuna, electricată din 1961, are uliți largi și curate, cu case arătoase și îndestulate, în care aparatele de radio și televiziune, ziarul și cartea sînt lucruri întîlnite la tot pasul și simțite de săteni ca o necesitate.

Liceul rural, înființat acum patru ani, a dat deja două serii de absolvenți și se va muta în curînd într-un local nou construit. În fiecare din cele opt sate aparținătoare se găsește cîte o școală generală, un cămin cultural și o bibliotecă afiliată. Cinematograful își schimbă de trei ori pe săptămîină programul și tot nu ajunge să acopere cererile spectatorilor. În fiecare lună, pe scena căminului cultural din Ileana, formațiile teatrale profesioniste sau de amatori din Baia Mare, Cluj sau Dej vin să dea spectacole și atunci sala este plină pînă la refuz. Dar și comuna are o formație teatrală proprie, aproape permanentă, care prezintă spectacole în satele afiliate și

prin comunele apropiate și care nu o dată a fost remarcată la diversele concursuri artistice.

Izvoarele monografice pomenesc de existența în Ileana a unei biblioteci populare încă de la sfârșitul sec. al XIX-lea. Distrusă în timpul celui de-al doilea război mondial, biblioteca se reorganizează pe baze noi în anul 1952; rezultatele consemnate la sfârșitul primului an de funcționare sînt mai mult decît modeste: 700 de volume (majoritatea broșuri), 57 de cititori, 239 cărți citite. Vizitatorul, care cercetează tabela cu rezultatele obținute în munca de răspîndire a cărții în comuna Ileana, constată cu uimire un salt prestigios între anii 1959 și 1960; pentru anul 1959 sînt indicate cifrele: fond de cărți — 3 377; cititori — 631; cărți citite — 5 851, iar în dreptul anului 1960 stă scris: fond de cărți — 7 759; cititori — 1 956; cărți citite — 21 132. Într-un singur an, numărul cărților citite și al cititorilor a crescut de mai bine de trei ori.

Ce se întîmplase?

Prin anul 1958, o tinăvă învățătoare din nordul Moldovei, Ștefania Pascu, cu un boț de fetiță în brațe, venise în comună, să se stabilească la rude. După doi ani de activitate în învățămînt, îi se propune postul de bibliotecară comunală, pe care îl primește cu plăcere — cărțile îi fuseseră din toldeama dragi.

Întîi a învățat ce înseamnă o bibliotecă publică și cum se organizează ea. Apoi și-a dat seama că biblioteca pe care o conducea este într-o stare deplorabilă — cele cinci salariete care funcționaseră de la înființare nu lăseseră în urma lor decît dezordine. Și a început să se înspăimînte. Stătea pierdută printre stivele de cărți prăluite și nu știa de ce sînt așa de apuce mai degrabă. Încetul cu încetul însă, și-a dat seama de un mare adevăr: munca cu cartea este în primul rînd o muncă cu oamenii, iar ea, bibliotecara, este puntea de legătură între carte și om.

Și a început să-și împartă activitatea deopotrivă între cărți și oameni. A devenit sfătuitoarea și îndrumătoarea concetățenilor săi în ale lecturii, nu pentru că așa scrie în materialele metodice, ci pentru că ea, ca om, a știut să transmită cititorilor o parte din marea ei dragoste față de cărți. I-a făcut să înțeleagă că prin lectură devin mai bogăți sufletește și capătă o înțelegere mai adîncă asupra lucrurilor. În anii grei de început, a mers din casă în casă, sub ploaie sau pe zăpadă, cu tașca plină de cărți, să-i întrebe pe săteni de sănătate și să le vorbească cu căldură de volumul pe care îl ținea în mînă, potrivit cu gusturile și preocupările interlocutorului său.

A întîmpinat uneori priviri bănuitoare, rea-voinică chiar. Dar semeia aceasta, puținică la trup, cu ochii pătrunzători dar blinzi, cu vorba dulce cîntată, nici de moldoveancă, nici de ardeleană, al cărei glas îi stăruie multă vreme în auz, a știut să doboare toate barierele sufletești, cîștigîndu-și nu numai respectul și încrederea sătenilor, ci și dragostea lor aspiră, sinceră, cinstită.

De cum intri în curtea căminului cultural îți dai seama că pe undeva vloghează un ochi de gospodar; printre florile ce străjuiesc alea te întîmpină mici panouri, pe care sînt pictate cu mult gust coperiți de cărți, ghicitori literare, versuri sau citate din scrierile unor oameni iluștri. În holul de intrare, împodobit cu o frumoasă frescă datorită pictorului clujean Mircea Uremir, spectrul venit la cinematograful sau la teatrul își aruncă mai întîi ochii pe o expoziție de cărți sau pe panoul cu coperiți false, întoldeama împropățate la timp, ori cîtește presa curentă la masa pusă anume în acest scop. Am văzut ultima expoziție, cu tema: Pagini glorioase din istoria poporului nostru; nici o lucrare nu era de prisos, citatele care caracterizau diferite epoci, bine alese, fuseseră caligrafiate cu grijă, totul dovedea gust și competență. Se pregătea o altă expoziție, închinată Zilei recolta, în care cărțile de specialitate vor fi ilustrate „pe viu” cu produsele pămîntului soseșan.

În sala de lectură, luminoasă și curată, am cercetat cu satisfacție cataloagele bine întocmite și țintite la zi; tov. Pascu ne-a precizat că sînt organizate încă din anul 1960, într-o vreme în care cataloagele erau rara avis în bibliotecile comunale. De altfel, bibliotecara consideră încheiat procesul de prelucrare a cărții abia după răsfoirea sau chiar citirea ei integrală. Se plîngea că în sala cu acces liber al cititorilor nu mai are nici un loc să pună cărțile și se scuza că aspectul general al rafturilor suferă din cauza volumelor suprașuse. Cu bucurie am descoperit pe pereții bibliotecii portretele frumoase înramate ale celor mai de seamă domnitori români și ale scriitorilor noștri mari, cu indicarea anilor de viață și un citat caracterizînd personalitatea. Resonanței aproape că nu există — cel mai vechi termen de împrumut nu depășește o lună de zile. Din anul 1964 bibliotecara a reușit să asigure o permanență de 2 500 de cititori anual, cu aproximativ 28 000 de cărți citite; de altfel, în comună există peste 250 de biblioteci personale, dovadă certă a interesului pentru carte al ilendunilor. Familii întregi sînt cititoare permanente ale bibliotecii. Cel

mai lină locuitor al comunei care frecventează biblioteca are 4 ani și a epuizat toate basmele aflate în bibliotecă. Dintre cei mai vîrstnici cititori, am examinat fișa bătrînei Ciurar Rozalia, alfabetizată în anii noștri; preferințele net declarate pentru Tolstoi nu o împiedică să-l citească și pe Stendhal (probabil că a găsit Rosu și Negru pe placul ei, de vreme ce a luat imediat și Mînăstirea din Parma), pe Balzac, Tomasi di Lampedusa și mulți, mulți alții. Cea mai asiduă cititoare a bibliotecii este însăși fiica bibliotecarei, ajunsă astăzi o copilă nălătușă și sfioasă, cu ochi calzi ca ai mamei sale; de altfel și ea cunoaște foarte bine toate muncile de bibliotecă și, cînd mama ei este prea ocupată cu cititorii, orînduiește volumele în rafturi sau înregistrează cărțile împrumutate.

În biblioteca din Ileanda m-am convins că ideea lansată de curînd — muncă de informare bibliografică la nivel comunal — nu este o utopie. Nu există compoziție dată elevilor la școală fără ca bibliotecara să nu fie solicitată a alege volumele potrivite pentru exemplificare, conferințele profesorilor au la bază și bibliografia alcătuită în bibliotecă. Ultima „comandă” în acest sens a primit-o de la profesorul de muzică, care a rugat-o să alcătuiască o listă cu toate biografiile de compozitori existente în bibliotecă, pentru a le recomanda elevilor ca lectură suplimentară. Pentru această muncă însă, o cultură generală temeinică și o cunoaștere aprofundată a fondurilor sînt absolut indispensabile.

Despre colaborarea bibliotecarei Pascu Ștefania cu școala s-ar putea consemna multe lucruri laudabile. Am cercetat textele manifestărilor de propagandă a cărții finite la biblioteca comunală; multe dintre ele purtau semnătura bibliotecarei, pe multe însă era menționat: alcătuit de profesoara de limba română și colectivul său. Cînd bibliotecara vrea să organizeze o seară pe teme agrozootehnice, împrumută diapozitivele liceului; cînd cadrele didactice organizează o conferință, bibliotecara este și ea prezentă cu o expoziție de cărți adecvată.

Nici legătura cu căminul cultural nu este neglijată; cînd la cinematograful „Neamul Șoimăreștilor”, bibliotecara a prezentat recenzia cărții cu același nume. Cînd căminul cultural organizează în satele aparținătoare Ziua legumiculturii sau a zootehnistului, bibliotecara alcătuieste un concurs Cine știe, cîștigă și un stand de cărți de specialitate. În schimb, cercul de pictură care funcționează în cadrul căminului contribuie din plin la înfrumusețarea bibliotecii și asigură prezentarea artistică a expozițiilor

de cărți. Nu am găsit nicăieri vreo urmă de rivalitate, „concurență” dintre diferitele cercuri culturale ale comunei manifestîndu-se doar în emulația pentru o calitate elevată a muncii.

În Ileanda, oamenii vin la manifestările organizate de bibliotecă convinși că vor auzi lucruri interesante, într-o ambianță plăcută. Am citit recenzia romanului Francisca de U. Breban, alcătuită de bibliotecară; expunerea îngrijită a subiectului este îbinată cu o fină analiză psihologică a personajelor; frazele curg natural, stilul este firesc, accesibil tuturor. Medalionul Nicolae Iorga este scris cu patos, cu emoție chiar. Răsfoind textele scrise de bibliotecară, mi-am dat seama că au fost alcătuite cu neta dorință de a captiva, cu sinceră convingere a utilității lor.

Astăzi, după zece ani de la venirea în comună, bibliotecara Ștefania Pascu nu mai merge cu tașca plină de cărți, prin noroi sau zloată, pentru a-și recruta cititorii. Astăzi, concetățenii ei au învățat bine drumul bibliotecii, lumca cărților s-a integrat organic în universul lor. Astăzi, biblioteca și bibliotecara își au prestigiul lor bine întemeiat, căci amîndouă au crescut și s-au maturizat o dată cu existența nouă a comunei.

Astăzi, moldoveanca Ștefania Pascu spune cu mîndrie: „Noi, ilendenii, vom face...”; viața ei s-a identificat cu viața comunei, cu aspirațiile spre mai bine a concetățenilor ei.

S-ar putea spune că cele relatate mai sus sînt șapte obișnuite, făcînd parte din însuși cursul meseriei noastre.

Nu se numește eroism însă numai cel manifestat în marile ocazii, care uimește și străfulgeră. Eroismul cotidian, cea mai dificilă și mai profundă specie de eroism, înseamnă că nu-ți măsoară timpul de muncă cu ceasul, ci prin sarcinile pe care le ai în față, înseamnă să citești tîrziu seara cărțile sosite cu o zi înainte, înseamnă să-ți faci conspecte (da, conspecte, tovarăși bibliotecari!) din materialele de specialitate, să fii în stare ca, în orice moment, să știi ce ai de făcut și cum ai să-ți îndeplinești sarcinile. Eroismul cotidian este plămădit din dragoste, atașament, dăruire de sine, tărie pentru a învinge banalul, plictisul, rutina.

Pe malul Someșului, sub dealurile de o nebanuită frumusețe, într-un sat al cărui nume cu rezonanțe cosinzene se pierde în negura vremurilor, crește floarea prețioasă a dragostei de om și de carte.

Antoaneta TOFAN

Expoziția „ARTA SCRIERII“

Între 14 și 28 septembrie a.c., Casa de cultură a Institutului român pentru relațiile culturale cu străinătatea a adăpostit expoziția itinerantă de fotografii „Arta scrierii”. Organizată de UNESCO, expoziția a fost pregătită și pusă la punct de un grup de personalități dintre care amintim pe: dr-ul W. J. Sandberg, fost director al muzeului Stedelijk din Amsterdam; Marcel Cohen, profesor onorur la Școala de limbi orientale vii a Sorbonei; profesorul Hans Jensen de la Universitatea din Rostock (R.D.G.); Claire Levy, fosta asistentă a profesorului Cohen, azi decedată; dr-ul Dietrich Mahlow, director la Staatliche Kunsthalle din Baden-Baden (R.F.G.). Expoziția a fost alcătuită din 50 de panouri, împărțite în trei mari grupe: 1. Introducere în scriere (primele cinci panouri); 2. Evoluția scrierii (panourile 6—37) și 3. Utilizarea scrierii (panourile 38—50). Panourile au fost alcătuite fiecare dintr-un număr diferit de fotografii puse la dispoziția Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură de persoane particulare sau instituții, dintre care menționăm pe: Arntz Kunstarchiv, Stuttgart; Associated Press; Lala Aufsberg, Sonthofen (R.F.G.); Bibliothèque Nationale, Paris; M. Chuzeville, Paris; Deutsche Presse-agentur, Hamburg; Handke Historisches Bildarchiv, Bad Berneck (R.F.G.); Kunstinstitut Marburg (R.F.G.); Irmgart Löselholz, Frankfurt (R.F.G.); Musée Guimet, Paris; Musée de l'homme, Paris. Panourile originale au fost executate de M. N. P. Enderberg, Amsterdam, iar cele expuse la noi au fost puse la punct de I. S. „Decorativa”.

La vernisajul expoziției au fost oferite exemplare din catalogul tipărit cu această ocazie în condiții tehnice remarcabile de Wesel, Baden-Baden. Pe lângă o prezen-

tare semnată de dr. Sandberg, o prefață de Etiambt și un rezumat al istoriei scrierii de Marcel Cohen, catalogul conține și reproduceri în total sau, acolo unde nu a fost posibil, în parte a celor 50 de panouri ale expoziției cu legendele lor. Cum expoziția a urmărit să dea vizitatorilor doar o idee generală despre apariția, răspândirea și rolul scrierii, ansamblul planșelor este departe de a fi complet. Acest lucru trebuie să fie avut în vedere de vizitatorii care și-au scris impresiile în caietul expoziției și care, pe lângă aprecieri pozitive, și-au exprimat și nemulțumirea cu n-au putut vedea anumite scrieri de circulație restrinsă.

Cele cinci panouri ale grupului introductiv înfățișau rolul scrierii în viața de toate zilele, apoi exemple de semne vechi, elementare, care au stat la originea formelor de mai târziu ale scrierii, diferite tipuri de scriere pictografică, de mărci și de simboluri.

Bogăția imaginilor care alcătuiau primul panou dădea, la prima vedere, o impresie stranie prin faptul că panoul înfățișa, într-o expunere abstractă, aspecte obișnuite ale vieții cotidiene: o pagină dintr-un indicator de trenuri, fotografia unei porțiuni de ambarcațiune cu numele ei, un afiș al muzeului Stedelijk din Amsterdam, o stradă pe asfaltul căreia scria în englezește „virați numai la dreapta”, bilete de metrou și de tramvai din diferite țări, fragmente de ziare chinezești etc. Abia după citirea legendei, vizitatorul își însușea și subscria la mesajul întregului panou: sîntem înconjurați de scrieri, nu putem să ne imaginăm existența fără scriere.

Introdus astfel în lumea deosebit de variată a scrierilor, vizitatorul era pregătit, cînd ajungea la panoul 3, să vi-

zioaneze o selecție de semne prescriptice care au stat la originea tuturor scrierilor primitive: picturi rupestre preistorice din peșterile Spaniei, ambrente de sigiliu cretane, fresci cu motive stilizate. Printre ele au fost expuse însă și celebrele pietre colorate găsite în peștera de la Mas d'Azil (Franța), purtând semne încă nedescifrate, a căror descoperire a stîrnit controversate discuții și ipoteze. Discuțiile au epuizat ipotezele sără a se ajunge la o concluzie acceptabilă științificește, lucru care arată că semnele pietrelor colorate de la Mas d'Azil nu pot fi incluse în nici o categorie de semne cunoscute, iar dacă sînt expuse printre semnele prescriptice au nevoie de o explicație adecvată, așa cum s-a prevăzut de pildă pentru petrogliștele din America de Sud (panoul 3, litera g).

De asemenea ni se pare o inadvertență a autorilor includerea tăblițelor din insula Paștelui (panoul 4, litera g) în aceeași categorie cu pictogramele eschimoșe, aztece, hidatsa sau cu ordonanța guvernatorului Tasmaniei (același panou, literele a, b, c, d). În vreme ce tăblițele din Insula Paștelui conțin, după cercetători ca dr. Barthel și Kuorozov, o scriere sintetică (și probabil că e așa, fiindcă semnele se înșiră și se repetă pe tăblițe aidoma cuvintelor într-o frază), celelalte pictograme expuse în panou reprezintă scrieri pictografice atît de primitive încît nu se

citesc în sensul propriu al cuvîntului, ci se interpretează. Ar fi fost indicat deci ca tăblițele să figureze pe alt panou.

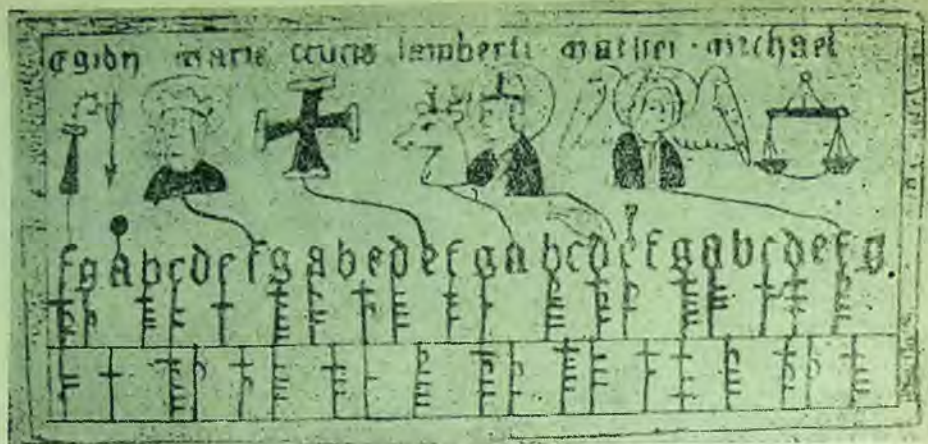
Grupa a doua de panouri înfățișează dezvoltarea și diversificarea scrierilor evoluuate (ideografice, silabice și alfabetice) în regiunea Mediteranei Orientale, în India, în Asia Centrală și Orientală, în America Centrală și de Sud, în Europa. Cele 31 de panouri au parcurs și au ilustrat succint întreaga evoluție a scrierii. de la sintetismul sumerianilor, al egiptenilor, al chinezilor etc. pînă la alfabetologie.

Înfățișînd diferite tipuri de scriere în forme alese și variate, exponatele din acest grup, arătau, în primul rînd, legătura existentă din totdeauna între scriere și artă, unirea în domeniul scrisului a două necesități majore ale spiritului omenesc, libido sciendi și libido cupiendi (Etiambly), nevoia de a ști și nevoia de a admira. În panourile consacrate cuneiformelor sumeriene și caligrafiei chineze, autorii au prezentat exponate anume alese ca să illustreze legătura strînsă pe care poartărele antice o observau între ductusul scrierii și semnificația textului; pe un relief din Lagas, șirul personajelor alcătuieste totodată textul numelor lor; vizitatorul înțelege astfel de ce în vechime scribii și caligrafii stăpîneau o artă care

Fragment din analele faraonului Tutmosis al III-lea (perioada imperiului nou, mijlocul secolului al XV-lea î.e.n.). Fragmentul se află la muzeul Luvru din Paris.

Calendar de producție rurală, găsit în Stiria (Austria). Este, probabil, un derivat al creștăturilor pe vechile răboaje. (După Wenninger, Zahlwort und Ziffer).

trecea înaintea celei a picturilor. Manuscrise egiptene, tuarege, mongole, uigure sau arabe, texte ebraice, birmane, javaneze sau mayașe, litere coreene combinate cu imagini, grupate atent în panouri îngrijite au reliefat cel mai important mesaj al expoziției, acela că atât propășirea scrierii, cât și căutarea frumosului prin scriere nu au fost privilegiul unei rase sau al unei națiuni, căci fiecare popor, într-o măsură mai mică sau mai mare, a contribuit la înfăptuirea acestei mărețe opere care este scrierea. Alfabetele din Europa, grec, latin și slavon, cu derivatele lor, manuscrisele evului mediu, incunabilele, diferitele tipuri de litere și de cifre, și-au avut locurile lor pe panouri în ordine cronologică sau geografică. Există și aici însă unele afirmații care ni se par prea categorice. La panoul 36, care ilustra două mari domenii ale scrierii, ideografia și alfabetismul, se arată: „acum 3000 de ani locuitorii unui oarecare oraș fenician nu reușit să izoleze diferitele sunete ale limbii. Ei au inventat o literă pentru fiecare sunet”. În privința acestei „invenții” există multe păreri contrare, atât în afara hotarelor noastre, cât și în interiorul lor. Academicianul Al. Graur scrie: „...este foarte probabil că nici scrierea, nici literele n-au apărut dintr-o dată, ci ca urmare a unei îndelungate munci colective a generațiilor succesive de scribi...” Într-adevăr, acum 3000 de ani, ctnd autorii expoziției stabilesc inventarea literei, egiptenii foloseau demult în scrierea lor ideografică semne care reprezentau sunete. Totuși nu se poate susține peremptoriu nici teoria că egiptenii sînt inventatorii literei.

Grupul al treilea de panouri înfățișă felurile multiple de utilizare a scrierii:

învățămintul, lectura, diverse tehnici moderne de imprimare, publicitatea pe străzi, elementele scrierii în artele frumoase, propaganda etc. Panoul 47 ilustra deosebirea dintre concepția asiatică și extra-asiatică în privința cuplului scriere-imagie. În vreme ce în Asia caracterul scris avea o formă înrudită cu obiectul înfățișat, în afara Asiei semnul scris nu reprezenta neapărat un obiect. Totuși nu se poate nega total influența primei concepții asupra celeilalte. Au fost date, în această privință numeroase exemple alese din pictură și literatură. Cele mai convingătoare sînt reproducerea după Paul Klee și Kurt Schwitters (panoul 47, literele e, h, j) care demonstrează întrepătrunderea în arta modernă dintre pictură și scriere. S-au remarcat de asemenea exemplificările privitoare la influența concepției asiatice în literatură. Forma pe care unii poeți au înțeles s-o dea textului scrierilor lor. Guillaume Apollinaire, de pildă, a dat unei poezii forma obiectului descris: „La cravate douloureuse que tu portes...” (panoul 47, litera b).

Ultimul panou, intitulat „Marile etape ale dezvoltării mijloacelor de informare”, transmitea privitorului alt mesaj al expoziției, un mesaj pentru viitor. Se arăta aici că mijlocul primar de informare a fost limbajul, în care omul recepta informația pe cale auditivă. A urmat apoi scrierea, în care omul recepta pe cale vizuală. Azi, omul receptează datorită televiziunii, atât pe cale auditivă, cât și vizuală. Care va fi forma de receptare de mine? — este întrebarea sugerată și adresată de acest ultim panou vizitatorului care părăsește expoziția.

Serban ANDRONESCU

O CLIPA GREA ÎN ISTORIA CULTURII — ALUVIUNEA DE LA FLORENȚA

Un an de la marea încercare din noiembrie 1966

Pe malurile înverzite ale fluviului Arno, la umbra chiparoșilor net conturați pe cerul pur al Toscanei, s-a înălțat — desăvârșindu-se de-a lungul timpului — unul dintre cele mai îndrăgite centre de civilizație ale lumii, orașul Florența. „Florența-Fiorenza-Firenze” a crescut în incinta „municipiului” creat de romani pe locul unei vechi așezări etrusce, depășind în trei rânduri vechile ziduri ce o apărau, ca să se oprească în cele din urmă la poalele colinelor pe al căror fundal s-a desfășurat întreaga-i viață civică, spirituală și artistică, de o deosebită însemnătate în evoluția omenirii.

Din secolul al XII-lea pînă în secolul al XVI-lea, florentinii dețin primatul istoric în diferite direcții de dezvoltare. În plin ev-mediu feudal „comuna” florentină va fi prima republică liberă, independentă față de papă și împărat, cu care aceștia vor trebui să trateze de la egal la egal; condusă de proprii ei cetățeni, va constitui un prim exemplu de organizare și legiuiri democratice în Europa. De aici două consecințe: marea prosperitate economică a noii burghezii industriale și bancare de origine „popolana” și sentimentul patriotic, intens și tumultuos, sub imboldul căruia toți florentinii luptă pentru apărarea libertăților cucerite și creează pentru gloria cetății.

Și, în adevăr, Florența lui Dante, Florența de mai târziu a Renașterii, păstrată pînă astăzi cu sfințenie — ca un sanctuar al literelor și artelor — orașul muzeelor, al academiilor, al bibliotecilor, al palatelor și bisericilor celebre pentru bogăția lor artistică, este opera unor generații întregi, a unui șir neîntrerupt de meșteri anonimi și artiști vestiți, de picturari și arhitecți, de filozofi și poeți, de bibliofili, de principii și negustori; este expresia spiritualității celei mai alese a poporului care a dăruit lumii Umanismul și Renașterea, care a pecețuit o lume

învechită, moartă, pentru a deschide zorii evului modern, pentru a repune omul în centrul preocupărilor, în toate drepturile și a-l învăța să se dezvolte armonios și multilateral, să se bucure de viață și să o înobileze. Acesta a fost mesajul Florenței, săpat în piatră, dăltuit în marmură, turnat în bronz, caligrafiat cu mîgălă în codici, așternut în culori pe pînze sau pe pereții bisericilor. Pentru semnificația acestui mesaj care, imortalizat în artă, a devenit bunul comun al umanității, pentru amintirea marilor oameni care i-au făcut numele cunoscut și nemuritor, pentru luminozitatea peisajului său unic, Florența a fost totdeauna iubită, cercetată, cîntată, adevărat loc de pelerinaj al oamenilor de cultură de pretutindeni. Și aceasta, pînă în zilele noastre, cînd numărul anual al vizitatorilor trece mult peste un milion, constituind principala preocupare și sursă de venit a localnicilor.

Și iată că în dimineața zilei de 4 noiembrie a anului trecut, peste Florența s-a abătut un cataclism dintre acelea care se produc la distanță de veacuri: în urma unor precipitații atmosferice intense și de durată, Arno și-a revărsat apele asupra orașului. În numai 4 ore străzile, clădirile, edificiile publice, monumentele din centrul orașului și din cartierele Santa Croce, Santa Maria Novella și altele au fost inundate, devastate, avariate; un mare număr de obiecte de artă, manuscrise, documente, cărți, au fost tirite de valuri, acoperite de ml, mînjite de păcura provenită de la instalațiile de încălzire centrală și de la automobilele răsturnate. Populația a trăit ore dramatice. Numeroase case, dislocate, amenințau să se prăbușească. Prăvăliile pictorești ale meșterilor giuvaergii de pe Ponte Vecchio, construite pe ambele laturi, încă din secolul al XIV-lea, au fost distruse pînă la ultima. Sute de familii au

rămas fără adăpost. Sub privirile nepuțincioase ale locuitorilor refugiați la etajele superioare și pe înălțimi, apa a pătruns la parterul muzeelor, a năvălit în interiorul bisericilor, a pustiit depozitele bibliotecilor și arhivelor.

Știrca despre tragedia Italiei s-a răspândit pe dată, provocând consternare pretutindeni. Numeroasele reportaje ale celor pe care dezastrul i-a surprins la fața locului sau ale celor veniți special acolo în zilele următoare au fost reproduse pe larg în presa mondială.

Din datele cele mai complete comunicate în *Le courrier de l'Unesco*, numărul pe ianuarie 1967, aflăm că inundația de la Florența a distrus sau a produs pagube la cca. 100 000 de obiecte de artă din care 1 000 sînt opere artistice de primă însemnătate; 18 biserici-muzeu renumite; 100 de fresce, unele de Botticelli, Perugino, Ghirlandaio, Bronzino, Vasari; 700 000 de volume carte și 23 de codici miniați; 130 de sculpturi în marmură, între care Bacchus al lui Michelangelo; 14 sculpturi în terracotta și 30 în lemn; 1 000 de picturi pe lemn și pînză, din care peste 30 din secolele XIII—XIV, peste 40 din secolul al XV-lea; colecțiile de arme din Muzeul Bargello; colecțiile de vechi instrumente muzicale ale Muzeului Bardini; 9 000 de obiecte de mare valoare din Muzeul arheologic; casele memoriale Dante și Buonarroti; colecțiile de aparate științifice și ceasornice din Muzeul de istorie a științei etc.

Centrul cultural și economic al Florenței, orașul medieval transformat edilitar în perioada Renașterii a fost cel mai greu avariat. Valurile întunecate, cu o viteză de 60 km pe oră, au izbit în plin Baptisteriul, micuța biserică din inima orașului, cea mai veche, datînd după unii istorici din secolul al II-lea, pentru împodobirea căreia și-au dat bucuros contribuția cei mai mari artiști florentini; acolo, în fața Baptisteriului, a început Boccaccio citirea în public a cînturilor *Divinei Comedii*, căci „Il bel San Giovanni” însemnase în exilul lui Dante imaginea sfîntă a patriei. La celebra „Poartă a paradisului”, numită astfel de Michelangelo pentru frumusețea ei, au fost smulse, tîrîte de apă și deformate cinci din panourile în bronz sculptate de Ghiberti; la fel s-a întîmplat la poarta lucrată de Andrea Pisano, iar în interiorul minjît cu păcură a fost grav avariata „Maddalena” sculptată în lemn de Donatello.

Dintre celelalte biserici ale Florenței, cea care a avut mai mult de suferit a fost Santa Croce. Aici apa a atins înălțimea maximă, a avariat frescele enorme ale lui Taddeo Gaddi și Orcagna, mormintele lui Amerigo Vespucci, Machiavelli, Michelangelo, Galileo, Alfieri, Foscolo, Rossini, care au consacrat acest loc ca panteon al Italiei. Tot aici, cea mai gravă pierdere a fost aceea a Crucifixului lui Cimabue, operă care a dat o nouă orientare picturii florentine în secolul al XIII-lea; 60% din suprafața pictată pe lemn s-a desprins de pe panoul îmbibat de apă și a căzut în noroi, de unde au fost recuperate unele fragmente pentru a se încerca o eventuală reconstituire.

Analize amănunțite ale stricăciunilor aduse tezaurului artistic florentin publicate în Italia, Europa și America de specialiști, au făcut cunoscute tuturor urmările dezastrului din noiembrie, măsurile de salvare ce s-au luat; s-a vorbit despre centrul de uscare și acclimatizare — înainte de restaurare — a picturilor pe lemn, instalat în edificiul care adăpostea colecția unică de lămi de la Palazzo Pitti; se știe că restaurarea completă a operelor de artă recuperate nu va fi posibilă înainte de minimum cinci ani, cu toate măsurile ajutoare ce se primesc de pretutindeni.

Cataclismul care s-a abatut asupra Florenței a provocat grave pierderi și asupra patrimoniului de manuscrise și tipărituri din marile biblioteci, în primul rînd asupra Bibliotecii naționale centrale.

Biblioteca națională centrală din Florența este cea mai mare bibliotecă italiană și — după unele aprecieri — a 7-a din lume. Constituită în 1714 din fondul donat orașului Florența de către marele erudit și bibliofil Antonio Magliabechi, a fost deschisă pentru public în 1747; a fost îmbogățită mereu cu colecții de mare valoare, printre care colecția Palatină a marilor duci de Toscana, colecțiile Marmi, Gaddi, Strozzi etc. În anul 1861 a devenit bibliotecă națională, iar în 1885 i s-a dat titulatura de „națională centrală”. În 1935 a fost construit sediul actual, în vecinătatea bisericii Santa Croce. Biblioteca are un fond de 24 000 de manuscrise, 4 000 de incunabule, peste 3 milioane de tipărituri.

Sectorul colecțiilor speciale și acela al cărții moderne, sălile de lectură de la parter, sala cataloagelor, depozitele de la demisol și subsol — toate au suferit mari stricăciuni. Apa a inundat pînă la înălțimea de 7 metri; 300 000 de volume au

fost aruncate de pe rafturi, îngropate în mîl, murdărite de păcură. Au fost acoperite de apă vechile cataloage în volume manuscrise ale fondurilor inițiale Magliabechiano și Palatino, ca și fișierele colecțiilor moderne, totalizînd cca 4 milioane de fișe.

Au suferit edițiile rare, splendidele volume in-folio, cărțile de știință ilustrate, capodopere ale artei tipografice și ale gravurii europene din secolele XVI—XIX — majoritatea legate în piele și bogat ornamentate — adunate timp de 300 de ani; au fost deteriorate hărțile geografice vechi și stampele ce erau în curs de catalogare. Pagube mari au fost aduse, de asemenea, la cele 20 000 de serii de ziare de la 1860 pînă astăzi, cea mai bogată colecție de acest fel din Italia. Au fost avariate 50 000 de volume de teze universitare franceze și germane, colecția de manifeste, cea de monografii, etc. Pagubele au atins un total de 1 200 000 de exemplare, adică 1/3 din publicațiile existente în bibliotecă, din care însă, mare parte sînt recuperabile; în schimb, a fost distrus definitiv depozitul publicațiilor editate de bibliotecă (în numeroase copii *Buletinul publicațiilor italiene* și *Bibliografia națională italiană*), precum și seriile de fișe tipărite. Au fost distruse tipografia, instalațiile mecanografice, laboratorul de restaurare, cabinetul fotografic, mobilierul sălilor de lectură și al birourilor. Vor trebui renovate instalațiile de iluminat și încălzire, rafturile metalice deformat, pardoseala.

Pe lîngă multe alte informații prețioase, publicate în revista *Accademie e biblioteche d'Italia* se arată cum au decurs operațiile de salvare și ce s-a făcut, în continuare, pentru recuperarea a cît mai multe din operele deteriorate, mai ales că datorită situației unice și a problemelor ce nu fuseseră puse pînă acum niciodată, au trebuit găsite soluții noi, s-au făcut experiențe îndrăznețe ce vor constitui un capitol nou în tehnica conservării și restaurării cărții.

În timpul cel mai scurt de la dezastru, trebuiau scoase din depozitele pline de apă și ml sute de mii de publicații inundate; aceasta a fost posibil numai prin participarea tinerilor voluntari, elevi și studenți, care au adus un prețios ajutor în momentele și situațiile disperate de la început. Concomitent, s-a început curățirea localului și dezinfecția; cartea veche de mare valoare, triată după ordinea de urgență, a fost expedită pentru îngrijiri speciale la Institutul de patologice a cărții de la Roma, în laboratoa-

rele de restaurare de la mănăstirea Grottaferrata, din Cesena, Padova etc.; mulțor volume li s-a intercalat între file sugativă. Aceste măsuri nu erau totuși suficiente, nu puteau cuprinde cantitatea imensă de publicații ce necesita îngrijiri, iar întîrzierea amenința cu pierderea fără remediu a ceea ce atunci era numai deteriorat. Trebuia procedat urgent la spălarea și uscarea volumelor. Pentru aceasta, s-a recurs la marile uscătorii industriale de hirtie, tutun, stofe și cărămizi din Florența și din alte orașe. Uscarea s-a făcut cu puternice curente de aer cald, la o temperatură de 35—40°. Metoda a avut succes. Cărțile uscate au fost găzduite în sălile palatului renașcentist Forte del Belvedere unde echipe de tineri voluntari au efectuat o nouă curățire și au desfăcut volumele în fascicule; au fost trimise apoi la un laborator special amenajat în centrala termică a stației de cale ferată pentru a primi cantitatea de umiditate necesară, după care au fost călitate: reîntoarse la Forte del Belvedere, au fost recompuse și strinse în cartoane de cître aceleași echipe de tineri voluntari, supravegheați de 9 restauratori englezi puși la dispoziție de un comitet special, prezidat de regina Elisabeta. După o altă dezinfecție cu oxid de etilenă în celule sub vid, cărțile au fost transferate într-o aulă a bibliotecii, recent construită, și în alte clădiri sănătoase. UNESCO a luat în sarcina sa renovarea subsolului și furnizarea aparatelor pentru reproducerea xerografică a fișierelor.

La data cînd au fost publicate aceste informații, se prevedea că grație intervenției urgente și metodelor adoptate vor putea fi recuperate cca. 80% din numărul de volume avariate, lucru posibil însă numai cu o muncă de cîtiva ani și cu mijloace financiare extraordinare.

Pentru un timp îndelungat, funcționarea Bibliotecii naționale centrale este împiedicată. Manuscrisele și incunabulele, pentru care există cataloage speciale, pot fi cercetate în această perioadă la bibliotecile Medicea Laurenziana, Riccardiana și Marucelliana, care nu au fost ajunse de aluviune; aceleași biblioteci și-au asumat serviciul de împrumut local și extern ce revenea Bibliotecii naționale centrale.

Direcția generală a bibliotecilor a întocmit un plan amănunțit de lucrări în vederea creării unor condiții superioare de funcționare pe viitor a Bibliotecii na-

ționale. Este prevăzută o dezinfecție generală a localului și a întregului fond de publicații; în luna martie urmau să se redeschidă sălile de consultare pentru manuscrise și carte rară, iar în mai să fie reluată redactarea *Bibliografiei naționale italiene*, care între timp s-a făcut la Roma; în decembrie 1967, vor putea fi consultate toate colecțiile nevătămate. Depozitele nu se vor mai amplasa la subsol, ci se va face o supraetajare a două corpuri din depozitele existente și, în limita posibilităților, este prevăzută construcția unei noi aripi în grădina bibliotecii.

Nu trebuie să se uite că fără concursul prompt și generos al autorităților publice și al cetățenilor, fără eroica muncă prestată de personalul și direcția bibliotecii, la care au colaborat bibliotecari din întregul oraș, studenți și tineri, toți iubitorii de cultură, specialiști și tehnicieni italieni și străini, fără ajutoarele ce s-au primit de pretutindeni, opera gigantică de salvare și restaurare a patrimoniului bibliografic de mare însemnătate aflat în custodia Bibliotecii naționale centrale din Florența nu s-ar fi putut realiza.

Printre cele mai prețioase colecții avariate din celelalte biblioteci ale Florenței amintim: 100 000 de volume la Biblioteca Universității unde au fost distruse fonduri însemnate de carte veche, hărți, echipament de laborator etc.; 55 de antifonare miniate, din Renaștere, la Muzeul Domului; 95% din manuscrisele Conservatorului Cherubini, printre care multe republicate încă, din secolele XV—XVII, opere inedite de Rossini etc.; peste 35 000 de volume de mare importanță istorică—științifică la Academia economico-agrară Georgofili creată în 1753, cea mai veche academie agronomică din Europa; 40 de săli cu documente inundate la Arhivele de stat; mii de documente încă nestudiate, grav compromise, la Arhivele istorice ale orașului Florența, extrem de importante pentru istoria culturii; 250 000 de volume avariate și multe distruse total la cea mai bogată bibliotecă romantică a Italiei, aflată la Cabinetul Vieusseux, de unde au fost transferate la Palazzo Strozzi pentru a se încerca salvarea lor; incunabile și volume din secolele XV—XVI, la Centrul didactic național etc.

Profundă emoție au stîrnit în Italia dovezile de solidaritate mondială care s-au succedat începînd din primele momente în care s-a difuzat știrea dezastrelui. Ofertele de ajutor generoase și de mare folos, au adus mîngiere și opti-

mism. Extrem de prețioasă și foarte utilă a fost asistența specialiștilor și tehnicienilor din muzee și biblioteci, din cabinete și ateliere de restaurare, ale instituțiilor culturale internaționale, care s-a eșalonat pentru mai mulți ani, acțiunea necesară fiind de o amploare fără precedent.

Grație ajutorului oferit de UNESCO în cadrul campaniei internaționale pentru salvarea și restaurarea valorilor culturale ale Florenței și Venetiei, stabilită prin *Rezoluția* de la 14 noiembrie 1966 a Conferinței generale, s-a trecut la coordonarea ofertelor de ajutorare în raport de necesitățile stringente, s-a creat un fond internațional care să asigure continuitatea lucrărilor și realizarea lor în condițiile cele mai bune. Guvernul italian a alocat pentru Florența 4 miliarde lire (32 de milioane de franci), în afară de 1 miliard trei sute de mii de lire (10 milioane franci) repartizat Universității din acest oraș; este necesar însă de cinci ori mai mult. Pentru aceasta, în *Apelul* lansat la 2 decembrie 1966 René Maheu, directorul general al UNESCO, cheamă — în afară de conducerea celor 120 de state membre și a organizațiilor internaționale de specialiști, a instituțiilor cu profil similar celor sinistrate din Italia — „Pe toți artiștii, muzicienii, criticii, istoricii a căror operă își are sursa de inspirație sau tematica în comorile florentine; pe toți cei care au vizitat măcar o singură dată Florența și Venetia și au revenit îmbogății pentru întreaga lor viață; pe toți cei care nu vor avea nici o dată această fericire, dar nu se simt străini față de soarta bogățiilor spirituale ale umanității”, să-și dea obolul lor cit de modest, pentru valorificarea mai departe a uncea din principalele moșteniri universale.

Răspunsurile nu au întîrziat să sosească de pretutindeni: colecte, expoziții, spectacole în beneficiul Florenței, în cadrul cărora se înscrie gestul cunoscut al marelui Picasso, ca și spectacolul organizat la Bruxelles cu participarea mezzo-sopranei Zenaida Pally. Menționăm, de asemenea, oferta Institutului austriac de cultură de a restaura la Viena 15 000 de volume, ca și ajutoarele planificate de Uniunea Sovietică, Ungaria, Republica Federală a Germaniei, Japonia etc.

Se verifică — o dată mai mult — că marca inimă colectivă a omenirii bate cu putere biruință vicisitudinile și adversitățile; prin lupta comună a tuturor se asigură progresul și pacea.

Ecaterina TENEA

Din activitatea

bibliotecilor sovietice

La începutul lunii iunie a.c., la Vilnius, capitala R.S.S. Lituaniene, a avut loc o consfătuire unională pe tema *Principalele tendințe de dezvoltare a bibliotecilor științifice enciclopedice ca parte a sistemului general de informare științifică*. Referatul principal a fost prezentat de O. S. Ciubarian, director-adjunct al Bibliotecii de Stat „V. I. Lenin” din Moscova. La consfătuire au participat reprezentanți ai ministerelor culturii din republicile unionale, ai Comitetului de stat pentru știință și tehnică, ai Consiliului Central al Sindicatelor, precum și reprezentanți ai marilor biblioteci din Uniunea Sovietică.

BIBLIOTECA REGIONALĂ DIN OMSK, una din cele mai mari biblioteci din Siberia, a împlinit 60 de ani de la înființare. Încă din primii ani de activitate, biblioteca a cunoscut o frumoasă dezvoltare, confirmată de cuvintele spuse, încă în anul 1923, de A. V. Lunacearski, pe atunci comisar al poporului pentru învățământ în R.S.F.S. Rusă: „Această bibliotecă surprinde prin dezvoltarea ei extrem de rapidă în anii revoluției”. În prezent, fondul de publicații al Bibliotecii regionale depășește un milion de volume. În cadrul lui, deosebit de valoroasă este colecția de etnografie regională denumită Sibirica. Numărul cititorilor care frecventează anual această bibliotecă se ridică la 25.000.

LA Kaliningrad, în luna iulie 1967, a avut loc o conferință științifică regională

pe tema „V. I. Lenin despre bibliotecă”. La lucrările conferinței au participat peste 300 de bibliotecari.

ÎN cadrul Bibliotecii Fundamentale a Academiei de Științe a R.S.S. Letone, a fost organizată o expoziție consacrată aniversării a 50 de ani de la instaurarea puterii sovietice. Au fost expuse cărți, documente și fotocopii, care reflectă mișcarea revoluționară și activitatea Partidului Comunist din Letonia în perioada pregătirii și desfășurării Marii Revoluții Socialiste din Octombrie și în care sînt cuprinse atît păreriile lui V. I. Lenin despre mișcarea revoluționară din Letonia cit și amintiri despre marele dascăl al proletariatului. Un loc important este rezervat documentelor care evocă trecutul de luptă și vitejia pușcașilor letoni. Printre exponate, figurează și ziare revoluționare letone, cum sînt *Brivais strelnieks* și *Lalisk i strelok*.

ȘAPTE biblioteci de cartier din orașul Lipetsk (R.S.F.S. Rusă) au întocmit un catalog colectiv și au creat o secție de informare unică pentru toate bibliotecile participante. Este suficient ca cititorul să telefoneze la această secție, pentru a afla în care din cele 7 biblioteci și când poate găsi o publicație care   este necesară. La cerere, lucrările solicitate sînt transportate de la o bibliotecă la alta sau chiar aduse la domiciliul cititorului. Inițiativa bibliotecilor din Lipetsk a avut drept urmare creșterea numărului cititorilor și intensificarea circulației cărților din colecția celor 7 unități din oraș.

Se împlinesc anul acesta douăzeci de ani de la proclamarea Republicii, dată memorabilă în istoria prefacerilor revoluționare din țara noastră. Pentru sărbătorirea acestui măreț eveniment, recomandăm bibliotecarilor organizarea unor seri literare axate pe o anumită tematică sau dedicate unor scriitori a căror creație se impune printr-o înaltă valoare estetică. Poezii, prozatorii și dramaturgii au încorporat în opera de artă gândurile și sentimentele lor, dar stările de suflet subiective cristalizează un conținut emoțional indisolubil legat de soarta întregului popor, constituind o modalitate individuală de exprimare a unor credințe și năzuințe generale. Dacă lectura presupune participarea nemijlocită a cititorului, manifestările artistice au menirea să însușe auditoriului dorința de a-și ridica nivelul informației, de a găsi noi căi de comunicare pe planul sensibilității.

De aceea, acordăm o mare însemnătate organizării unor asemenea manifestări, pentru reușita cărora bibliotecarul trebuie să desfășoare o muncă susținută. Este recomandabil ca fixarea tematicii și alegerea textelor să fie realizate prin conlucrarea cu recitatori talentați ai căminului cultural, clubului sau casei de cultură, astfel ca montajul literar să cuprindă opere de reală valoare artistică. Fiecare poezie este o creație de sine stătătoare, cu unitatea ei, și sintetizează un moment. Dacă seara literară este dedicată poeziei, nu se va folosi niciodată așa-zisa metodă a montajelor, care prezintă texte trunchiate, disparate, legate de altele în mod arbitrar (de pildă strofe dintr-un poem legate de alte strofe din alte poeme). Chiar dacă se dau unele fragmente (în cazul poeziilor lungi) se va specifica aceasta, o dată cu titlul și numele autorului. Orînduirea materialului nu va fi lăsată la voia întâmplării, ci se va urmări ilustrarea aceluși fir interior al gândirii poetului. Se va insista în mod special asupra ritmului montajului, a cărui intensitate trebuie să evolueze amplificîndu-se, cucerind astfel atenția spectatorilor.

Dacă asemenea manifestări se organizează într-o instituție culturală, uzină etc., unde funcționează un cenaclu sau există tineri care participă

Cîntare României. Antologie. Buc., Editura pentru literatură, 1966, 423 p.

Văcărescu, Ienăchiță. [Urmașilor mei...], p. 51.

Asachi, Gh. *La Patrie*, p. 67—68.

Uisul lui Tudor Vladimirescu, p. 69—70.

Văcărescu, Iancu. *Cîntec românesc*, p. 71.

Bolliac, Cezar. *Acvila străbună*, p. 93—94.

Mureșanu, Andrei. *15 mai 1848*, p. 100—101.

Kogălniceanu, Mihail. *Introducere la Dacia literară*, 1840, pasajele 2 și 3, p. 112—113.

Alecsandri Vasile. *Deșteptarea României*, p. 125—126.

la reuniuni ale cenaclului pe oraș, este de dorit ca seara literară să cuprindă și lucrări din creația acestora, prezentate și integrate în program înainte de repetiția generală. Manifestarea se poate bucura de un mare succes dacă folosește metode variate. Unele bucăți muzicale, înregistrate pe bandă de magnetofon (de preferință din repertoriul simfonic național, ca de pildă Rapsodia română de George Enescu, Balada lui Ciprian Porumbescu etc., etc.) vor putea crea o atmosferă propice recitărilor. Ele vor fi puse în surdina în timpul programului propriu-zis, altele se vor pune în pauze, deci vor avea o intensitate maximă. Sincronizarea se va face cu multă atenție, astfel ca textele să se armonizeze cu muzica, spre a se înlătura orice distonanță.

Pentru a veni în ajutorul bibliotecarilor, am întocmit două tematici cu caracter mai general și o a treia cu un caracter mai special. Pentru prima listă bibliografică am utilizat antologia Cântare Românici, Editura pentru literatură, 1966, 423 p., din care am ales câteva texte (versuri și proză) reliefând lupta pentru libertate a poporului român, în diferite momente istorice. A doua listă bibliografică, mai cuprinzătoare, întrunește poezii în care se aduce prinos Partidului, făuritorul tuturor înfăptuirilor revoluționare și construcției socialismului, se dezvăluie atitudinea militantă a poezilor și dragostea lor neșarmurită pentru patrie. Pentru această bibliografie, având doar un caracter orientativ, am utilizat antologia Tezaur, Buc., Editura pentru literatură, 1962, culegerea Poezia română contemporană, Buc., Editura pentru literatură, 1964 (Biblioteca pentru toți), precum și alte volume de poezii apărute în ultimii ani.

Cea de-a treia listă cuprinde bucăți din lirica unor tineri poeți, imbrățișând o tematică mai largă, putând fi utilizată în cadrul unor manifestări pentru tineret pregătite în colaborare cu organizațiile U.T.C.

Bălcescu, Nicolae. *Mersul revoluției în istoria românilor*, finalul, ultimul pasaj, p. 156 și p. 157.

Russo, Al. *Cântarea României*, versetele 3, 4, 20, 38, 62, 64, 65, p. 173, 174, 179, 185, 193, 194.

Eminescu, Mihail. *Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie*, p. 288—289.

Eminescu, Mihail. *Scrisoarea III* (fragment), p. 289—291.

Delavrancea, Barbu. *Apus de soare* (fragment), p. 323—324. („Tincți minte cuvintele lui Ștefan, care v-a fost baci pînă la adînci bătrînețe... că Moldova n-a fost a strămoșilor mei, n-a fost a mea și nu e a voastră, ci a urmașilor voștri și-a urmașilor urmașilor voștri în veacul vecilor!...“).

Iorga, N. *Se pot distruge popoare?*, p. 354.
Goga, Octavian. *Uoi veniți cu mine...*, p. 361—362.
Matcevic, Alexe. *Limba noastră*, p. 365—366.
Arghezi, Tudor. *Balada Unirii*, p. 415—416.

★

Albu, Florența. *Matinală*. În: Albu, Florența. *Fata Morgana*. Buc., Editura tineretului, [1966], p. 103—105.

Andrițoiu, Al. *Cântare*. În: *Tezaur*. Buc., Editura pentru literatură, 1962, p. 14—15.

Arghezi, Tudor. *Mulțămită*. În: Arghezi, Tudor. *Litanii*. Buc., Editura pentru literatură, 1967, p. 41.

Arghezi, Tudor. *Ghiersul înginat*. În: Arghezi, Tudor. *Litanii*. Buc., Editura pentru literatură, 1967, p. 201—202.

Baconsky, A. E. *Panta Rhei*. În: *Poezia română contemporană*. Buc., Editura pentru literatură, 1964, p. 336—337. (Biblioteca pentru toți).

Bacovia, G. *Cogito*. În: *Tezaur*. Buc., Editura pentru literatură, 1962, p. 23—24.

Baltag, Cezar. *Răsfringere în acun*. În: Baltag, Cezar. *Răsfringeri*. Buc., Editura pentru literatură, 1966, p. 50—53.

Banuș, Maria. *Niciodată*. În: Banuș, Maria. *Metamorfoze*. Buc., Editura pentru literatură, 1963, p. 139—140.

Bănuță, Ion. *Moștenire*. În: Bănuță, Ion. *Lacrîma diavolului*. Buc., Editura tineretului, [1965], p. 51—52.

Barbu, Ion. *Bălcescu trăind*. În: Barbu, Ion. *Joe secund*. Buc., Editura pentru literatură, 1966, p. 36—37.

Beniuc, Mihai. *Pământul*. În: Beniuc, Mihai. *Poezii*. Buc., Editura tineretului, [1966], p. 96—98.

Blaga, Lucian. *Mirabila sămînță*. În: Blaga, Lucian. *Poezii*. Buc., Editura pentru literatură, 1967, p. 245—246.

Bogza, Geo. *Mîngîietoarea revedere*. În: *Poezia română contemporană*. Buc., Editura pentru literatură, 1964, p. 151—152. (Biblioteca pentru toți).

Botez, Demostene. *Pământul grăi*. În: Botez, Demostene. *În fașa timpului*. Buc., Editura pentru literatură, 1967, p. 228—230.

Bourcanu, Radu. *Patria*. În: *Tezaur*. Buc., Editura pentru literatură, 1962, p. 92—93.

Brad, Ion. *Rezonanță*. În: Brad, Ion. *Fîntîni și stele*. Buc., Editura pentru literatură, 1965, p. 8.

Breslașu, Marcel. *30 Decembrie*. În: *Tezaur*. Buc., Editura pentru literatură, 1962, p. 101—103.

Cassian, Nina. *Confruntări*. În: Cassian, Nina. *Disciplina harfei*. Buc., Editura pentru literatură, 1965, p. 75.

Cazimir, Otilia. *Inchinare*. În: *Tezaur*. Buc., Editura pentru literatură, 1962, p. 121—122.

Călinescu, G. *Cu cei care muncesc*. În: *Poezia română contemporană*. Buc., Editura pentru literatură, 1964, p. 80—81. (Biblioteca pentru toți).

Constantin, Ilic. *Comunism*. În: *Tezaur*. Buc., Editura pentru literatură, 1962, p. 131—132.

Coșovei, Traian. *Slavă focului veșnic*. În: Coșovei, Traian. *Cînd mă grăbeam spre mare*. Buc., Editura pentru literatură, 1967, p. 9—10.

Corbea, Dumitru. *Pentru inima ce arde*. În: *Poezia română contemporană*. Buc., Editura pentru literatură, 1964, p. 184—185. (Biblioteca pentru toți).

Deșliu, Dan. *Minunile de fiecare zi*. În: Deșliu, Dan. *Minunile de fiecare zi*. Buc., Editura pentru literatură, 1964, p. 10—12.

Doinaș, Ștefan Aug. *Odă la cifrele de plan*. În: Doinaș, Ștefan Aug. *Omul cu compasul*. Buc., Editura pentru literatură, 1966, p. 37.

Dragomir, Mih. *Insurecție*. În: *Tezaur*. Buc., Editura pentru literatură, 1962, p. 166—167.

Dumitrescu, Geo. *Grivița*. În: Dumitrescu, Geo. *Nevoia de cercuri*. Buc., Editura pentru literatură, 1966, p. 15.

Eftimiu, Victor. *Uă port pe toți în mine*. În: *Poezia română contemporană*. Buc., Editura pentru literatură, 1964, p. 27. (Biblioteca pentru toți).

Frunză, Eugen. *Stegarule, condu-ne*. În: Frunză, Eugen. *Fîntîna soarelui*. Buc., Editura pentru literatură, [1963], p. 26—27.

Horea, Ion. *Hotar*. În: Horea, Ion. *Umbra ploilor*. Buc., Editura pentru literatură, 1965, p. 30—31.

Horváth, Imre. *De ziua Republicii*. În: Horváth, Imre. *Uersuri*. Buc., Editura tineretului, p. 213 (Cele mai frumoase poezii).

Horváth, Istvan. *Intr-un bob de grîn*. În: *Tezaur*. Buc., Editura pentru literatură, 1962, p. 211—212.

Isac, Emil. *[Ueiți și voi mai sericiți]*. În: *Poezia română contemporană*. Buc., Editura pentru literatură, 1964, p. 34—35. (Biblioteca pentru toți).

Isanos, Magda. *Dormiți, dormiți*. În: Isanos, Magda. *Uersuri*. Buc., Editura pentru literatură, 1964, p. 339—340.

Jebelcanu, Eugen. *Fetiței mele*. În: Jebelcanu, Eugen. *Poemc, 1944—1964. Uersuri alese*. Buc., Editura pentru literatură, 1964, p. 42—43.

Labiș, Nicolae. *Incheiere*. În: Labiș, Nicolae. *Albatrosul ucis*. Buc., Editura pentru literatură, 1966, p. 67—68.

Lesnea, George. *Partidului*. În: *Poezia română contemporană*. Buc., Editura pen-

tru literatură, 1964, p. 95—96 (Biblioteca pentru toți).

Létay, Lajos. *Puterea pământului*. În: *Poezia română contemporană*. Buc., Editura pentru literatură, 1964, p. 291 (Biblioteca pentru toți).

Maiorescu, Toma George. *Inima muntelui*. În: *Tezaur*. Buc., Editura pentru literatură, 1962, p. 261—263.

Majtenyi, Erik. *Avem noi un cuvânt!* În: *Tezaur*. Buc., Editura pentru literatură, 1962, p. 264—265.

Nicolescu, Vasile. *Mai spune...* În: Nicolescu, Vasile. *Parabola focului*. Buc., Editura pentru literatură, 1967, p. 15.

Olteanu, Ioanichie. *Deasupra bălților*. (Fragment). În: *Poezia română contemporană*. Buc., Editura pentru literatură, 1964, p. 317—318 (Biblioteca pentru toți).

Pană, Sașa. *Nu numai arhitectura*. În: Pană, Sașa. *Poeme și poezii*. Buc., Editura pentru literatură, 1966, p. 232.

Paraschivescu, Miron Radu. *Suvenir*. În: Paraschivescu, Miron Radu. *Declarația patetică. Cîntece țigănești. Laude și alte poeme*. Buc., Editura pentru literatură, 1963, p. 278 (Biblioteca pentru toți).

Porumbacu, Veronica. *Fără titlu*. În: Porumbacu, Veronica. *Uersuri*. Buc., Editura tineretului, [1962], p. 23—24 (Cele mai frumoase poezii).

Rău, Aurel. *14 Februarie*. În: Rău, Aurel. *Stampe*. Buc., Editura tineretului, [1964], p. 45.

Sîrbu, Cristian. *Odă patriei*. În: *Poezia română contemporană*. Buc., Editura pentru literatură, 1964, p. 63—64. (Biblioteca pentru toți).

Sperber, Alfred Margul. *Ce întră într-o poezie*. În: *Poezia română contemporană*. Buc., Editura pentru literatură, 1964, p. 73—75 (Biblioteca pentru toți).

Stancu, Zaharia. *Donăzeci și trei de cîntece*. În: Stancu, Zaharia. *Uersuri*. Buc., Editura tineretului, [1962], p. 186—187, 188—189, 204. (Cele mai frumoase poezii).

Stanca, Radu. *Biblică*. În: Stanca Radu. *Uersuri*. Buc., Editura pentru literatură, 1966, p. 179.

Szemlér, Ferenc. *Cine-mi trecu pe buze cîntul?* În: *Poezia română contemporană*. Buc., Editura pentru literatură, 1964, p. 125. (Biblioteca pentru toți).

Teodorescu, Virgil. *Inalta zi*. În: *Gazeta literară*, nr. 17, 28 apr. 1966, p. 1.

Theodorescu, Cicerone. *Noapte bună-reană*. În: *Poezia română contemporană*. Buc., Editura pentru literatură, 1964, p. 163—164. (Biblioteca pentru toți).

Tomozci, Gheorghe. *Uit să fiu singur*. În: Tomozci, Gheorghe. *Poezii*. Buc., Editura pentru literatură, 1966, p. 78—79.

Tulbure, Victor. *Leagănul Comunei*. În: Tulbure, Victor. *Aur*. Buc., Editura pentru literatură, 1963, p. 45—46.

Utan, Tiberiu. *Mindrie*. În: Utan, Tiberiu. *Uersuri*. Buc., Editura tineretului, [1962], p. 13—14.

Vianu, Tudor. *Poemul fărîi mele*. În: *Luceafărul*, nr. 29, 16 iul. 1966, p. 7.

Zamfirescu, Violeta. *Tinerețe*. În: *Tezaur*. Buc., Editura pentru literatură, 1962, p. 419—420.

★

Alexandru, Ion. *Cum să vă spun*. Buc., Editura pentru literatură, 1964.

Copilul păcii, p. 9—10.

Autoportret, p. 11—12.

Sfîrșitul războiului, p. 13—16.

Imn la aniversarea Partidului, p. 28—29.

Alexandru, Ion. *Infernul discutabil*. Buc., Editura tineretului, 1966.

Zorii, p. 124—125.

Gheorghe, Ion. *Căile pământului*. Buc., Editura tineretului, 1960.

Nașterea statorniceii moșii, p. 55—56.

Dragoste, p. 81.

Poem, p. 95.

Gheorghe, Ion. *Nopti cu lună pe Oceanul Atlantic*. Buc., Editura pentru literatură, 1966.

Nu răul de mare e cea mai cumplită pedeapsă, p. 43—46.

Melinescu, Gabriela. *Ceremonie de iarnă*. Buc., Editura pentru literatură, 1965.

Vis, p. 13—14.

Nevăzuta femeie, p. 73—74.

Melinescu, Gabriela. *Ființele abstracte*. Buc., Editura tineretului, 1966.

Aer, p. 55—56.

Tară dinamică, p. 57—59.

Păunescu, Adrian. *Ultrasentimente*. Buc., Editura pentru literatură, 1965.

Zile de mare emoție, p. 11—18.

Cîntec de dragoste, p. 97—99.

Generației mele, p. 129—130.

Păunescu, Adrian. *Mieii primi*. Buc., Editura tineretului, 1966.

Domnul Tudor, p. 56—57.

Stănescu, Nichita. *O viziune a sentimentelor*. Buc., Editura pentru literatură, 1964.

Autoportret în timp de veghe, p. 5—6.

Virsta de aur a dragostei, p. 21.

Către Pace, p. 34—35.

Sînt un om viu, p. 40—44.

Marină, p. 53—54.

Cîntec de primăvară, p. 108—109.

Elena SAVU

SWIFT și „Bătălia cărților“

După veacuri, opera lui Jonathan Swift nu și-a pierdut prospețimea — dovadă că în biblioteca personală a tinerilor sau vîrstnicilor cu minime pretenții de cultură, ea ocupă un loc de cinste. Cine nu are întotdeauna la îndemînă *Călătoriile lui Gulliver*, fie în original, fie în traducere? Cartea e plină de țileuri și foloase deopotrivă pentru cei mici și pentru cei mari; pentru primii, prin fabulație și aventură (comparabile cu cele din *Robinson Crusoe*, de contemporanul lui Swift, Daniel Defoe), pentru ceilalți prin filozofie și comentariu.

Nu este mai puțin adevărat că „romanul“ amintit a pus oarecum în umbră alte lucrări ale „părintelui ironiei“: scrierile politice (de exemplu, *Cîteva libere-țugetări despre starea actuală a lucrurilor* — *Some Free Thoughts upon the present state of affairs*, 1714), pamfletele irlandeze (*Propunere în vederea întrebuițării generale a manufacturii irlandeze* — *A Proposal for the Universal Use of the Irish Manufacture*, 1720; *Scrisorile postăvarului* — *the Drapier's Letters*, 1724; *Propunere modestă cu privire la copiii irlandezilor săraci* — *A Modest Proposal for preventing the Children of Poor People in Ireland from Being a Burden to their Parents*, 1729 etc.), pamfletele religioase (*Povestea unui poloboc* — *The Tale of a tub*, 1696 etc.), alte lucrări în proză (*Propunere pentru corectarea, perfecționarea și statornicirea limbii engleze* — *A Proposal for Correcting, Improving and Ascertainning the English Tongue*, 1712 etc.). Este una din obișnuitele părținiri ale istoriei literare — istorie

potrivit cărcia Shakespeare este autorul lui *Hamlet* sau *Lear*, Emerson al discursului *Cărturarul american*, sau Balzac al romanului *Eugénie Grandet*. Pentru că marile merite ale lui Swift din *Călătoriile lui Gulliver* (profunzime a cugetării, demascare necruțătoare a stărilor de lucruri din Anglia epocii sale, un stil a cărui concizie îi conferă un caracter antologic etc.) se regăsesc cu prisosință și în celelalte lucrări ale sale; și cunoașterea acestora este absolut indispensabilă pentru conturarea corectă a unei personalități mult prea complexe pentru a se fi putut revela într-o singură epocă.

În sprijinul acestei idei, socotim util să întreprindem nu analiza unei lucrări izolate, ci a unei atitudini, și anume: *Swift și problemele literaturii*.

În *Călătoriile lui Gulliver*, Swift atinge problema mai mult sau mai puțin tangențial cînd, în cartea a III-a (*Călătoria în Laputa*), incriminează cu extremă vehemență și ironic efortul mecanic nechemat și negrăitor, prevestitor al mașinilor cibernetice de astăzi: „[Profesorul] m-a dus apoi lingă cadru, în jurul căruia stăteau înșirați elevii. Așezat în mijlocul camerei, cadrul avea douăzeci de picioare patrute. Suprafața lui era alcătuită din mai multe bucățele de lemn semănînd cu niște zaruri... Pe suprafața fiecărei bucățele de lemn era lipită o hîrtie, iar pe aceste hîrtii erau scrise toate cuvintele din limba lor, la diferite moduri, timpuri și declinări, însă fără a se urmări o ordine anumită... La comanda profesorului, fiecare elev punea mîna pe

unul din cele patruzeci de minere de fier fixate de jur împrejurul cadrului și, învîrtindu-le toți o dată, ordinea cuvintelor se schimbă cu desăvîrșire. În continuare, el ceru ca treizeci și șase de elevi să citească încet rîndurile care apăreau pe cadru. Cînd aceștia alăturau trei sau patru cuvinte ce ar fi putut face parte dintr-o propoziție, le dictau celorlalți patru băieți-scribi...

Timp de șase ore pe zi elevii îndeplineau această muncă. Profesorul mi-a arătat mai multe volume conținînd propoziții astfel alcătuite, pe care avea de gînd să le pună cap la cap, iar din acest bogat material să ofere lumii o enciclopedie completă a tuturor artelor și științelor.

Deosebit de semnificativă este luarea de atitudine a lui Swift în *Bătălia cărților* (The Battle of the Books, scrisă în 1697, tipărită în 1704). Pamfletul a fost redactat după ce protectorul scriitorului, William Temple, a intervenit în „cearta dintre antici și moderni”, ridicîndu-se împotriva lui Perrault și Fontenelle și luînd apărarea celor vechi, cu urmarea că Temple a fost supus unei critici nimicitoare de către cîțiva adepți ai literaturii „moderne”.

Folosind ca armă de luptă alegoria — unul din procedeele sale favorite — Swift alege drept cîmp de bătălie o bibliotecă în care, datorită simpatiilor custodelui, cărțile scriitorilor moderni ocupă rafturile cele mai frumoase. Acesta e, de altfel, și motivul certei care se iscă. În mijlocul unor nori de praf, cele două tabere își organizează oștirile. Patronații de zeița Pallas, anticii pornesc la atac pentru a cuceri rîvnitele rafturi sub conducerea lui Homer, Pindar, Euclid, Aristotel, Platon și William Temple (acesta din urmă aflat în ariergardă și comandînd „armatele aliate”). Cît despre moderni, în fruntea lor sînt Milton, Dryden, Descartes, Hobbes, Scotus și alți cîțiva, toți sprijiniți de „mînioasa zeiță Critica, fiica Ignoranței și a Mîndriei”. Începe marea încheștare. Aristotel luptă cu Bacon, Homer cu Perrault și Fontenelle, Vergilius cu Dryden... Rezultatul luptei nu este evident, deși este limpede că Swift ia partea anticilor.

Atitudinea scriitorului e pusă în lumină marginal, într-un episod digresiv descriînd cearta dintre un „păianjen și o albină”, rătăcită întîmplător în „hrubele și coridoarele căpăunului”. Păianjenul îi simbolizează pe „moderni”, el nu înțelege să învețe nimic de la nimeni, e plin de sine însuși, îi repugnă munca. Albină, antipodul său, face următorul comentariu

în favoarea „anticilor”: „În scurt, se pune întrebarea: este oare mai nobil acela care, privind alene în juru-i pînă la o depărtare de patru toli, nemiîncăpîndu-și în piele de îngimfare, hrînindu-se și zămislindu-se singur preschimbă toate în scîrnă și venin și nu făurește decît otravă pentru muște și păienjenis; sau acela care, călătorind neobosit, după îndelungă cercetare, după învățătura multă, judecată bună și anevoioasă cernere a lucrurilor, aduce acasă miere și ceră?”. Evident, auzim aici ecouri din *Arta poetică* a lui Boileau (1674) și *Arta poetică* a lui Horațiu, precum și prevestiri ale crezului clasicist englez, așa cum avea să fie acesta rezumat în *Eseul asupra criticii* (Essay on Criticism, 1711) de Alexander Pope. În ciuda unei structuri sufletești extraordinar de complexe, a unui temperament mai curînd „elizabetan”, decît „arcadian”, a unei sensibilități care și-ar fi găsit cel mai prielnic teren de abia în perioada romantismului englez, Swift a subscris la preceptele rațiunii și ale ordinii, la clasicism și iluminism.

Ținînd seama de coordonatele spirituale ale scriitorului (inclusiv dragostea de adevăr, sinceritatea, intoleranța față de ipocrizie ș. a. m. d.), trebuie să admitem că simpatia lui Swift pentru antici și dogmele acestora nu a fost o „modă”, sau o „poză”, ci o convingere intimă. Iar înțelegerea acestui fapt mi se pare esențială pentru a justifica actualitatea marelui scriitor în plin secol al XX-lea.

Nu vom afirma cu tot dinadinsul că „istoria se repetă”. Istoria e spirală, nu cerc. Dar ne vom îngădui să susținem că, plasată într-un nou context, „cearta dintre antici și moderni”, așa cum a fost interpretată de Swift, este de o actualitate stringentă — poate cu o ușoară mutație a termenilor: „cearta dintre clasici (inclusiv Swift) și moderniști”. Pentru că, lăsînd la o parte circumlocuțiunile, frontul cultural-literar al zilelor noastre se poate foarte bine reduce la simpla formulă antagonică „păianjen-albină” din *Bătălia cărților*. Vizităm expoziția sculptorului Henry Moore, ne minunăm, ne întrebăm, criticăm și, pînă la urmă, pricepem și aprobăm; undeva în subconștientul nostru ne spunem: omul acesta a avut de transmis ceva și s-a străduit să se facă transmisibil prin travaliu — a fost o albină și nu un păianjen. Cîțim cîte o poezie fără cap și fără coadă (dar mai ales fără cap în sensul de „judecată”) și, răsfoind aceeași laudativă maculatură critică prin care a excelat secolul lui Swift, ne retragem, ticăloși și lași, și zicem în de noi: omul acesta nu a avut de transmis nimic și s-a străduit să nu

transmită nimic. Inamic al travaliului, este un păianjen și nu o albină.

Dar lecții de conduită literară nu ne dă numai *Bătălia cărților*, ci nenumărate alte lucrări. *Sposedania fiarelor* (*The Beasts Confession to the Priest*, 1732) ca satiră pustiitoare împotriva „smintelii universale a omenirii de a-și interpreta greșit talentele”. În *Sfaturi unui poet tânăr* (*Advice to a Young Poet*, 1721), Swift subliniază importanța conținutului și se ridică împotriva cuvintelor goale, din coadă sunătoare; „cuvintele” spune el, „sint lacheii gândului, care trebuie să joace după cum le cînți. Verba non invita sequenter (cuvintele vor veni nesilite)”. Iar versurile *Despre poezie* (*On Poetry. A Rhapsody*, 1733) nu fac decît să scoată și mai mult în relief gândurile exprimate anterior. Cu specifică plasticitate, Swift atacă antitalentul: „fiarele”, amintește el, „își cunosc hotarele”; ursul nu se încumetă „să zboare”; șiapa nu dă buzna într-o poartă închisă” etc.; dar oamenii, „neînd aminte la glasul naturii”... „își fac planuri întemciate pe lipsa de talent”. Indiferent de meritele sale, un poet e apreciat atîta timp cît este anonim; în momentul cînd i se descoperă identitatea, lumea literară „e gata să-i atrî-

buie toate tîmpeniile străzii Grub¹⁾, pînă cînd „va apărea pe firmament un alt idiot”; și accentuarea ideii de muncă: „scrie, schimbă, șlefuieste, corectează”.

Citatele de mai sus sînt aproape întîmplătoare; dar fac parte dintr-un crez autentic, care, de-a lungul veacurilor, a fost reafirmat bărbătește împotriva imposturii pe diferite meridiane, de pildă în America prin glasul poetului Philip Forenean (finele sec. al XVIII-lea):

„Dar multe prospături sînt scrise prost
Și cugetul se-ntoarce la ce-a fost...”

Te miri că unii agramați de-acum
Îi critică pe morți și... că-i fac

scrum?”

(Către un autor)

Aproape că nu ne vine să credem că se împlinesc anul acesta *trei secole* de la nașterea lui Jonathan Swift!

Leon D. LEVIȚCHI

¹⁾Grub street: stradă în Londra (astăzi Milton Street) unde locuiau tot felul de scriitori de mina a doua.

„În tot ce-a săurit și făurește omul, trăiește sufletul lui mare. În știință, în artă se oglindește tot ce este mai bun și mai măreț în el. Dar nicăieri nu se vorbește mai frumos, mai pe înțeles ca în cărți”.

M. GORKI

Fonea, E. și Bondoc, Gh. *Cărți pentru copii și tineret traduse din literatura universală*. Bibliografie selectivă. Buc., Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă. Consiliul așezămintelor culturale, 1967. 360 p. (Biblioteca activistului cultural).

Apariția lucrării semnate de E. Fonea și Gh. Bondoc este un fapt salutar, de natură să ofere celor interesați — profesori, învățători, bibliotecari, instructori de pionieri, tineri cititori — un instrument folositor în orientarea lecturii. Meritul acesta, esențial, nu epuizează valoarea bibliografică. În cea mai mare parte adnotată, cercetarea celor doi autori informează cuprinzător asupra producției editoriale destinate copiilor și tineretului din țara noastră, apelînd la o tehnică bibliografică riguroasă (vezi, de pildă, indicarea sub fiecare titlu recomandat a indicelui de clasificare).

Avînd în vedere patru categorii de vîrstă, bibliografia distinge o literatură pentru preșcolari, alta pentru școlari mici (7—10 ani), una pentru școlari mari (11—15 ani) și, în fine, o alta pentru tineret. Împotriva prejudecății că împărțirile sînt limitative în clasificările pedante, autorii ne demonstrează că diviziunile astfel gîndite de ei traduc un imperativ pedagogic. Fără a neglija și alte considerente, autorii pun specificul de vîrstă și capacitatea de asimilare a beneficiarilor pe primul plan, ceea ce, neîndoios, este un act cu totul firesc, logic. Pentru a fi în măsură să răspundă la o serie de cerințe, E. Fonea și Gh. Bondoc au depus un volum mare de muncă, au făcut depistări și controale laborioase.

Desigur, și în aceste condiții, temeiurile pentru unele reflecții critice nu lipsesc. Cu precizarea că mențiunile ce urmează nu intenționează altceva decît să semnaleze câteva imperfecțiuni ale unui travaliu pe care, așa cum am mai spus-o, îl apreciem.

Autorii admit, în succinta prefață a cărții, un coeficient inevitabil de subiectivitate. Nu încapе îndoială că orice reproș li s-ar face în direcția aceasta, ar fi el însuși o perempție dovadă de subiectivitate. Totuși, câteva nedumeriri persistă după parcurgerea fiecărei secțiuni, nedumeriri relative la unele elemente de detaliu. Mai întîi, ne vom opri asupra încadrării titlurilor, fixării apartenenței lor la o categorie sau alta de beneficiari. Cu foarte puține excepții, munca depusă își arată roadele. Ultima rubrică dispune de un larg registru de serii, autori și tonalități, deși personal consider că lectura anumitor opere reclamă o maturitate a gustului literar, un orizont estetic la care tinerii nu au răgazul să ajungă încă (Calidasa, Li-Tai-Pe, Ronsard, Ungaretti). Dar, repet, această secțiune este bine întocmită, cu adnotări concentrate și avizate. Mai puțin multumitoare se prezintă lucrurile la rubrica *Literatură pentru școlari mici*. Mă îndoiesc că astăzi elevi de 15 ani să mai citească intens romanul lui Hector Malot, *Singur pe lume*. Carte potrivită cititorilor de 10—11 ani (în limbajul autorilor, școlari mici). Apoi, tot aici l-am aflat notat și pe Boris Polevoi, cu *Povestea unui om adevărat*, care am impresia că s-ar cuveni să fie încadrată la rubrica ultimă, ce se adresează tineretului. La fel stau lucrurile și cu *Taipei* de Herman Melville (p. 97).

Cît privește formula de adnotare, unele inconsecvențe s-au strecurat mai ales în prezentarea lucrărilor destinate preșcolarilor și școlărilor mici. În general, este de văzut dacă nu s-ar cere o altă modalitate de recomandare a conținutului. (De pildă, *Povestea șoricelului moșturos* de S. Marșak este adnotată astfel: „O scurtă povestire despre „Chiț-chiț”, care nu vrea să adoarmă decît dădăcîi de o pisică”). Se poate presupune, și în cazul de mai sus, că autorii nu țin să se facă înțeleși de preșcolari, ci de către educatorii lor. Atunci, de ce acest stil inadecvat? La pagina 27, citim relativ la o povestire a lui N. A. Nekrasov: „O întîmplare hazlie cu un urs, o pisică, o circumăvăritură în drum și cu foarte multe spaimе și încurcături”. Mă tem să nu fiu greșit înțeles. Cazuri atît de evidente de exprimare nefericită nu am mai întîlnit în cuprinsul bibliografic. Însă nu e păcat că se poate cita chiar și un singur caz de topică silnică?

În același cuprins, pozițiile 78 și 80 stau în contrast ireductibil. Prima e colorat concretă și premeditat naivă („Soră bună cu Pinocchio. păpușa nădrăvană a meșterului Geppeto, Pinochietta, născută din stofa dăruită Geppetei de mătușa Geltrude, este sortită unei vieți de aventuri”), cea de-a doua, abstract pretențioasă („La baza construcției poemului stă ideea necesității respectării cuvîntului dat...”).

Pentru a încheia, mai este necesară încă o semnalarе. Dacă o judecată artistică necesar sintetică ridică probleme dificile de rezolvat într-o formulare concentrată, mai bine să apelăm la soluția enumerativă analitică decît să periclitaм caracterizarea prin clișee tocite sau, și mai grav, prin combinarea clișeului cu notații sumar sociologice. Fișa despre V. Hugo (poz. 179, p. 63) începe astfel: „Bogată ca tematică, opera poetică a marelui scriitor francez abordează problemele sociale ale vremii sale, cit și aspecte din viața oamenilor simpli”. Aceste din urmă „aspecte” nu se însumă în „problemele sociale ale vremii”? Și, dacă recurgem la o caracterizare sintetică, se pare că n-ar trebui să

lipsească referirea la vigurosul suflu liric al poetului, înainte de a semnala varietatea tematică a creației lui.

Toate aceste sesizări nu trebuie să ducă la o concluzie falsă, nedreaptă. *Bibliografia Cărți pentru copii și tineret traduse din literatura universală* este întocmită cu grijă și cu pricepere, cu interes și cu seriozitate profesională. Tot ceea ce am însemnat are drept scop îmbunătățirea textului pentru cea de-a doua ediție, reeditare care se va dovedi în curând necesară, fiindcă munca depusă de E. Fonea și Gh. Bondoc răspunde unei clare necesități.

H. Zalis

Bibliotecinoe delo v zarubejnih stranah. (Activitatea bibliotecară de peste hotare). Moscova, Izdatelstvo „Kniga”, 1965. 351 p.

Culegerea, întocmită sub auspiciile Institutului de Stat al Culturii din Moscova, este consacrată activității bibliotecilor din 17 țări (R. P. Bulgaria, Marea Britanie, R. P. Ungară, R. D. Vietnam, R. D. Germană, Danemarca, India, Italia, R. P. Polonă, Republica Socialistă România, S.U.A., Franța, R. S. Cehoslovacă, Elveția, Suedia, R. S. F. Iugoslavia, Japonia). După cele 17 studii monografice, la sfârșit, se găsește și un articol asupra organizațiilor bibliologice internaționale, intitulat *Organisme bibliotecare și bibliografie internaționale*. Lucrarea este destinată atât studenților în biblioteconomie, cit și lucrătorilor din bibliotecă.

Studiile reunite în acest volum au un plan unitar, în fiecare dintre ele fiind tratate următoarele probleme: istoria bibliotecilor; caracterizarea stadiului actual al bibliotecilor publice și științifice; bibliotecile naționale; pregătirea profesională a cadrelor; societățile și organizațiile bibliotecare și publicațiile periodice de biblioteconomie.

Monografia referitoare la bibliotecile din Republica Socialistă România a fost redactată de V. A. Ambartumean. Studiul său cuprinde date interesante și semnificative pentru cititorul străin în legătură cu istoria dezvoltării bibliotecilor românești pînă la 28 August 1944 și, mai ales, reorganizarea și avântul pe care l-au luat aceste instituții în anii socialismului. Este prezentată pe larg rețeaua bibliotecilor publice, cu structura sa organizatorică, ca și rețeaua bibliotecilor științifice. Sînt prezentate date amănunțite referitoare la marile noastre biblioteci (Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România, Biblioteca Centrală de Stat, bibliotecile universitare etc.). Redactarea lucrării a fost încheiată în anul 1963 și, ca urmare, o seamă de aspecte mai noi (ulterioare anului 1963), legate de organizarea lecturii publice și, în special, de activitatea bibliotecilor științifice de cercetare și de documentare, nu sînt cuprinse în studiul referitor la țara noastră.

În mod firesc, pentru cititorul român, lucrarea prezintă un interes sporit prin referințele pe care le face la bibliotecile din celelalte țări și, din acest unghi, o recomandăm cu convingere celor interesați. Culegerea face o largă incursiune în istoria bibliotecilor din vestul Europei, plasîndu-le începuturile în evul mediu (secolele VII—IX). Doar Italia, ale cărei biblioteci își au rădăcinile în bibliotecile publice ale vechii Rome, începînd cu secolul al IV-lea, face oarecum excepție. Și aici însă, în urma migrațiunilor, aceste biblioteci dispar, reapărînd, ca în întreaga Europă, în evul mediu. India și Japonia își creează și ele biblioteci începînd cu secolul al VII-lea și al VIII-lea, ca urmare a apariției budismului și a nevoii de a strînge manuscrisele și cărțile xilografiate ale templelor și mănăstirilor. Evoluția culturală a Sud-Estului Europei a fost mult încetinită de dominația otomană și, în consecință, apariția bibliotecilor întîrzie pînă în secolul al XIV-lea și al XV-lea. Ritmul de dezvoltare a bibliotecilor a fost determinat de transformările social-istorice specifice fiecărei țări. O dată cu dezvoltarea forțelor de producție și a tehnicii, și evoluția bibliotecilor marchează un însemnat progres în secolul al XIX-lea. Apariția, ca și dezvoltarea activității lor, a fost legată de crearea statelor naționale, de transformările economice specifice capitalismului și de organizarea sistemelor de învățămînt. În acest secol, sînt puse bazele organizării rețelei de biblioteci publice, a bibliotecilor naționale, ca și a bibliotecilor științifice.

Organizarea rețelelor de biblioteci publice cu caracter enciclopedic și a celor științifice prezintă diferite caracteristici. În majoritatea țărilor, bibliotecile publice s-au organizat pe criterii administrative, fapt care a determinat subdivizarea acestora în biblioteci regionale (provinciale), raionale, orașenești și sătești. Pentru o mai bună funcționare a lor, a apărut necesitatea creării unui sistem unitar de biblioteci. Danemarca a fost printre primele țări care și-a creat un astfel de sistem de organizare a rețelelor de biblioteci. În alte țări, ca S.U.A., Marea Britanie etc., un astfel de sistem lipsește însă și astăzi.

Problema deservirii cititorilor este rezolvată aproape pretutindeni prin accesul liber la raft, ai cărui început s-a făcut în S.U.A., încă în secolul al XIX-lea. Generalizarea acestui sistem a avut loc însă în secolul nostru.

În legătură cu completarea fondurilor și împrumutul interbibliotecar, este analizată mai în amănunt situația din Marea Britanie, unde s-a ajuns la o bună cooperare în acest domeniu, centru de coordonare fiind Biblioteca centrală de împrumut. Pentru ilustrarea experienței avansate în organizarea lecturii copiilor și a tineretului, este prezentată situația bibliotecilor de acest tip din diferite țări. În ceea ce privește conducerea științifică a muncii biblioteconomice, acest rol revine bibliotecilor naționale aproape peste tot. Marea majoritate a bibliotecilor naționale se bucură de dreptul de depozit legal și sînt centre bibliografice, elaborînd bibliografiile naționale. De asemenea, catalogarea și clasificarea centralizată, ca și funcția de centru național de schimb, sînt organizate pe lângă bibliotecile naționale (de pildă, în Republica Socialistă România, Franța, S.U.A. și altele).

Pregătirea profesională a bibliotecarilor este o altă temă dezbătută în culegere, distingîndu-se mai multe aspecte. Învățămîntul biblioteconomic este organizat în institute de învățămînt de sine stătătoare, cum sînt Institutul de biblioteconomie din Danemarca sau Institutul de științe biblioteconomice de la Delhi. În cele mai multe țări, învățămîntul biblioteconomic mediu pregătește bibliotecari pentru bibliotecile publice, urmînd ca pregătirea superioară să se facă într-o universitate cu o facultate sau o catedră de biblioteconomie. Într-o serie de alte țări, cursurile de perfecționare a bibliotecarilor sînt organizate de către bibliotecile naționale sau de către alte biblioteci mari. În țările capitaliste, asociațiile de bibliotecari îndeplinesc, pe lângă funcția sindicatelor de bibliotecari, cum este cazul Asociației bibliotecarilor din Marea Britanie, și sarcini ca: pregătirea profesională a cadrelor, conducerea activității științifice și informative, publicarea diferitelor lucrări, dări de seamă, statistici, organizarea conferințelor de specialitate, precum și reprezentarea bibliotecilor în organizațiile internaționale pentru probleme de biblioteci și bibliografie.

În sfîrșit, culegerea prezintă periodicele de biblioteconomie cele mai importante. editate în țările amintite.

Lucrarea se încheie cu prezentarea organismelor internaționale legate de activitatea biblioteconomică sau bibliografică: UNESCO, FIAB, FID, tratate succint, cu istoricul, funcțiile și sarcinile lor în asigurarea colaborării între toate bibliotecile din lume, pentru înflorirea culturii și a științei.

Bibliotecinoe delo v zarubejnih stranah reprezintă o valoroasă sinteză a activității bibliotecare din lume, o lucrare bine organizată și sistematizată. Ținuta ei științifică a fost asigurată de cunoscute personalități bibliologice din Uniunea Sovietică, studiile înmănușate în volum fiind semnate de V. A. Ambarțumian, I. I. Bagrova, I. V. Baldina, E. A. Bociarnicova, M. B. Nabatova, V. N. Orlov, V. M. Osichina, E. V. Raticova, M. I. Rudomino, E. V. Serov, T. S. Stupnicova, N. I. Tiulina.

Antonina Moțet

BIBLIOTECARI !

Pentru a asigura integritatea colecției

REVISTEI BIBLIOTECILOR pe anul 1968,

reînnoiți, din timp, abonamentele.

LITERATURĂ SOCIAL-POLITICĂ

„Capitalul” lui Marx și contemporaneitatea. Buc., Editura politică, 1967. 288 p.

Editată cu ocazia împlinirii a 100 de ani de la apariția primului volum al genialei opere a lui K. Marx, lucrarea cuprinde nouă studii originale, elaborate de profesori universitari, cercetători științifici în economie și în filozofie: „Capitalul” — revoluție în economia politică de conf. dr. Aurel Negucioiu; *De ce „critica economiei politice?”* — de prof. Miron Constantinescu; *Din istoria începuturilor pătrunderii și răspîndirii ideilor „Capitalului” în România* de dr. Gheorghe Dobre; *Karl Marx și economiștii noștri* (Poziții ale unor economiști burghezi din România perioadei interbelice față de doctrina economică a lui Marx) de conf. dr. Nicolae Ivanciu; *Variații ale mărimii plusvalorii în deceniile recente* de Leon Stroja; *Probleme ale elaborării sistemului categorial al capitalismului monopolist de stat* de prof. dr. Emilian Dobrescu și prof. dr. Tudorel Postolache; *Dialectica în formele-valorare și în formele de judecată la Marx* de conf. Radu Stoichiță și Gustav Offenberger; *Semnificația abstractului și concretului în „Capitalul” lui Marx* de Alexandru Florian.

Antologia gândirii românești (secolele XV—XIX). Vol. 1—2. Buc., Editura politică, 1967. Vol. 1. 448 p.; vol. 2. 416 p.

Pregătită de Institutul de filozofie al Academiei, *Antologia* reunește texte reprezentative din operele gânditorilor progresiști din țara noastră, multe dintre ele fiind inedite. Sînt astfel prezente scrierile lui Grigore Ureche, Miron Costin, Nicolae Milescu, Samuil Micu Clain, Petru Maior, Paul Iorgovici, Gheorghe Lazăr, Eufrosin Poteca, Nicolae Bălcescu, Ion Ionescu de la Brad, Avram Iancu, Simion Bărnuțiu, August Treboniu Laurian, Timotei Cipariu, C. A. Rosetti, Ion Ghica, Vicențiu Babeș, Dionisie Pop-Marțian ș.a. De asemenea, sînt incluse texte din scrierile unor cunoscuți oameni de știință din secolul trecut (Em. Bacaloglu, Gr. Ștefănescu, Victor Babeș, Constantin Istrati) ca și cele aparținînd lui: Nicolae Codreanu, Dr. Russel C. Dobrogeanu-Gherea, Raicu Ionescu-Rion, Pavel Mușoiu etc.

Antologia răspunde unor nevoi de mult resimțite; ea oferă un material documentar privind originea poporului român, lupta lui pentru eliberare, dezvoltarea economică și socială, probleme filozofice ale științelor naturii, filozofia istoriei, teoria culturii, etică, ateism ș.a., probleme reflectate în opera gânditorilor progresiști din țara noastră.

Mihu, Achim. **Sociometria**. Escu critic. Buc., Editura politică, 1967. 336 p. (Biblioteca de filozofie și sociologie).

Pe baza experienței cercetărilor sociometrice proprii, întreprinse în ultimii ani, Achim Mihu a elaborat o carte deosebit de interesantă, izbutind să prezinte critic curentul sociometric.

Studierea relațiilor directe dintre oameni, în cadrul „grupurilor mici” — echipă, brigadă, grupă de studenți, colectiv de instituție etc., prezintă o mare importanță în construcția socialistă prin soluțiile pe care le poate oferi în sprijinul îmbunătățirii relațiilor interpersonale. Prin nivelul ei teoretic, documentarea amplă, ținuta științifică, orientarea ideologică și optica metodologică, lucrarea se anunță ca una din cele mai interesante apariții din literatura filozofică și sociologică românească a ultimilor ani.

Serisă într-o formă accesibilă, lucrarea se adresează celor mai largi cercuri de intelectuali.

Lane, Mark. **O judecată pripită**. Buc., Editura politică, 1967. 464 p.

Apărută în 1966 în Anglia și S.U.A., cu subtitlul *O critică a anchetei efectuate de comisia Warren cu privire la asasinarea președintelui John Kennedy, a ofițerului de poliție John Tippit și a lui Harvey Oswald*, cartea avocatului Mark Lane oferă o analiză critică a condițiilor în care au fost audiați martorii, a constatărilor chirurgilor care au examinat corpul neînsuflețit al lui Kennedy, a depozițiilor soției lui Oswald. Autorul a desfășurat, pe cont propriu, o anchetă la Dallas, luînd declarații unor persoane la care comisia Warren n-a apelat sau care au fost audiate cu întîrziere.

Cîte gloanțe au fost trase asupra președintelui Kennedy? A putut unul dintre ele să lovească și pe Kennedy și pe Connally? Din ce fel de armă au provenit? Ce a putut

să-l determine pe Oswald să-l asasineze pe președintele Statelor Unite ale Americii și ce l-a făcut pe Jack Ruby să-l împuște pe Oswald? Pentru ce și de cine a fost asasinat polițistul Tippit? Mark Lane încearcă să dea răspunsuri la toate aceste enigme înțrebări, care nu încetează să preocupe opinia publică americană și mondială, cu rigurozitatea unui jurist conștient că trebuie să facă dovada fiecărei afirmații.

ISTORIE

Cupșa, Ion. **Mărăști, Mărășești, Oituz.** Buc., Editura militară, 1967. 160 p.

Vara anului 1917. În Moldova, se desfășoară o vastă activitate de reorganizare a armatei. Toate speranțele poporului român se îndreptau spre această parte a țării, care rămăsese neocupată, de unde trebuia să vină eliberarea și salvarea națională. În condiții extrem de grele, cu eforturi și sacrificii imense, are loc refacerea și întărirea puterii militare a țării.

Autorul cărții arată, în pagini zguduitoare, elanul și hotărârea ostașilor noștri de a face totul pentru a opri ofensiva dușmanului, care intenționa să cotopească întregul teritoriu al țării noastre și să-și deschidă drum spre Ucraina și spre porturile de la Marea Neagră. Dându-ne o privire de ansamblu asupra pregătirilor ce se făceau de ambele părți, în vederea acțiunilor de luptă din vara anului 1917, colonelul Ion Cupșa, ne introduce în atmosfera premergătoare marilor bătălii ce aveau să aibă loc în zonele Mărăști, Mărășești și Oituz.

Descrierea, cu competență, a fiecărei bătălii, folosirea unui vast material documentar aduc în fața cititorilor strălucitoare pagini de istorie a patriei, iar prezentarea unor acte de eroism ne trezește sentimente de adâncă admirație și recunoștință pentru faptele de arme ale bravului căpitan Coravu, distins în luptele de la Mărăști, sau pentru ingeniozitatea și sacrificiul „fantomelor albe”, ale ostașilor Regimentului 32 Mircea care în luptele de la Mărășești au înspăimântat și derutat pe cotoșitorii germani. Ofițerii luptă cot la cot cu ostașii pe care îi comandă. În valea Oituzului, în primele rinduri ale escadronului său, căpitanul Brăileanu cade la datorie strigând: „Înainte băieți!”

Și exemplele se succed, pe rând, de la voluntara Ecaterina Teodoroiu la caporalul Constantin Mușat, de la micuța eroină Măriuca Zaharia, de numai 12 ani, la sacrificiul căpitanului Grigore Ignat sau cel al sergentului Iliescu.

Autorul reliefează, în continuare, capacitatea organizatorică și de conducere a ofițerilor români, puterea de rezistență și voința de neclintit a ostașilor noștri, care își apărau cu ardoare patria și care prin abnegația lor au asigurat succesul operațiilor.

Bătălia de la Mărăști, începută la 9 iulie 1917, se încheie prin cucerirea Măgurii Cașinului, după care generalul Averescu ordonă, la 19 iulie 1917, oprirea ofensivei în acest sector.

Cele două bătălii, de la Mărășești și Oituz, s-au desfășurat concomitent, începând cu sfârșitul lunii iulie și primele zile ale lunii august 1917 și încheindu-se cu rezultate remarcabile în a doua jumătate a lunii august 1917. În aceste bătălii, forțele Puterilor Centrale de pe frontul român au fost înfrânte.

În perspectiva celor 50 de ani scurși, înfierbintata vară a anului 1917 ne apare și mai tulburătoare, descoperind că ea a însemnat păstrarea independenței și a grăbit încheierea procesului desăvârșirii unității naționale a României.

Cunoscător al celor mai importante momente din luptele purtate aici, colonelul Ion Cupșa dovedește o capacitate remarcabilă de sintetizare, dăluind cu cuvinte sobre imagini nemuritoare despre vitejia și eroismul, individual și colectiv, al ostașilor români, despre spiritul de abnegație și sacrificiu al întregului nostru popor în apărarea libertății și independenței patriei române.

BELETRISTICĂ

Galan, V. Em. **Accidentul era inevitabil**. Buc., Editura pentru literatură, 1967. 272 p.

Ultima carte a lui V. Em. Galan, *Accidentul era inevitabil*, cuprinde confesiunea unui tânăr de 15 ani internat în spital în urma unui accident. Modalitatea artistică ne amintește de *Zodia înstrăinării* în care însă rememorările pacientei descriu o lume absorbită de puterea banului, urmărită în cele mai caracteristice detalii.

Iosif Otăsatu, eroul *Accidentului*, trăiește în altă lume și, în ciuda concepțiilor egoiste și înguste ale tatălui său, el va ajunge să prețuiască calitățile morale nou afirmate. Înzestrat cu o inteligență deosebită la care se adaugă o instrucție serioasă pentru vârsta lui, o maturitate surprinzătoare, Iosif reușește să cunoască și să caracterizeze personajele din jurul său, locul pe care-l ocupă față de sentimentele lui. Are plăcerea de a se confesa, de a-și destăinui gândurile, preocuparea de a se cunoaște: „Personal, sint partizanul conștiinței. Omul trebuie să știe despre dinsul cât mai multe, chiar dacă nu toate-i fac plăcere”. În acest fel cititorul cunoaște pe Cosma Otăsatu, tatăl lui Iosif, un îngîmfat, dornic de parvenire, ignorant și despotic. Viața lui este învăluită în mister, exagerînd contribuția sa reală în activitatea profesională și încercînd să făurească în sufletul copilului său o imagine deformată.

Ajuns la vârsta întrebărilor, Iosif nu se mai poate mulțumi cu raționamentele pe care tatăl său încearcă să i le inculce și astfel, desprinzîndu-se încetul cu încetul de sub influența lui, atinge nivelul înțelegerii adevăratei lui personalități.

Rînd pe rînd, ca într-un calcidoscop, apar conturate, din unghiul de vedere al eroului, alte și alte personaje: sora Penelea care de mai mult de 17 ani își așteaptă soțul dispărut în război, singurul om de care o leagă o amintire, o nădejde: bunica ce-și iubește nepotul: „Devotament pînă la desperare. Devotament pînă dincolo de orice capete — pînă la contrariul devotamentului”; Bartolomeu Halaicu, zis Bubi, personaj pitoresc prin firea sa boemă, supraveghează educația lui Iosif.

Relațiile false din familia Otăsatu, faptele tatălui său, nu-i mai permit lui Iosif să trăiască ca pînă acum. Reflecțiile lui sînt îndreptate spre cunoașterea celor cu care trăiește — pînă la greselilor și abaterilor care au fost posibile de la caz la caz. mai mult, face judecăți de valoare, dă sentințe.

Scriitor comportamentist, atent la gesturi, dialog, la tot ce ține de expresia obiectivă, V. Em. Galan nu-și dezmințe talentul său de creator de atmosferă și excelent portretist.

Accidentul era inevitabil dovedește încă o dată virtuțile prozatorului, calitățile sale artistice.

Pirvu A.

Koptelov, Afanasi. **Marele început**. Buc., Editura pentru literatură, 1967. 376 p.

Autorii de romane biografice au asigurat anticipat interesul cititorilor, deoarece eroii cărților lor nu pot fi decît oameni remarcabili, posesori ai unor virtuți excepționale.

Informația, absolut necesară pentru acest gen de literatură, poate fi prelucrată fără culoare, romanul devenînd atunci o simplă înșiruire de date și fapte. Alteori, scriitorul, nemulțumit de sărăcia documentelor ce vorbesc despre personajul său, îl constrînge pe acesta să treacă prin întîmplări inventate. Prima cale duce la biografie, lucrare indiscutabil onestă; a doua, la un roman în care numele ce-l poartă eroul este accidental, el putîndu-se chema oricum, atît de puțin specifice îi sînt reacțiile.

Romanul biografic veritabil apare ca rod al îmbinării fericite a datelor exacte cu imaginația. Un astfel de drum a urmat Afanasi Koptelov în *Marele început*, care își propune să reconstituie o parte a filmului vieții lui V. I. Lenin, în contextul frămîntărilor revoluționare din Rusia de la sfîrșitul veacului al XIX-lea.

Sub diverse nume conspirative, Lenin acționează în cercurile marxiste din Petersburg. Polemist distins și imbatabil, orator de talent, posedînd o vastă cultură, Lenin cucerește simpatia muncitorilor și intelectualilor progresiști. I se spune „bătrînul” deși e foarte tînăr, pentru înțelepciunea sa și pentru pasiunea cu care cercetează zeci de tomuri. El își dă seama că proletariatului rus îi revine sarcina să răstoarne absolutismul țarist și că remarcabila lui forță constă într-o perfectă organizare. Grandoarea acestor planuri nu-l înspăimîntă, după cum nu-l înfricoșează nici amenințările poliției care îl caută cu înverșunare. Arestat și aruncat în închisoare, e deportat apoi în Siberia. Înainte de a merge în satul Șuşenskoc, poposește la Krasnoiarsk, unde duce aceeași activitate febrilă, subordonată telului revoluției.

Autorul urmărește și relațiile dintre Vladimir Ilici și familia sa. Mama, Maria Alexandrovna, îmbătrînită înainte de vreme datorită necazurilor ce s-au abătut asupra sa, totuși mindră de copiii ei, sora, Anna Ilincina, plină de atenții față de fratele său, sînt prezențe emoționante în cadrul romanului. Ulianov, sprijinit de dragostea familiei și a prietenilor, printre care se disting Vaneev și Gleb Krjijanovski, lucrează în mai multă liniște.

Delicate sînt paginile ce descriu iubirea dintre Ulianov și viitoarea sa soție, Nadejda Krupskaja. Dragostea lor e reținută, calmă, ținută mult timp sub tăcere „gîndurile neîntrupindu-se în vorbe” nu din cauza timidității, ci deoarece vremurile erau tulburi.

La întrebarea dacă romanul *Marele început* are sau nu valoare documentară, răspunsul e cu siguranță afirmativ. Activitatea lui Lenin în cercurile marxiste, arestarea și deportarea lui sînt atestate. Că gesturile, vorbele pe care scriitorul i le atribuie, i-au aparținut, e puțin probabil și asta nu interesează, aceste abateri de la adevăr ținînd de regulile genului. Koptelov și-a înțeles personajul prin prisma faptelor sale și l-a înzestrat cu gesturi și vorbe semnificative, care să-i pună în lumină caracterul.

Romanul nu are o construcție complicată, deși acțiunea se desfășoară pe planuri diferite, trecerea de la un plan la altul făcîndu-se firesc, fără a se crea impresia de artificialitate. Fraza lui Koptelov, simplă, lipsită de podoabe inutile, se mulează perfect la întîmplările povestite.

Marele început se adaugă bogatei literaturi consacrate lui V. I. Lenin, ca o contribuție prețioasă la cunoașterea anilor de formare a conducătorilor Revoluției din Octombrie.

G. Mares

TEORIE, CRITICĂ LITERARĂ

Constantinescu, Pompiliu. *Scrieri*. Vol. 1-2. Buc., E.P.L., 1967. Vol. 1. 422 p. : vol. 2. 624 p.

Activitatea critică a lui Pompiliu Constantinescu oferă „una din oglinzile cele mai fidele” ale operelor literare în calitatea sa de cronicar, mai întîi sporadic, la *Ritul vremii*, *Mișcarea literară*, *Sburătorul*, *Viața literară*, iar apoi, în mod permanent, la *Țrenea* și *Revista Fundațiilor*.

Pompiliu Constantinescu considera că există trei modalități de reflectare publicistică a „cugetării timpului”: eseu, cronică și articolul, modalități care i-au fost, rînd pe rînd, proprii.

În prima perioadă a activității sale, Pompiliu Constantinescu este atras mai ales de cronică, de foileton, specie critică eliberată de rigiditatea teoretizărilor, spre care evolua, de altminteri, întreaga critică europeană. În articolul *Critică și foiletonism*, P. Constantinescu dădea următoarea definiție: „Cronica e bazată de obicei pe un fapt, cu reflexia redusă la reacția imediată, spontană și la reliefaarea rapidă a individualismului”. Foiletonalele sale se caracterizează printr-o construcție limpede și precisă, printr-o mare acuratețe a expresiei. Preocupat de problema valorii în opera literară, Pompiliu Constantinescu a demonstrat o mare obiectivitate și multă exigență. În *Istoria literaturii române*, George Călinescu scria: „...nu se poate avea decît stimă pentru aceste lentile bine fixate la ochi și pentru cușitul ținut în mîna fără tremurături”.

Atras de „figurinele” lui Eugen Lovinescu, Pompiliu Constantinescu a practicat și el o vreme portretul literar concentrat, prin cîteva „medalioane” despre Bacovia, Goga, Hogaș, Lovinescu ș.a. Pe latura portretizării, se poate descifra la P. Constantinescu și influența lui Sainte-Beuve, pentru care a încercat o puternică admirație, realizînd traducerea românească a *Paginilor de critică*.

Cu timpul, locul cronicii scurte este luat de *studiu*, și mai ales de *eseu*, ca modalități mai cuprinzătoare, permițînd o mai mare mobilitate, o zigzagare a firului ideii, cu introducerea unor observații de principiu etc. În eseurile și în studiile sale, Pompiliu Constantinescu pornește, ca și în cronici, nu de la probleme generale de literatură sau de estetică, ci de la un pretext imediat, ca apariția unei cărți. Escistica sa se caracterizează printr-o mare substanțialitate, prin bogăție de idei și prin observații deosebit de pătrunzătoare. „Critică spontană” pe care a practicat-o nu a fost atinsă de nici una din slăbiciunile care-l pot amenința pe cel ce utilizează această metodă.

Pompiliu Constantinescu este atras mai mult către studiul monografic, care îi permite adîncirea unei opere, interpretarea în complexitatea și unicitatea ei, pînă la epuizarea aspectelor ei majore. Studiul monografic i-a prilejuit revenirea asupra unor viziuni anterioare sau îmbogățirea lor, printr-un efort de precizare și prin relevarea unor noi puncte de vedere în interpretare. Ne referim la studiile *Tudor Argeșei*, *Comediile lui Caragiale*.

Prin obiectivitatea și exigența sa, prin disciplina metodică pe care a demonstrat-o, prin concepția despre legătura indestructibilă dintre artă și viață care a stat la baza activității sale critice, prin sugestiile sale și perspectivele ce le-a deschis în studiul anumitor autori clasici, prin cronicile sale care înregistrează în spirit critic, dar cu multă receptivitate, fenomenul literar la care a asistat timp de peste două decenii, Pompiliu Constantinescu rămâne unul dintre cei mai interesanți critici literari din perioada dintre cele două războaie.

După volumul selectiv apărut în 1957, noua ediție, mult mai cuprinzătoare, apărută sub îngrijirea Constanței Constantinescu, cu o prefață de Victor Felea, marchează un eveniment editorial.

Seria de *Scrieri*, din care nu demult au apărut primele două volume, cuprinde o selecție din vasta operă a criticului Pompiliu Constantinescu (cronici literare, escuri, studii, articole) grupată în patru secțiuni: *scriitori români; probleme de literatură; pe marginea literaturii universale; probleme de cultură și politică*.

Fiecare volum este însoțit de note bibliografice și de indice de autori.

Volumele 1 și 2 inaugurează secțiunea *Scriitori români*. Materialele au fost grupate pe autori, în ordine alfabetică, cu respectarea cronologică interioară. Datorită consemnării periodice a cărților — reprodusă întocmai în ediția de față — prin însumarea lor se realizează o imagine critică globală asupra anumitor autori, adevărate mici monografii.

Celelalte secțiuni — așa cum reiese din nota asupra ediției — urmează să aibă o orînduire strict cronologică a materialelor însumate.

Volumul 1 cuprinde cronici și studii despre F. Aderca, I. Agirbiceanu, V. Alecsandri, D. Anghel, C. Ardeleanu, T. Argezi, G. Bacovia, I. A. Bassarabescu, M. Beniuc, L. Blaga, Dem. Botez, Gh. Brăescu ș.a.

În volumul 2 sînt cuprinse articole despre Caragiale, Otilia Cazimir, G. Călinescu, N. D. Cocea, I. Codru-Drăgușanu, Mihael Dragomirescu, Mircea Eliade, M. Eminescu ș.a.

Prefața, cu care Victor Felea însoțește această ediție, oferă, documentat și competent, o imagine asupra activității de publicist și critic literar desfășurate de Pompiliu Constantinescu, prezintă în mod analitic principalele sale puncte de vedere critice cu privire la scriitorii clasici sau contemporani, reține sugestiile interesante pentru critica literară actuală, subliniază locul de seamă ocupat de acesta în cultura românească, alături de alte personalități marcante ale criticii și istoriei literare.

Ioana Tăutu

Heliade Rădulescu, Ion. *Opere*. Vol. 1. Buc., Editura pentru literatură, 1967. 600 p.
Ion Heliade Rădulescu, reprezentant strălucit al generației patruzeceptiste, este una din figurile prestigioase ale secolului XIX. Personalitate de formație enciclopedică, a depus o activitate de o însemnătate hotărîtoare, înscriindu-și numele în cartea de aur a literelor românești.

Elev și continuator al lui Gheorghe Lazăr la școala de la „Sf. Sava”, membru al Asociației literare, participant al revoluției de la 1848, în Muntenia, Ion Heliade Rădulescu a fost un entuziast animator.

Publicarea *Gramaticii* în 1828, fondarea *Curierului românesc* și a suplimentului literar, *Curierul de ambe sexe*, sînt tot altele realizări care se îngemănează cu încercările proprii în versuri și proză. Autorul *Sburătorului* stimulează creația originală, socotind că dezvoltarea literaturii se poate înfăptui urmînd învățămintele înaintașilor, posteritatea reținînd ceea ce va fi bun: „Nu e vremea de critică, copii; e vremea de scris, și scriți cît veți putea și cum veți putea; dar nu cu răutate: faceți, iar nu stricați, că nația primește și binecuvîntează pe cel ce face și blestemă pe cel ce strică”.

Trebuie subliniat rolul deosebit ce l-a jucat Heliade în munca de traducere a operelor din tezaurul literaturii universale. Lucrările ce figurează în acel plan vast întocmit de scriitor învederează cunoștințele lui bogate și multilaterale, ca și înțelegerea cerințelor epocii în care trăia. El însuși traduce *Meditațiile poetice* ale lui Lamartine, *Amfitrion* de Molière, poemul ossianic *Fingal*, *Lamentațiile lui Tasso* de Byron etc.

Cercetarea scrierilor lui Heliade vădește preocupări filozofice, istorice și propriu-zis literare, pe care a încercat să le armonizeze. Înregistrăm astfel idei împrumutate din lucrările socialiștilor creștini, conjugate cu cele inspirate de creația lui Tasso, Milton, Lamartine, Schiller, Byron, V. Hugo.

Ele sînt integrate într-un sistem de gîndire de nuanță utopică, în care imaginația își aproprie planuri vaste, într-o pendulare continuă și neliniștită între realitate și fantezie.

Apariția primului volum al ediției critice Ion Heliade Rădulescu constituie un eveniment cultural. Printr-un complex de împrejurări opera literară a scriitorului patruzeceptist nu s-a bucurat de o tipărire frecventă și pînă astăzi ca nu a apărut complet.

S-ar putea explica aceasta prin faptul că însuși Heliade nu și-a publicat-o într-o ediție definitivă, precum și dificultatea obiectivă pe care o ridică o creație vastă, scrisă în mare parte într-o limbă cu o ortografie aberantă. Aceste dificultăți au fost învinse de Vladimir Drimba, îngrijitorul ediției, care supunând poezia lui Heliade unui studiu răbdător și complex, ne-a dăruit un prim volum. Cercetarea manuscriselor, compararea tipăriturilor succesive, stabilirea principiilor de transcriere pe baza cunoașterii tuturor formelor de limbă ale scriitorului i-au permis lui Vladimir Drimba de a întocmi această ediție critică, răspunzând celor mai înalte cerințe științifice.

În acest volum întâlnim poezia heliadescă, de la elegie la baladă, de la epopee la fabulă, de la poezia erotică la versul ocazional.

Studiul introductiv semnat de profesorul dr. docent Al. Piru, punctează cele mai interesante momente ale vieții scriitorului, insistând asupra analizei operei.

Datorită contradicțiilor și confuziilor „în acea epocă frământată”, scriitorul a fost depășit de evenimente și activitatea sa politică a eșuat, dar — notează cu justete Al. Piru — „efortul participării nu este mai puțin dramatic”.

E.S.

MUZICĂ

Tomescu, Vasile. Paul Constantinescu. Buc., Editura muzicală, 1967, 504 p.

Cultura muzicală românească a cunoscut și cunoaște, în etapa ei modernă de afirmare, reprezentanți de prestigiu. Alături de George Enescu și Mihail Jora, de Sabin Drăgoi și Theodor Rogalski, Paul Constantinescu s-a impus ca una dintre personalitățile care au știut să dea glas simțirii artistice a poporului nostru, aducând o contribuție hotărâtoare la definirea muzicii noastre în contextul artei contemporane universale.

Discipol al unor maeștri de renume ca Mihail Jora, Dimitrie Cuclin, George Breazu, Constantin Brăiloiu, cunoscător profund al frumuseților cîntecului popular, Paul Constantinescu și-a durat, cu neclintită dragoste pentru poporul și cultura cărora le aparține, propria sa creație de puternică originalitate a expresiei. Investigînd cu pasiune cele mai caracteristice domenii ale tezaurului muzical folcloric, de la baladă, joc și bocet, de la cîntecele de luptă socială pînă la melodiile de obîrșie bizantină, studiind experiența predecesorilor, muzicianul și-a făurit încă de la primele lucrări o concepție și un stil propriu de creație. El s-a străduit cu rivnă și pilduitoare exigență pînă cînd dramaticul sfîrșit al vieții a curmat ascensiunea unui muzician complex, integrat, prin multiple aspecte ale activității sale, culturii și artei noastre noi. Simfonii și concerte, opere și oratorii, muzică de cameră și corală, piese simfonice de mare popularitate atestă măiestria autentică, vibrația unui temperament viguros. Muzica sa exprimă într-un tot armonios simțirea dramatică gravă în contrast cu satira ascuțită, dezlănțuirile de veselie scînteietoare cu lirismul nobil, discret al dorului și al dragostei. Multe din creațiile lui Paul Constantinescu, frecvente în repertoriul interpreților români și străini, au intrat în conștiința publicului din țara noastră și de peste hotare. Activitatea de îndrumător al tinerelor generații de muzicieni, aspectele legate de aportul lui Paul Constantinescu pe tărîmul vieții artistice și culturale, reprezintă tot atîtea pagini de seamă din istoria modernă și contemporană a muzicii românești.

Valorificînd bogate și interesante documente, păstrate în biblioteca lăsată de muzician, înmănușînd fapte și date aflate vii în memoria contemporanilor, cercetînd partituri, însemnări personale rezultate din contactul cu compozitorul, monografia, semnată de Vasile Tomescu, realizează o evocare amplă a vieții și operei lui Paul Constantinescu. Ea situează figura eminentului muzician în cadrul complex al școlii muzicale românești și al culturii naționale în ansamblu.

Emil Manu

CATALOGAREA (V)

1.219 Descrierea la autorul colectiv. Publicațiile oficiale

În catalogare, orice instituție, organizație sau adunare de persoane, cunoscută sub o denumire de colectivitate sau o denumire colectivă, este considerată ca autor al materialelor oficiale (cu caracter administrativ sau cu caracter informativ) publicate în numele ei. Cu toate acestea, în funcție de conținutul, tipul și caracterul titlului publicației, materialele oficiale se descriu *fie* la denumirea colectivității de la care emană (descrierea la *autor colectiv*), *fie* la titlu.

Forma descrierii la autorul colectiv nu diferă prin nimic de forma descrierii la autorul personal. Distribuirea elementelor pe fișă se face în conformitate cu schema descrierii la autor. Denumirea instituției sau a organizației se notează pe primul rând al fișei, de la prima linie verticală, și se continuă pe rândul următor, începând de la o distanță de 1/2 cm de la o a doua linie verticală.

În scopul de a stringe într-un singur loc al catalogului alfabetic toate materialele unei colectivități, în descriere se folosește o *vedetă uniformă* pentru denumirea colectivității, compusă din denumirea oficială a acelei colectivități, iar de la formele neadoptate pentru vedetă se fac trimiteri (de exemplu: *Institutul de cercetări miniere*, cu trimitere de la ICEMIN).

Dacă însă colectivitatea este larg cunoscută printr-o denumire curentă în formă prescurtată, ca vedetă uniformă va fi aleasă denumirea prescurtată.

1.219.1 Publicațiile care se descriu la autorul colectiv

a) Se descriu la *autorul colectiv*: statutele (cu excepția statutelor-tip), manifestele, programele, rapoartele oficiale, dările de seamă de activitate, hotărârile, rezoluțiile, regulile și regulamentele, precum și materialele legislative, publicate de:

1. Organele supreme ale puterii de stat și organele centrale ale administrației de stat — Marea Adunare Națională, Consiliul de Stat, Consiliul de Miniștri și celelalte organe centrale ale administrației de stat;
2. Organele locale ale puterii de stat și ale administrației de stat — sfaturile populare, comitetele executive ale sfaturilor populare;
3. Organizațiile de partid și de U.T.C., sindicatele, organizațiile de masă și alte organizații cu caracter obștesc;
4. Instituțiile și organizațiile științifice, cultural-educative și economice;
5. Conferințele, congresele și alte adunări cu caracter temporar.

P. C.	R.
	Statutul Partidului Comunist Român. [Adoptat la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român]. București, Editura politică, 1965. 112 p.

Descrierea unui statut la autorul colectiv

b) La autorul colectiv se mai descriu publicațiile instituțiilor și ale organizațiilor, dacă denumirea colectivității face parte integrantă din titlu (de exemplu: *Lucrările Institutului de cercetări alimentare*) sau dacă titlul nu are un caracter finit fără indicația colectivității (de exemplu: Hotărâre, Rezoluție. Dare de seamă, Ghid etc.).

Dat fiind că cititorii pot căuta în catalog materialele oficiale la titluri cum sint cele indicate mai sus, pentru aceste cuvinte se introduc în catalog fișe informative de felul următor:

	Hotărâri
	ale instituțiilor și organizațiilor. Vezi în catalog la denumirea instituției sau a organizației respective. De exemplu: P. C. R. C.C. Hotărâre

Dacă pe pagina de titlu se găsește numai denumirea instituției sau a organizației, dar lipsește titlul lucrării, denumirea respectivă se notează în vedetă ca autor colectiv și se alcătuiește, de către bibliotecar, un titlu convențional, determinat de conținutul lucrării.

	Universitatea muncitorească de cultură muzicală. Bucu-
	[Dare de seamă.—Program]. [Bucu- rești, 1962]. 47 p. cu ilustr. și portr.

Descrierea la autorul colectiv a unei lucrări fără titlu

c) Publicațiile instituțiilor și organizațiilor indicate la punctele a) și b) se descriu la autorul colectiv, chiar dacă sînt semnate de un autor personal în calitate de salariat sau de reprezentant al colectivității.

1.219.11 *Alegerea vedetelor uniforme.* La alegerea vedetelor pentru descrierea publicațiilor catalogate la autorul colectiv, se respectă următoarele indicații:

1. *Publicațiile organelor supreme ale puterii de stat și ale organelor centrale ale administrației de stat* se descriu la denumirea instituției respective, începînd cu numele statului.

	România (Republica Socialistă România). Consiliul de Miniștri
nr. 2896 evidența profesională.	Hotărîrea Consiliului de Miniștri privind declararea, cercetarea și accidentelor de muncă și a bolilor profesionale. Timișoara, 1963. 5 p.

Descrierea unei publicații a Consiliului de Miniștri

2. *Publicațiile organelor locale ale puterii de stat și ale administrației de stat* se descriu la denumirea sfatului popular respectiv, începînd cu numele localității, raionului, regiunii. De exemplu:

- București. Sfatul popular al orașului București
- București. Sfatul popular raional 16 Februarie
- București. Sfatul popular regional
- București. Comitetul orășenesc pentru cultură și artă
- București. Comitetul regional pentru cultură și artă

sau:

- Argeș. Sfatul popular regional.
- Pitești. Sfatul popular al orașului Pitești

3. *Publicațiile organizațiilor de partid și de U.T.C., ale sindicatelor, organizațiilor de masă și ale altor organizații cu caracter obștesc* se descriu în felul următor:

Publicațiile Partidului Comunist Român și publicațiile Uniunii Tineretului Comunist se descriu sub vedetele P.C.R. și U.T.C. De la denumirile în formă completă se fac trimiteri la denumirile în formă prescurtată.

În descrierile materialelor congreselor, conferințelor naționale și consfătuirilor de partid și uteciste, în vedetă, după P.C.R. și U.T.C., se adaugă cuvîntul: Congres, Conferință națională, Consfătuire, specificîndu-se totodată numărul de ordine, locul și anul convocării adunării.

	P. C. R.	Congres. Al 9-lea. București. 1965.
Partidului Editura		Rezoluția Congresului al IX-lea al Comunist Român. București, politică, 1966. 47 p.

Descrierea unui material al unui Congres al P.C.R.

În descrierile materialelor Comitetului Central al Partidului Comunist Român și al Uniunii Tineretului Comunist, după denumirile în formă prescurtată P.C.R. și U.T.C. se adaugă inițialele C.C.

Materialele plenarelor C.C. al P.C.R. și ale C.C. al U.T.C. se descriu indicându-se în vedetă cuvîntul Plenară și datele plenarei.

	P. C. R.	C.C. Plenară. 1967. Martie
		Hotărîrea Plenarei C.C. al P. C. R. din 27-28 martie 1967 cu privire la îmbunătățirea conducerii, planificării, funcționării și organizării gospodăriilor agricole de stat. București, Editura politică, 1967. 16 p.

Descrierea unui material al unei plenare a C.C. al P.C.R.

În descrierile materialelor organizațiilor regionale, raionale și orașenești ale Partidului Comunist Român, în vedeta descrierii, după denumirea în formă prescurtată P.C.R., se adaugă denumirea organizației locale. De exemplu:

P.C.R. Organizația de partid a orașului București.

Conferință. București. 1966

4. *Publicațiile instituțiilor și ale organizațiilor științifice, cultural-educative și economice* se descriu la denumirea lor oficială, pe lângă care se adaugă sediul colectivității sau teritoriul asupra căruia se extinde activitatea acesteia.

	Institutul	de cercetări agricole. București
	anul 1965.	Planul de cercetări științifice pe [București, 1965]. 88 p. lito.

Descrierea unei publicații la denumirea instituției

Organizațiile, instituțiile sau întreprinderile cu denumiri caracteristice se desemnează prin denumirea respectivă, determinările care preced denumirea caracteristică inversându-se.

	Electroputere.	Uzina. Craiova
	Craiova, Craiova).	Regulament de ordine interioară. 1962. 22 p. (Uzina „Electroputere”).

Descrierea unei publicații a unei întreprinderi cu denumire caracteristică

5. *Publicațiile congreselor, conferințelor, consfătuirilor și ale altor adunări cu caracter temporar* se descriu în felul următor:

Publicațiile unor adunări cu caracter temporar ai căror participanți sînt membri ai unei instituții sau ai unei organizații se descriu la denumirea instituției sau a organizației respective, urmată de denumirea adunării, de numărul ei de ordine, de locul și anul convocării.

	Institutul	de cercetări metalurgice. Sesiune de comunicări științifice. A 7-a. București. 1967 [Programul și rezumatul comunicărilor].
	19—25 ianuarie 1967.	București, 1967.
	79 p.	(Ministerul Industriei Metalurgice. Institutul de cercetări metalurgice).

Descrierea unei publicații a unei sesiuni științifice a unei instituții

Materialele adunărilor cu caracter temporar ai căror participanți sînt membri ai unor organizații diferite sau cadre ale unor instituții diferite se descriu la denumirea oficială a adunării, pe lângă care se adaugă numărul de ordine al adunării, locul și anul convocării.

	Congres național de chirurgie. Al 11-lea. București. 1964
	Rezumatele rapoartelor și comunicărilor. 28 — 31 mai 1964. București, Editura medicală, 1964.
	187 p. (Uniunea societăților de științe medicale din R.P.R. Societatea de chirurgie).

Descrierea unei publicații a unui congres

6. *Materialele legislative, constituțiile, legile și decretetele etc.* se descriu la numele țării respective, cu titlul Constituție, Legi și decrete etc. Pe lângă cuvîntul Constituție se adaugă anul adoptării ei.

	România	(Republica Socialistă România).
	România. 1965.	[Constituție. 1965] Constituția Republicii Socialiste București, Editura politică, 32 p.

Descrierea unei constituții

Pentru cuvîntul „Constituție“ se face o fișă informativă de felul următor:

	Constituție
Pentru edițiile Constituției României, precum și ale altor țări, Vezi în catalog la numele țării, cu titlul Constituție. De exemplu: România (Republica Socialistă România). [Constituție. 1965].	

Fișă informativă pentru cuvîntul „constituție“

1.219.2 *Publicațiile care se descriu la titlu.* Se descriu la titlu:

Materialele de propagandă, metodice, statistice, de instructaj și materialele normative ale instituțiilor și organizațiilor, cu condiția ca în titlul publicației să nu figureze denumirea colectivității sau ca titlul cărții să fie individualizat fără indicația colectivității.

Instrucțiuni	cu privire la majorarea pensiilor în baza
	H. C. M. nr. 2361 din 29 octombrie 1966. București, 1966. 26 p. (Ministerul Sănătății și Prevederilor Sociale).

Descrierea unor instrucțiuni la titlu

Norme de	protecția muncii în industria
	cărnii și frigului. București, 1966. 128 p. (Ministerul Industriei Alimentare).

Descrierea unor norme la titlu

În cazul cînd în publicațiile instituțiilor sau ale organizațiilor cu caracter de instructaj sau normativ este indicat numele autorului sau al alcătuitorului pe verso paginii de titlu sau în alt loc decît pe pagina de titlu, numele autorului sau al alcătuitorului se omite în descriere.

În consultația următoare vom da indicații pentru alcătuirea catalogului alfabetic, precum și bibliografia privitoare la consultațiile II—VI.

Getta Elena RALLY

MOBILIER PENTRU BIBLIOTECI

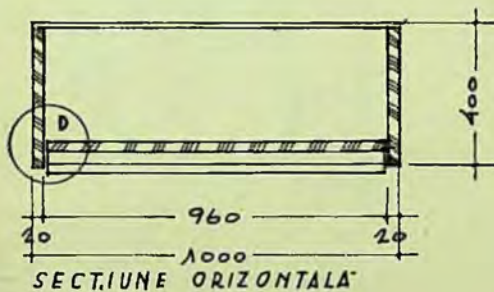
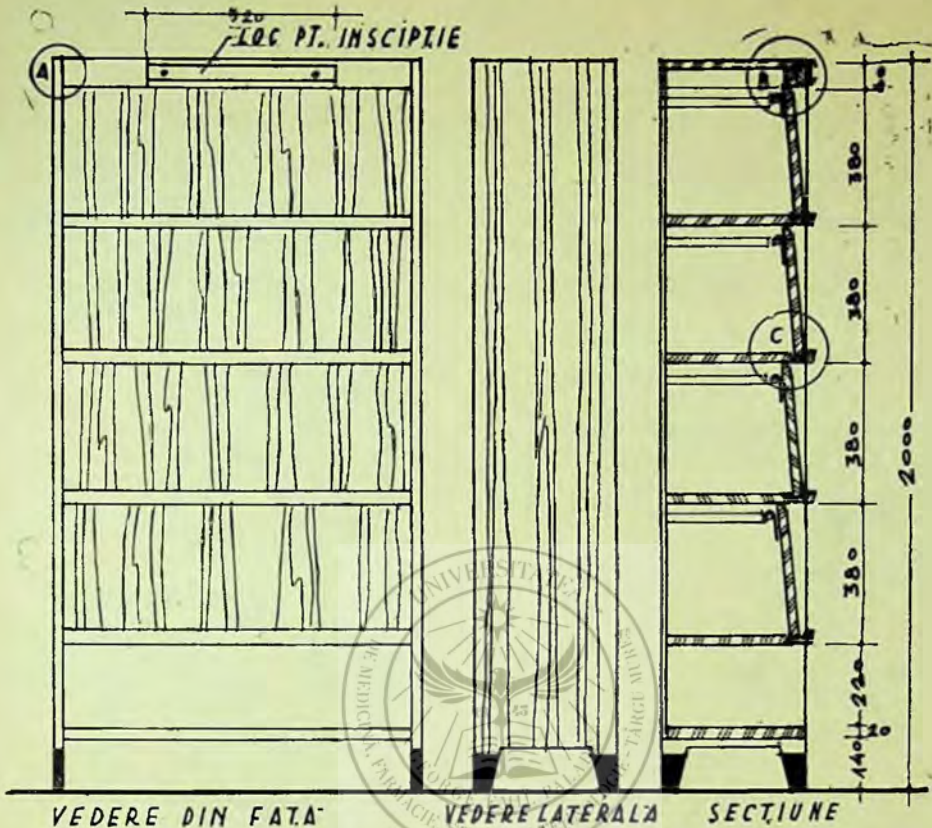

Fig. 1 (Vezi explicațiile la p. 703)

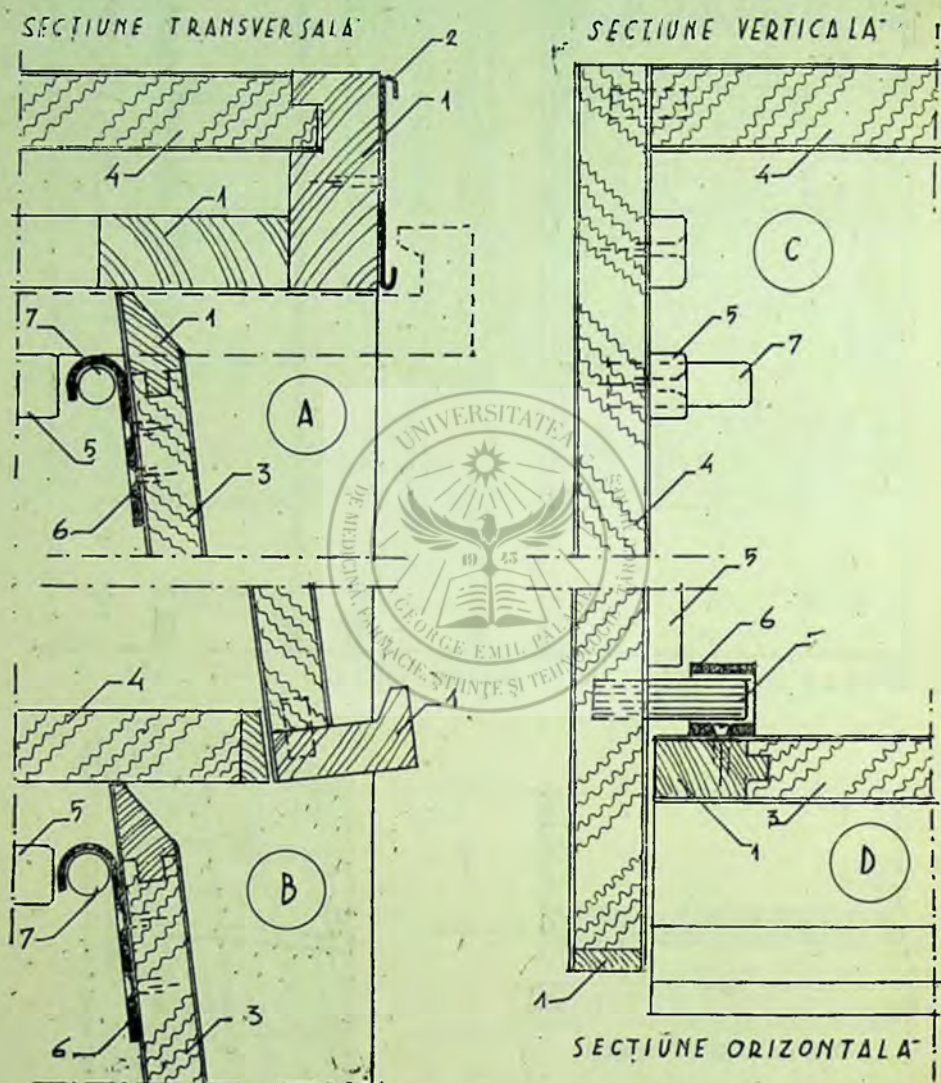

Fig. 2 (Vezi explicațiile la p. 703)

1. Cherestea de fag sau stejar.
2. Suport-inscripție din tablă.
3. Uși PAL 16 mm.
4. PAL 19 mm.

5. Șipci glisieră din fag.
6. Cîrlige-pivot din platbandă sau tablă brunată de 2/18 mm.
7. Buton-pivot din fag.

RAFT SIMPLU PENTRU REVISTE

Fig. 1

Raftul pentru reviste face parte din seria mobilierului simplu pentru biblioteci. Raftul prezentat în numărul de față se încadrează în dimensiunile și execuția celor publicate în numerele anterioare ale revistei¹⁾.

Acest raft servește pentru expunerea verticală a publicațiilor pe ușile rabatabile, puțin înclinate. Numerele mai vechi se păstrează pe polițele din spatele ușilor. Ușile ridicate glisează sub polița superioară, lăsând accesul liber la polițe.

În figura 2 sînt date schițele detaliate de execuție, cu indicațiile de material și finisaj.

Fig. 2

Detalii de execuție

Execuția raftului este foarte simplă. Se folosesc pentru construcția corpului, a polițelor și a ușilor plăci aglomerate din lemn (PAL), iar fundul (peretele din fund) se execută din placă fibrolemnoasă (PFC) sau placaj. Finisajul se poate face în diverse moduri:

— Placa aglomerată nefurniruită și cerată în culoare naturală.

— Placa nefurniruită și lăcuită în color sau într-o culoare alcesă.

— Placa furniruită cu fag sau stejar și lustruită în culoare naturală.

Muchiile plăcilor se execută din chereștea de fag sau stejar. Picioarele sînt protejate (îmbrăcate) cu tablă arămită sau vopsită. Suportul pentru inscripție se execută din tablă de 0,7—1,0 mm, arămită sau vopsită.

Închierarea corpurilor se face cu cepuri rotunde. Prinderea fundului și a șipicilor de glisieră se face cu șuruburi din lemn.

arh. Vasile RADO

POȘTA REDACȚIEI

Copaci Emil (Biblioteca comunală Silvilești, raionul Strehaia, regiunea Oltenia) întreabă dacă biblioteca comunală este subordonată căminului cultural.

În baza reglementărilor în vigoare, biblioteca comunală și căminul cultural colaborează între ele dar nu sînt subordonate una celeilalte. Ca atare, dv. în calitate de bibliotecar comunal nu sînteți subordonat directorului căminului cultural.

★

Anghel Elena (bibliotecară în Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej). Întrucît sînteți absolventă a școlii medii și aveți o vechime în specialitate mai mare de 5 ani, beneficiați de dreptul de a ocupa funcția de bibliotecar I în bibliotecile de orice grad, care au în nomenclatorul lor această funcție.

Prin adresa nr. 40626 din 30 sept. 1967. Consiliul așezămintelor culturale din C.S.C.A. ne face cunoscut că „funcția de bibliotecar este considerată ca funcție de specialitate”.

★

Aurel Tătaru (Turda). Textele mähăcene sînt texte manuscrise cu conținut teologic copiate după alte manuscrise mai vechi de către popa Grigore din Măhaci în secolul al XVI-lea, înainte de anul 1583, în nici un caz după această dată. Ele, fac parte din categoria primelor texte românești rotacizante provenite din Maramureș cum sînt Codicele voronețean, Psaltirea voronețiană sau Psaltirea Hurmuzaki.

Manuscrisul original se află în colecția Bibliotecii Academiei și este cunoscut sub denumirea de Codex Sturdzanus. B. P. Hasdeu l-a publicat în Cuvente den bătrîni, vol. II. București, 1879.

Articolul din nr. 6 al revistei la care vă referiți nu putea să citeze Textele mähăcene, întrucît el se ocupa numai de tipărituri, nu și de manuscrise.

POȘTA REDACȚIEI

¹⁾ Vezi și numerele 6 și 7/1967 ale revistei noastre.

З. И. РИВЛИН и Г. Г. ФИРСОВ: <i>Публичные библиотеки СССР к 50-летию Великого Октября</i> (Ленинские принципы организации библиотек. Претворение в жизнь этих принципов в годы Советской власти. Данные и факты)	643	организации производства и научного исследования)	657
Д. КОПИЛУ-КОПИЛЛИН: <i>Отклики на Октябрьскую Революцию в румынской литературе</i>	648	ТРАИАН ПРОДАН: <i>Применение некоторых принципов координированной индексации для составления учета печатных изданий в библиотеках. Предложения.</i> (Из опыта библиотеки Бухарестского Медико-фармацевтического Института)	660
МИХАИ ЯНКУЛЕСКУ: <i>Подготовка работников библиотечарского дела. Библиографии и документации.</i> (Мнения в связи с улучшением высшего библиологического образования)	556	ЕКАТЕРИНА ТЕНЯ: <i>Трудный момент в истории культуры: наводнения во Флоренции.</i> (Ущерб, нанесенный флорентинским библиотекам прошлогодними осенними наводнениями; заметки в связи с годовщиной этого стихийного бедствия)	675
ПАУЛЬ КАРАВИЯ: <i>Научная организация производства и исследования. Обобщения на основе документации.</i> (Обзор изданий по информации и документации в области		ЛЕОН Д. ЛЕВИТЧИЙ: <i>Swift и „Jазисие мле“.</i> (Его мнения о литературе. 300 лет со дня рождения писателя)	684

EXTRAIT DU SOMMAIRE

S U M M A R Y

Z. I. RIVLIN et G. G. FIRSOV: <i>Les bibliothèques publiques de l'Union Soviétique dans l'année du 50-ème anniversaire du Grand Octobre.</i> (Les principes leninistes sur l'organisation des bibliothèques. Dates et faits de la réalisation de ces principes dans les années du pouvoir soviétique)	643	Z. I. RIVLIN and G. G. FIRSOV: <i>The Public Libraries of the Soviet Union at the 50 th Anniversary of the Great October Revolution</i> (The Leninist principles of library organization. How these principles were applied in the years of the Soviet Power: data and facts)	643
D. COPILU-COPILLEN: <i>Echos de la Révolution d'Octobre dans la littérature roumaine</i>	649	D. COPILU-COPILLEN: <i>Echos of the 1917 October Revolution in Romanian Literature</i>	648
Mihai IANCULESCU: <i>La formation des cadres de bibliothécaires, de bibliographes et de documentalistes.</i> (Opinions au sujet de l'amélioration de l'enseignement supérieur bibliologique)	656	Mihai IANCULESCU: <i>The Training of Librarians, Bibliographers and Documentalists.</i> (Opinions concerning the improvement of the higher bibliological training)	656
Paul CARAVIA: <i>L'organisation scientifique de la production et de la recherche. Synthèses documentaires.</i> (La présentation des publications d'information et de documentation dans le domaine de l'organisation de la production et de la recherche scientifique)	657	Paul CARAVIA: <i>The Scientific Organization of the Production and of the Research. Documentary Syntheses.</i> (Informative and documentary publications concerning the production and the scientific research)	657
Traian PRODAN: <i>Application de quelques principes de l'indexage coordonné à la rédaction de l'évidence des publications des bibliothèques. Suggestions.</i> (L'expérience de la Bibliothèque de l'Institut de médecine et de pharmacie de Bucarest)	660	Traian PRODAN: <i>Some Principles of Co-ordinate Indexing Applied to the Accessioning of Publications in Libraries. Suggestions.</i> (Ad experienced by the Library of the Bucharest Medico-Pharmaceutical Institute)	660
Ecaterina TENEA: <i>Un moment difficile dans l'histoire de la culture - l'alluvion de Florence.</i> (Les dégâts soufferts par les bibliothèques de Florence pendant les Inondations de l'automne de l'andernier, consignéés à l'occasion de son anniversaire)	675	Ecaterina TENEA: <i>A Difficult Moment in the History of Culture - the Floods in Florence.</i> (The damages suffered last autumn by the Florence libraries during the floods - a year after)	675
Leon D. LEVITCHI: <i>Swift et „La bataille des livres“.</i> (Ses opinions sur la littérature. Le 300-ème anniversaire de sa naissance)	684	Leon D. LEVITCHI: <i>Swift and „The Battle of Books“.</i> (His opinions on literature. The 300 th anniversary of his birth)	684

COLEGIUL DE REDACŢIE: BAICULESCU George, CORVATESCU-TOFAN Antoaneta, GRUIA Ştefan (redactor şef), GRÜNBERG Aron, IOVANOV Eugen, LUPU Atanase, MIRONESCU Nicolae, POPESCU-BRADICENI Angela, TOMESCU Mircea

ÎN NUMĂRUL URMĂTOR :

Atitudini antimonarhice în cultura românească.

La a XX-a aniversare a Republicii.

Marginalii la un catalog de micro-filme.

Introducere în istoria ex libris-ului românesc.

Moromeții — roman al destinelor satului românesc contemporan.

Tudor Vianu (Profiluri).

Catalogarea (VI) (Consultații).

41 000